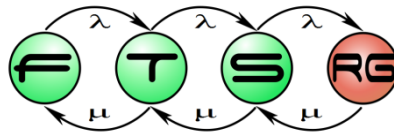

Domain-specifikus modellezés az Eclipse Modeling Framework használatával

Domain-specifikus nyelvek: miért?

- A mai szoftverfejlesztés kihívásai
  - Komplexitás
    - Növekvő fejlesztési idő és költség
  - Sokféleség
    - Domain, követelmény, implementációs technika, eszköz
  - Változás
    - Környezet, követelmények, hibajavítások...

Domain-specifikus nyelvek

- Cél: a szakterületi fogalmakkal fejezzük ki magunkat
  - Absztrakciós szint növelése
  - Szakértő (nem fejlesztő) is értse a modellt!
- Domain-specifikus nyelv (Domain Specific Language)
  - Pl. HTML, SQL, reguláris kifejezések
- Lehetne általános célú nyelv (General Purpose Language)
  - Pl. Java, C stb.
  - De túl implementációspecifikus
  - Szakértő nem tudja hatékonyan használni

Domain-specifikus nyelvek: mikor?

- Előnyök
  - Specifikus problémák gyorsabb megoldása
  - Követelmények kifejezése a problémater szintjén
  - Automatikus validáció
- Hátrányok
  - Jártasság szükséges a szakterületben (költség)
  - Nyelvtan megalkotása szubjektív, bonyolult
  - Eszköztámogatás fejlesztése költséges lehet (a behatárolt alkalmazhatósághoz képest)
  - Inkompatibilis DSL-ek elterjedhetnek ugyanarra a területre
    - Szabványosítás

Nyelv-alapú fejlesztés

- **Nyelv:**
  - Modellek leírása
  - Emberek számára
  - Cél: problématerület áttekintése
- **Biztosítandó**
  - Futtatás
  - Analízis
  - Tesztelés
  - Implementáció
  - ...

Nyelvek együttes kezelése

- Feladat: több nyelv együttes kezelése
  - Transzformáció
  - Aspektus integráció
  - Szinkronizáció
  - Finomítás és ekvivalencia vizsgálata
  - Evolúció
- Hasonlóan az aspektus-orientált programozáshoz
  - Több szempont
  - Azonos rendszer

Az UML lehetőségei és korlátai

- **Előnyök:**
  - Standard közös nyelv
  - Vizuális
- **Hátrányok:**
  - Nem formális szemantika
    - Nincs egy közös, általánosan használható szemantika
  - Korlátozott hatókör
    - UML Profilok
  - Nem domain-specifikus
  - Unified (NOT Universal) Modeling Language

Metamodellezés

Modellező nyelvek tervezése

Modellező nyelvek tervezése

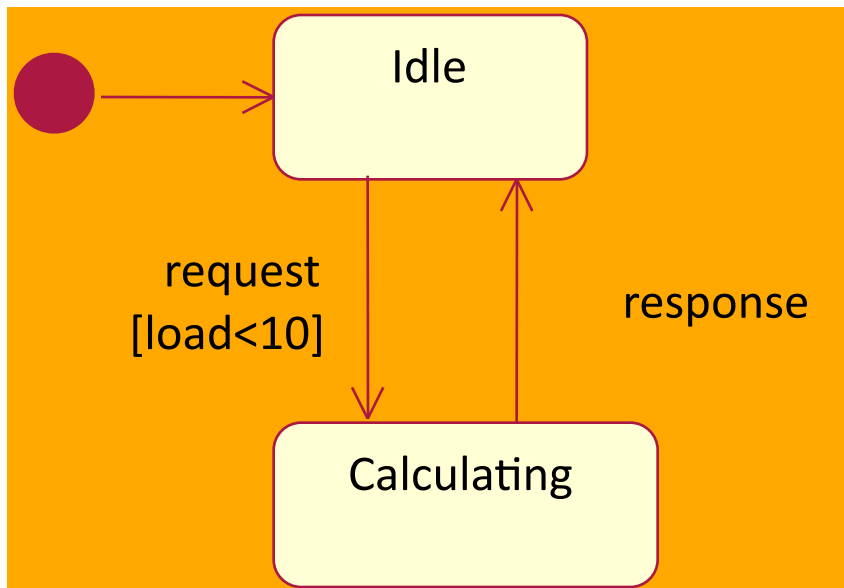
- Metamodellezés: Tervezési metodológia modellező nyelvekhez
- Metamodel: egy modellező nyelv modellje
- Részei:
  - Konkrét szintaxis
  - Absztrakt szintaxis
  - Jólformáltsági szabályok
- További lehetőségek:
  - Szemantika
  - Leképezések más nyelvekre

Konkrét szintaxis

- A modellek (vagy programok) megjelenése
  - Szöveges jelölés:
    - + Könnyen írható: Komplex kifejezések megadása gyorsan
    - - Nehéz olvasni: Áttekinthetőség, kapcsolatok megjelenítésének hiánya
    - - Nehéz karbantartani: Névvél történő hivatkozások
  - Vizuális jelölés:
    - + Könnyen olvasható: Intuitív, könnyen érthető jelölésrendszer
    - + Biztonságosan írható: Csak szintaktikailag helyes modellek készíthetők
    - - Nehéz írni: A grafikus szerkesztés lassabb...

Példa: konkrét szintaxis

- Grafikus jelölés

- Szöveges jelölés

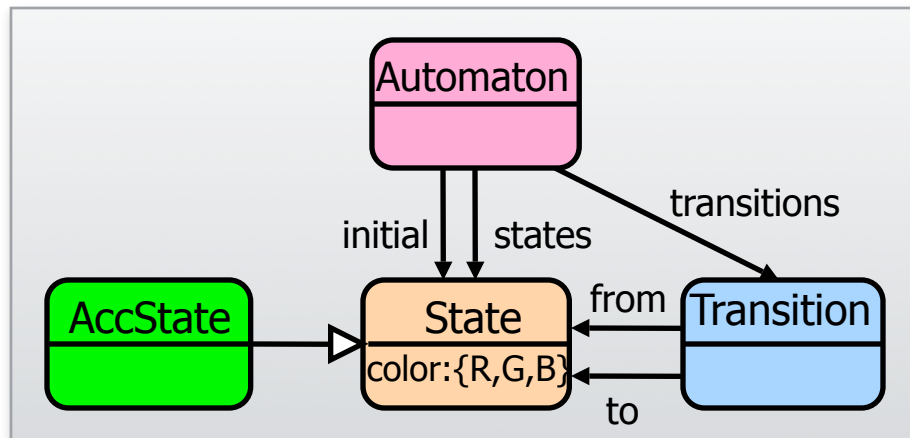
```
void request() {  
    if(state == IDLE &&  
        this.load <  
        10)  
        state =  
        CALCULATING;  
}
```

```
void response() {  
    if (state ==  
        CALCULATING)  
        state =  
        IDLE;  
}
```

Absztrakt szintaxis (metamodell)

- Metamodell: a modellező nyelv modellje
- Cél: definiálni...
  - a nyelv által tartalmazott koncepciókat
  - és az ezek közötti lehetséges kapcsolatokat
- Tartalma:
  - Alapelemek definíciója
  - Kapcsolatok az elemek között
  - Absztrakció/finomítás (Taxonómia, Ontológia) az elemek között
  - Kényszerek (pl. számosság)
  - (Egyéb jólformáltsággal kapcsolatos szabályok)

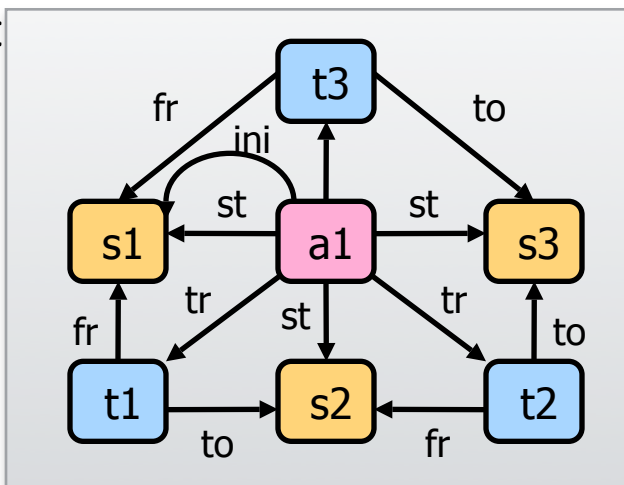
Metamodellek és példányok

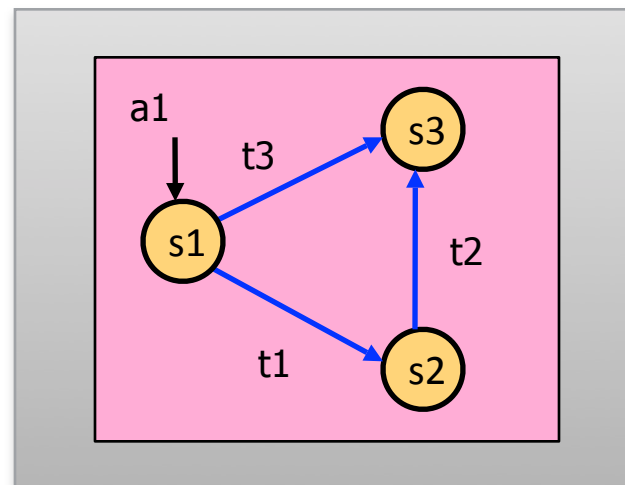
Metamodel

Metamodel szint

Modell szint

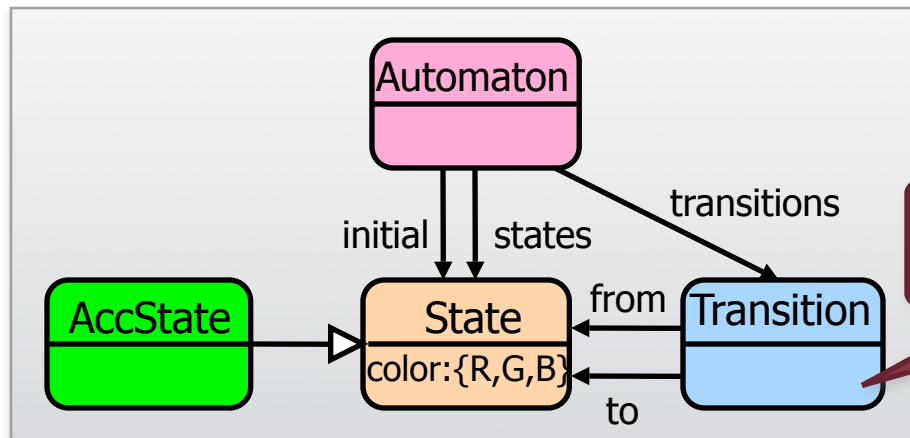

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

Metamodellek és példányok

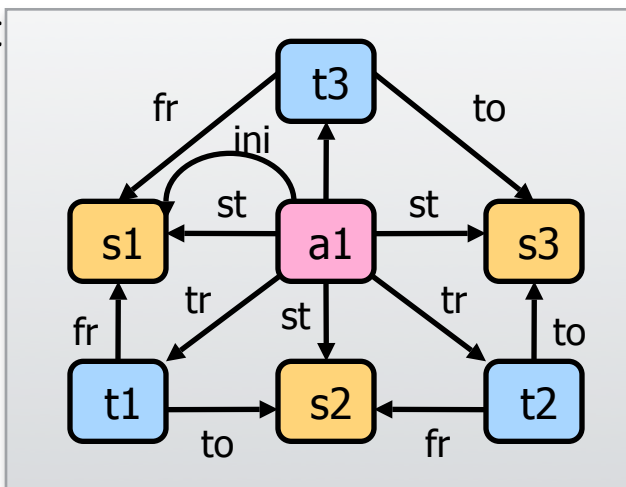

Osztály

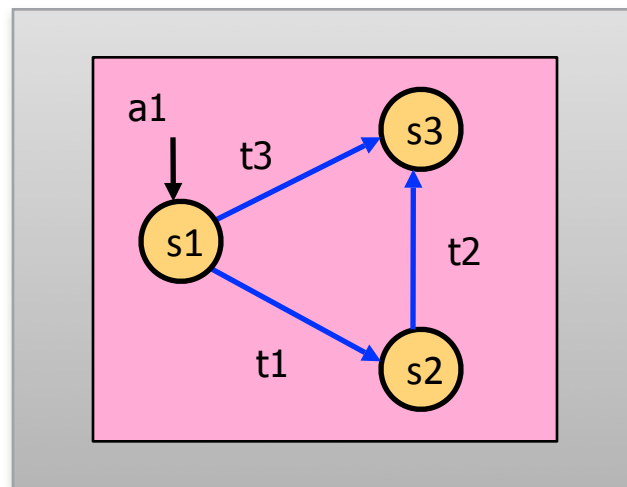
Metamodell szint

Metamodell

Modell szint

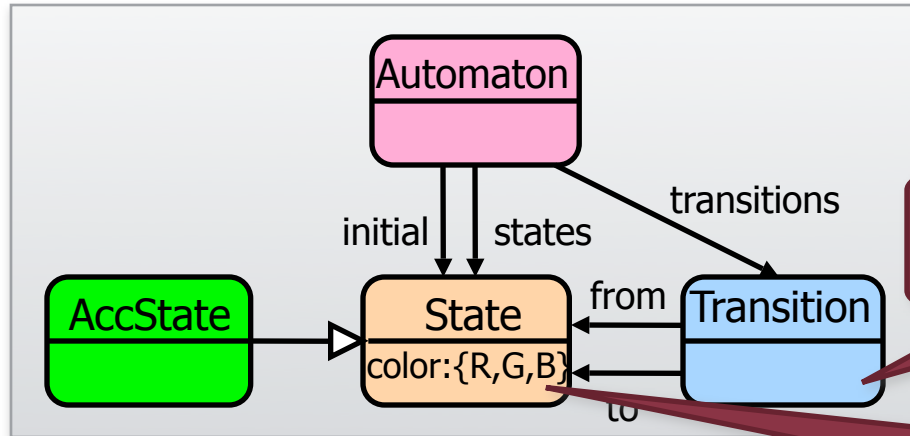

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

Metamodellek és példányok

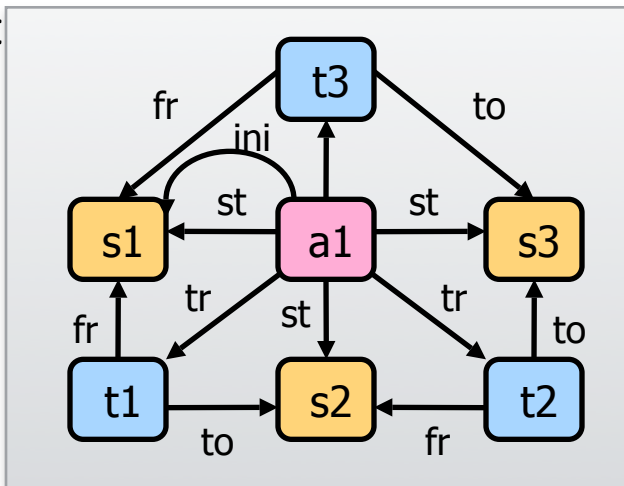
Osztály

Attribútum

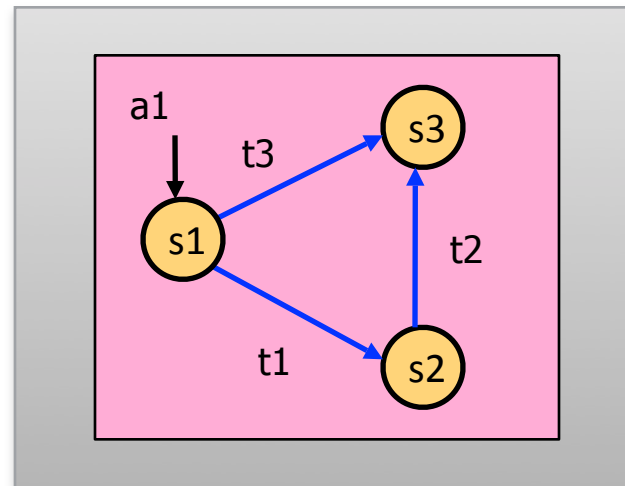
Metamodel

Metamodel szint

Modell szint

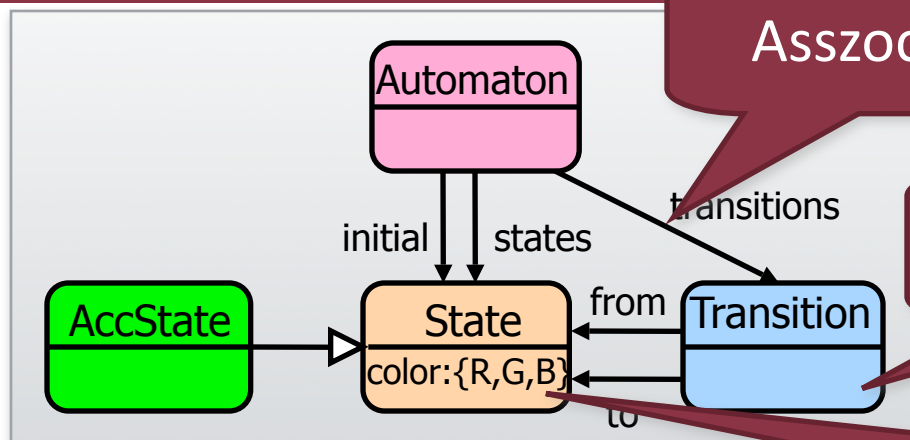

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

Metamodellek és példánvok

Asszociáció

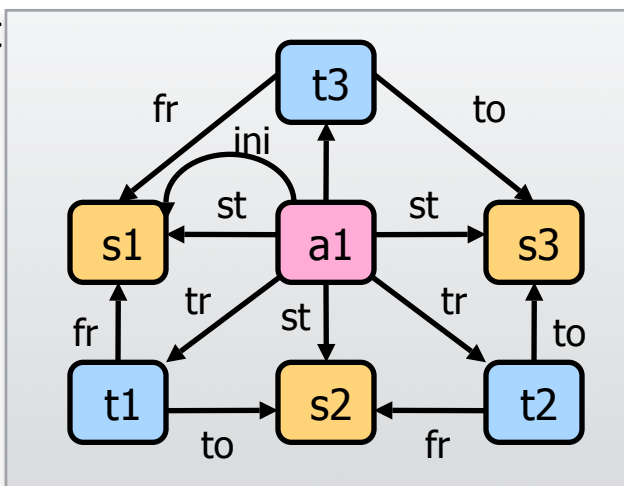
Osztály

Attribútum

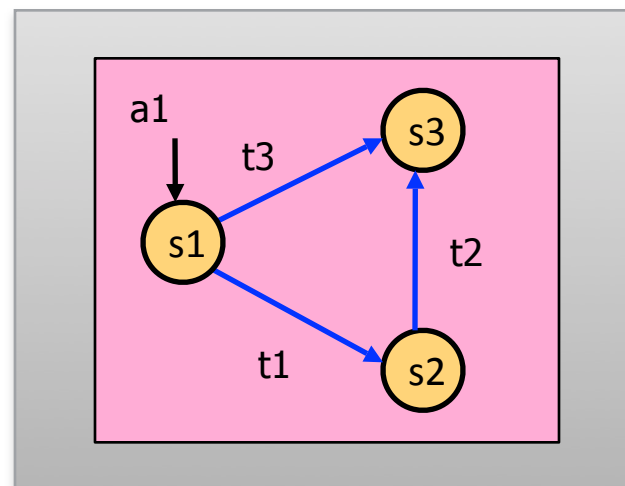
Metamodel

Metamodel szint

Modell szint

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

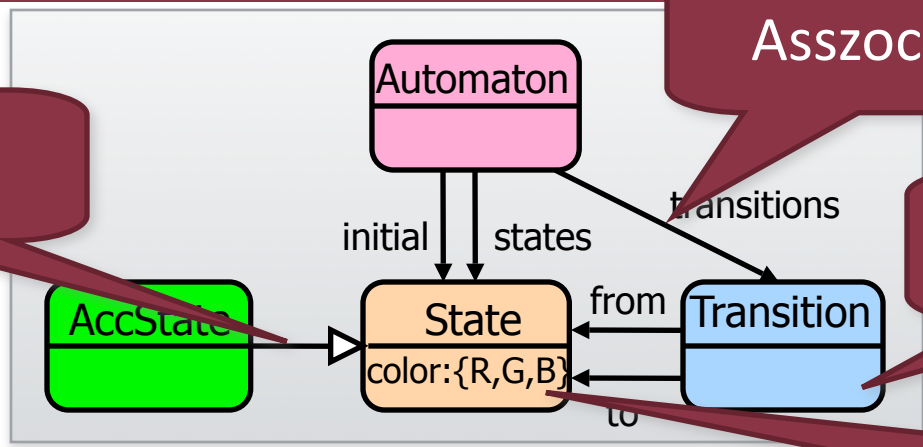
Metamodellek és példánvok

Öröklődés

Asszociáció

Osztály

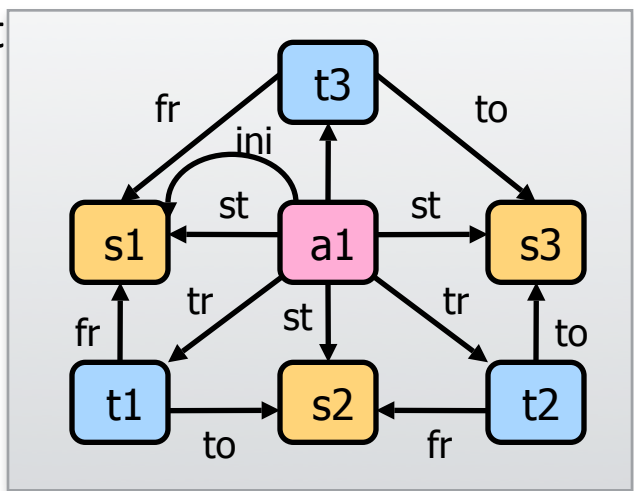
Attribútum

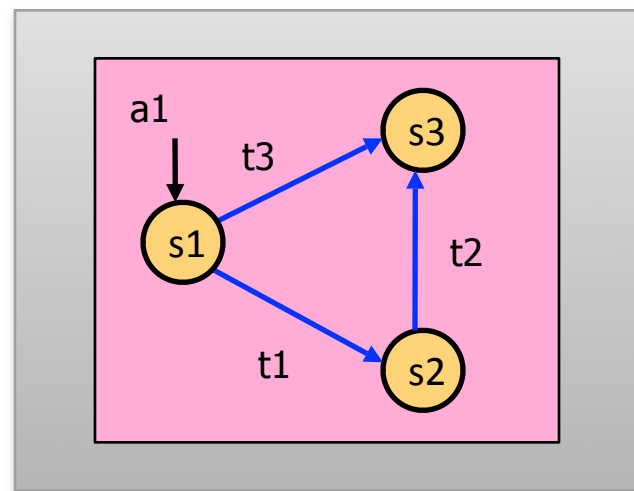
Metamodel szint

Metamodel

Modell szint

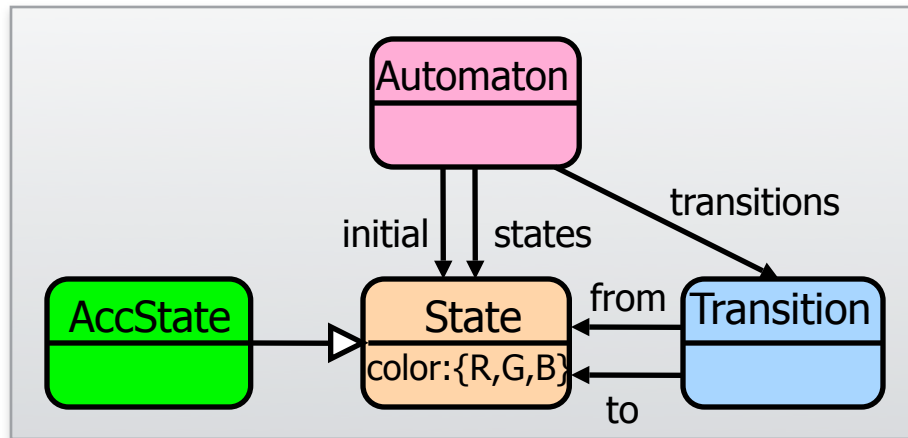

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

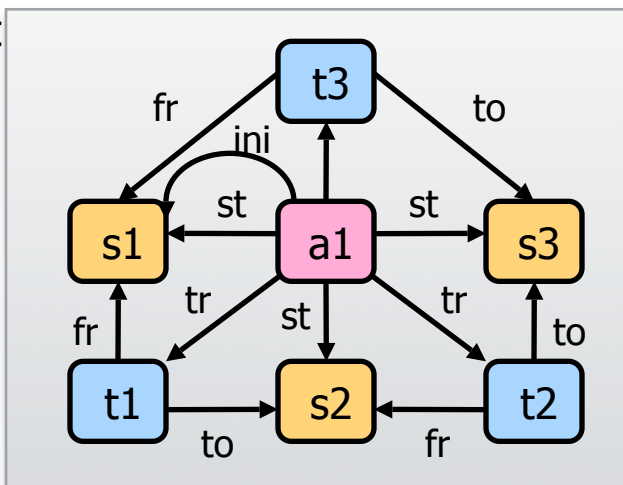
Metamodellek és példányok

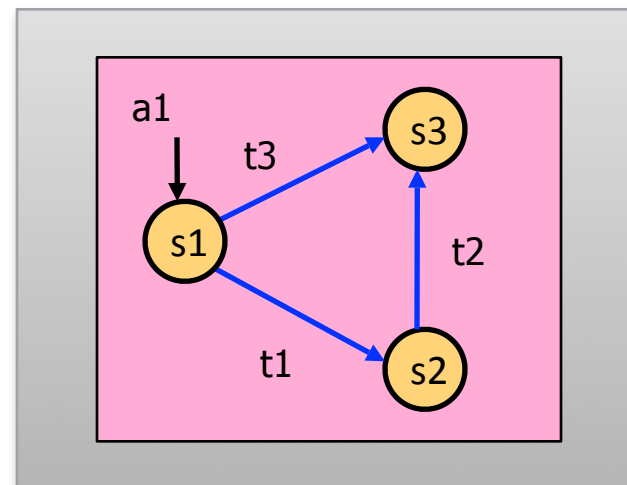
Metamodel

Metamodel szint

Modell szint

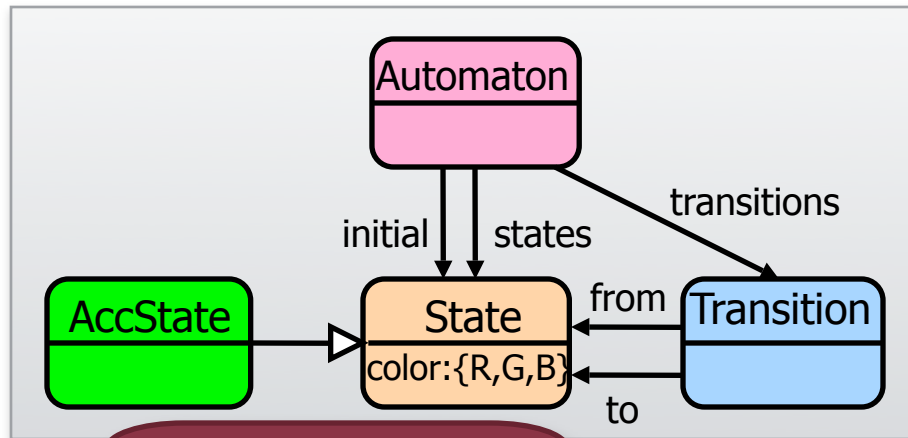

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

Metamodellek és példányok

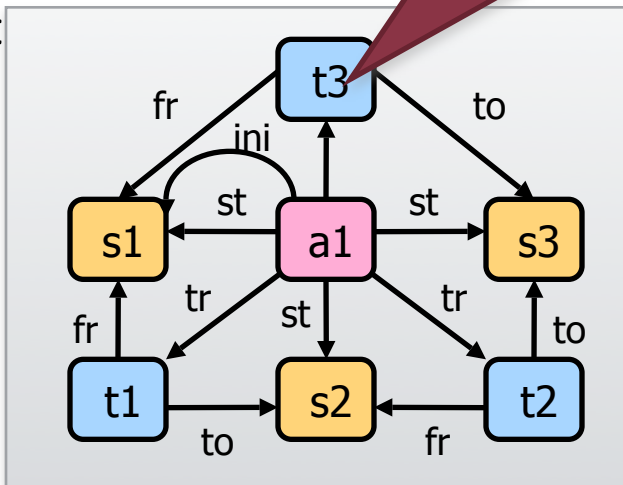

Objektum

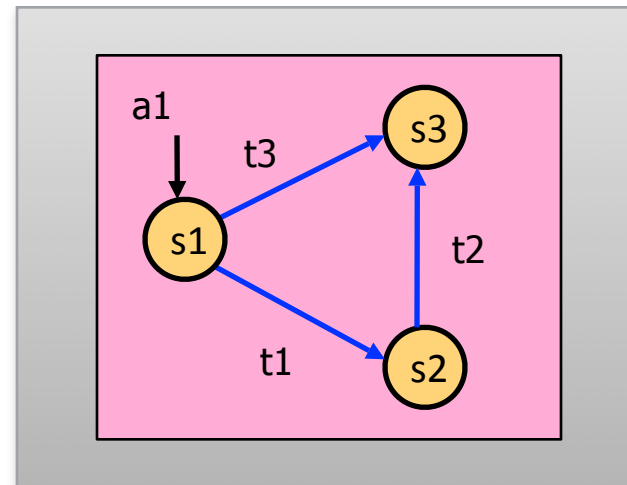
ell

Metamodell szint

Modell szint

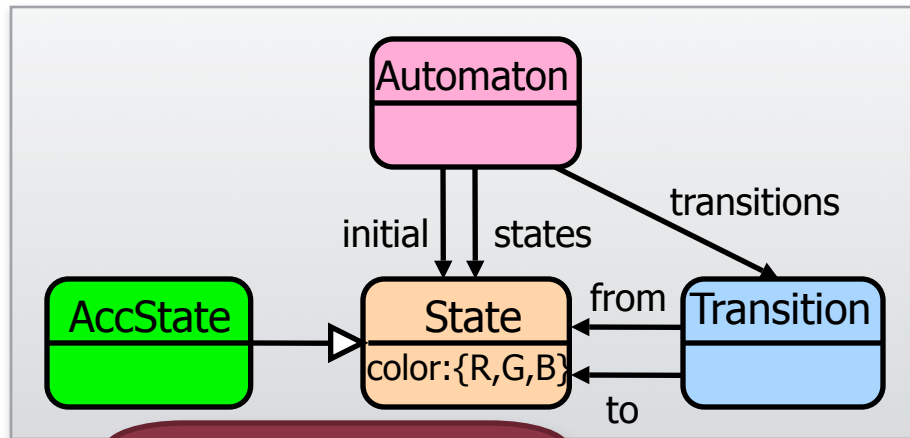

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

Metamodellek és példányok

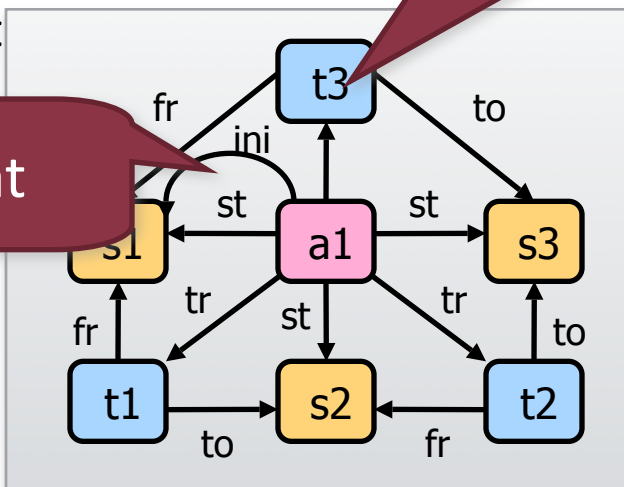

Objektum

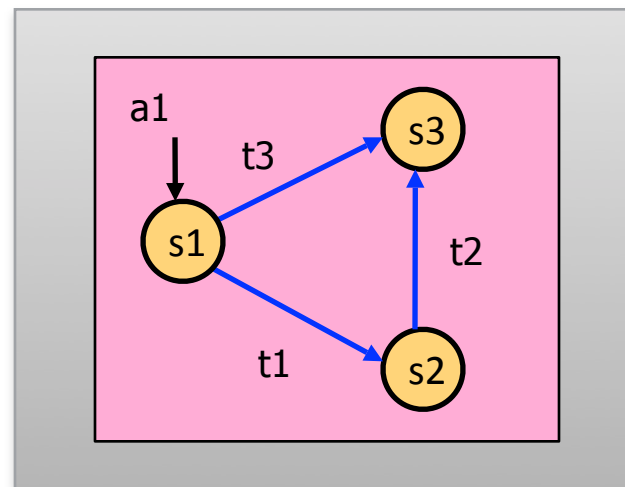
Metamodel szint

Modell szint

Kapcsolat

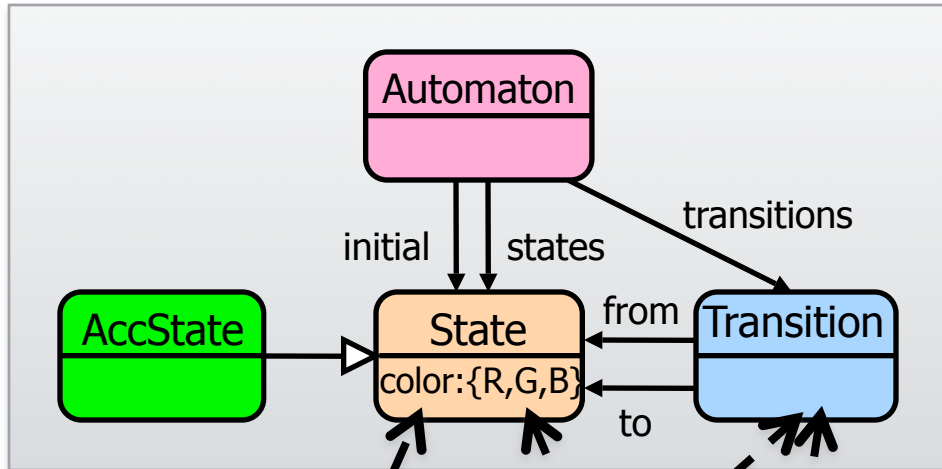

Absztrakt szintaxis

Konkrét szintaxis

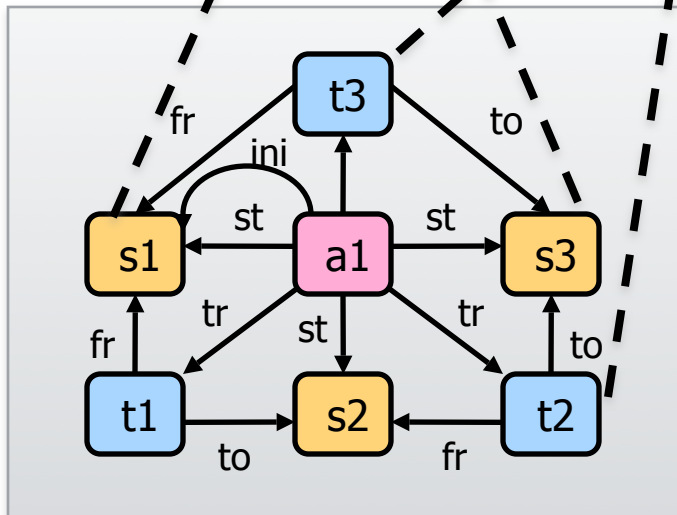
Példányosítás

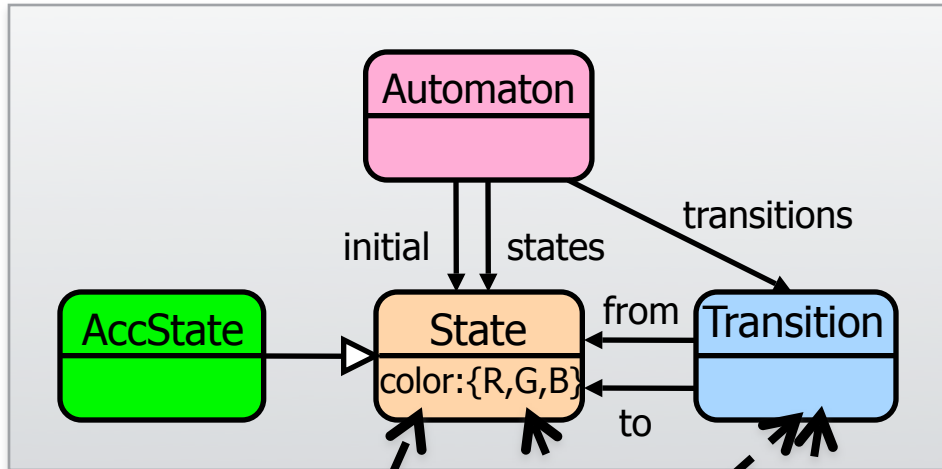
«instance»

...

...

Példányosítás

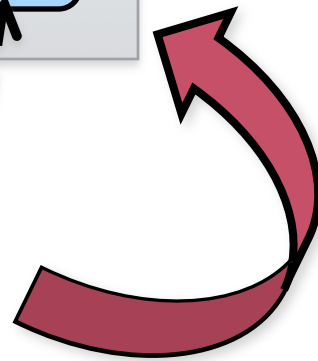
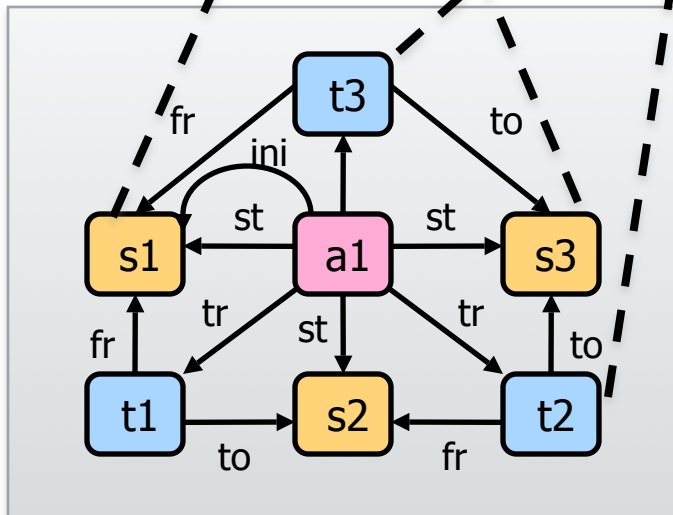

Kapcsolat
modellszint és
metamodell szint
között

«instance»

...

...

Létező metamodellek

- Különböző alkalmazási domainek az UML körül
  - SysML (rendszerfejlesztés)
  - SPEM (folyamat modellezés)
  - CWM (adattárházak)
  - GRM (általános erőforrás metamodell)
  - EDOC (nagyvállalati elosztott rendszerek)

Jólformáltsági szabályok

- Számossági kényszerek
  - Legfeljebb egy: 0..1
  - Sok: *
- Aggregáció/Tartalmazás
  - Minden modellelemnek legfeljebb egy szülő
- Nyelvspecifikus kényszerek
  - Pl. egyedi nevek
  - Pl. OCL-ben (Object Constraint Language) kifejezhető

Dinamikus szemantika

- Szemantika: a nyelv fogalmainak jelentése
- Fő megközelítések:
  - Denotációs: egyik nyelv fogalmainak lefordítása a másik nyelvre
    - fordított
  - Operációs: a nyelvi fogalmak viselkedésének modellezése
    - interpretált

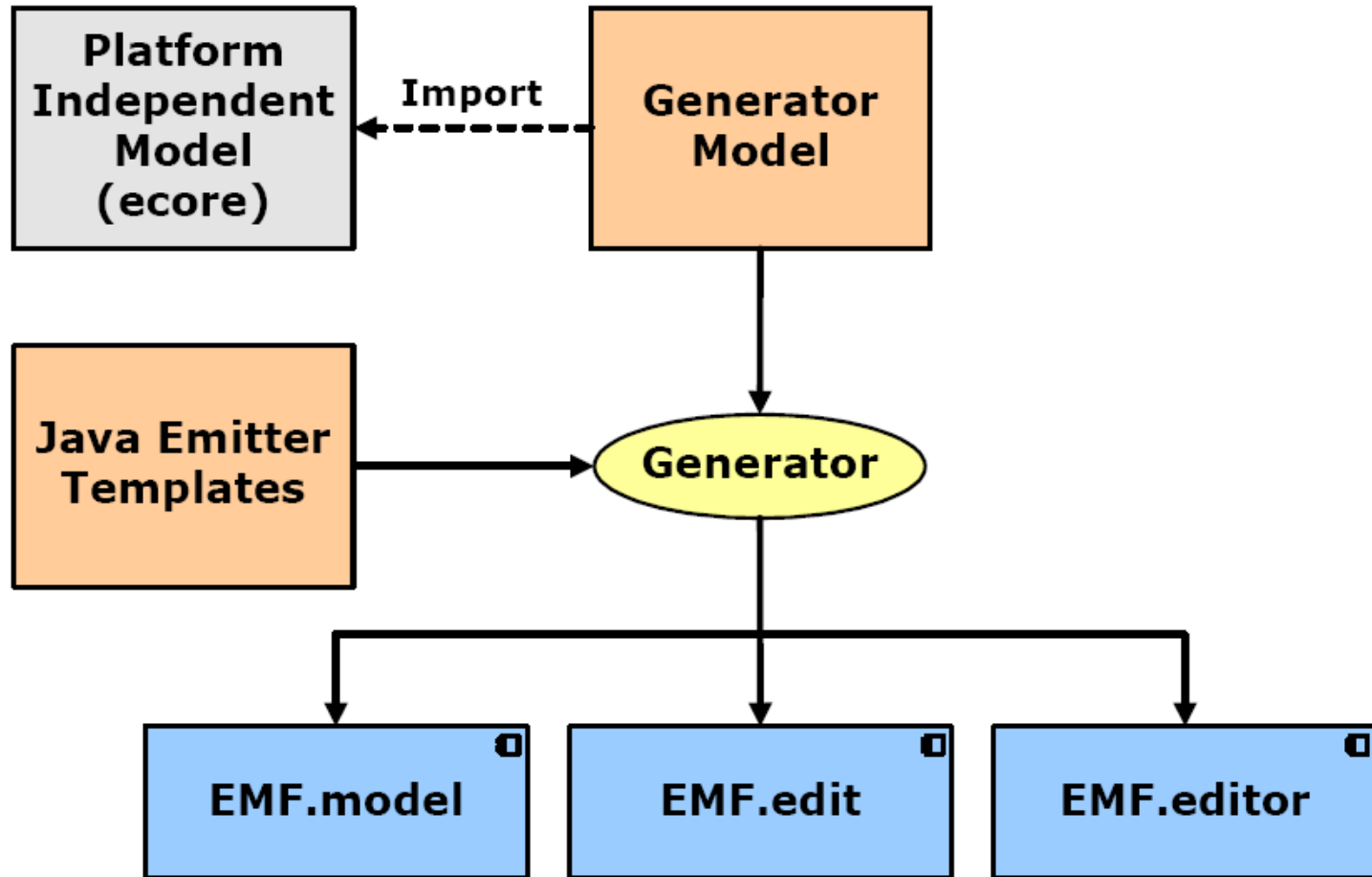
Eclipse Modeling Framework (EMF)

Metamodellezés Eclipse alatt

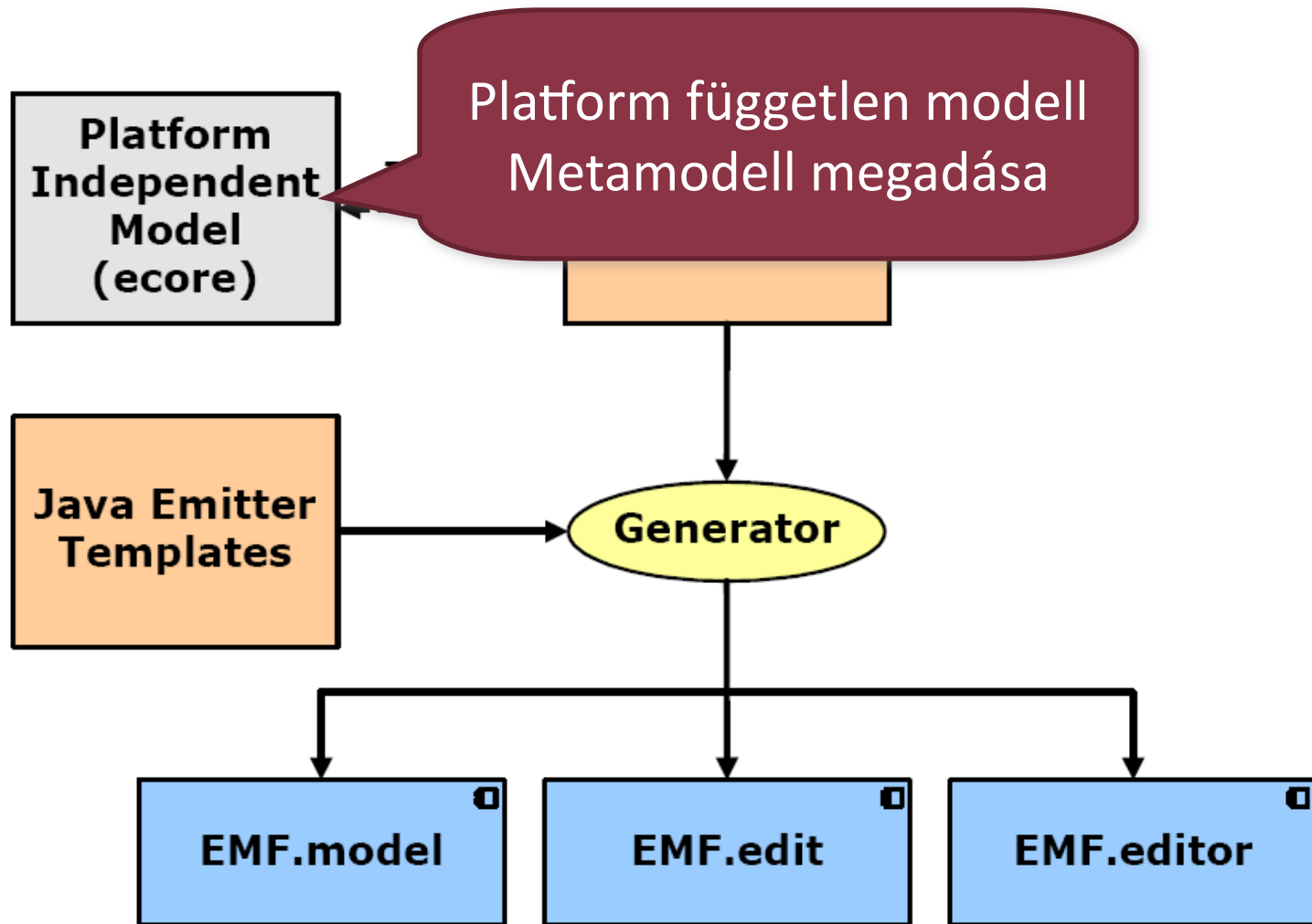
Eclipse Modeling Framework

- Modellezési komponens Eclipse alá
- Lehetőség domain-specifikus nyelvek definiálására
- Szerkesztés
  - Alapvető parancsok
  - Értesítés változásokról
  - Visszavonás
  - Alapvető editor komponens
- XML/XMI export-import támogatás
- Saját metamodellező mag

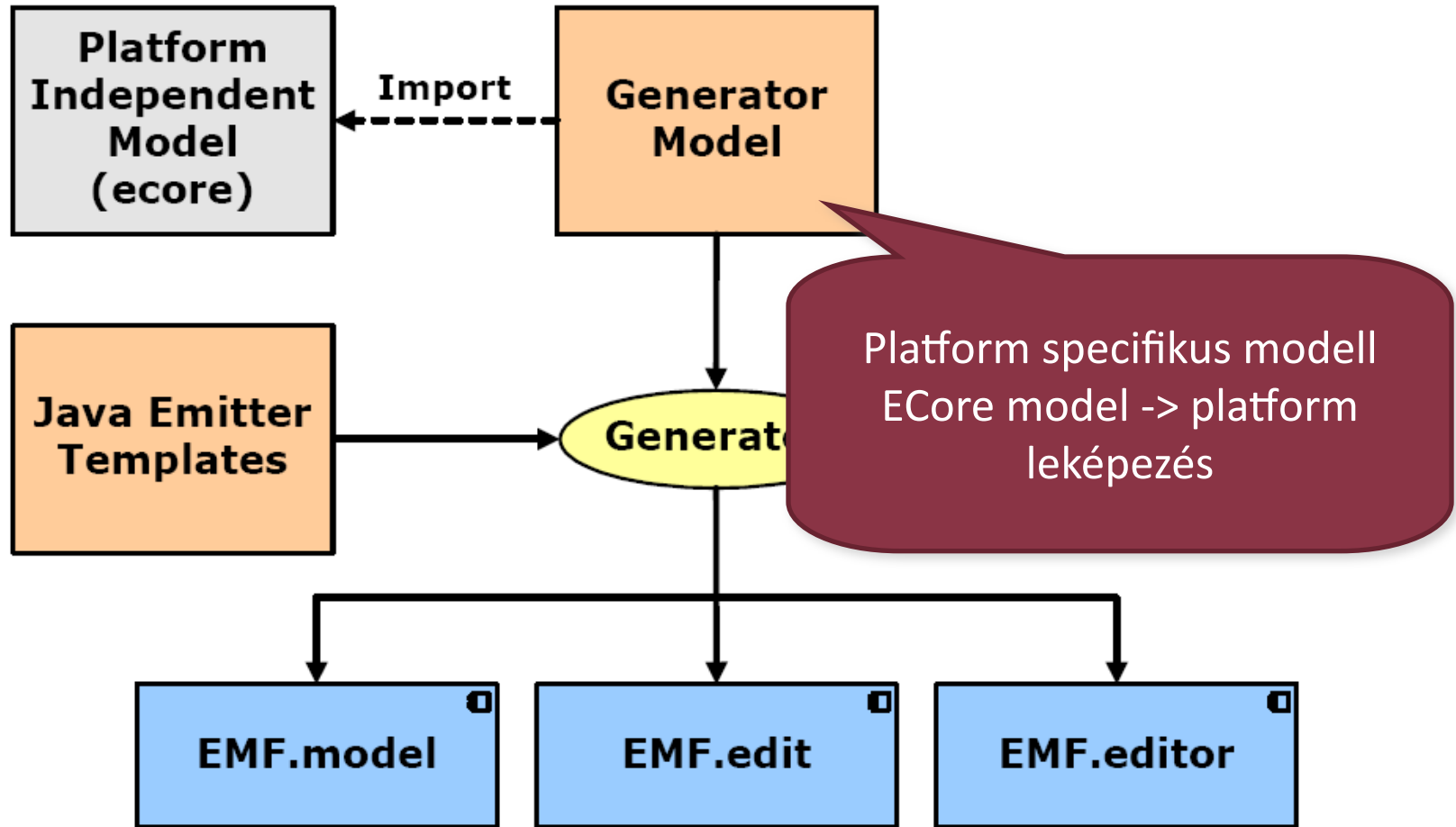
Az EMF eszközkészlet

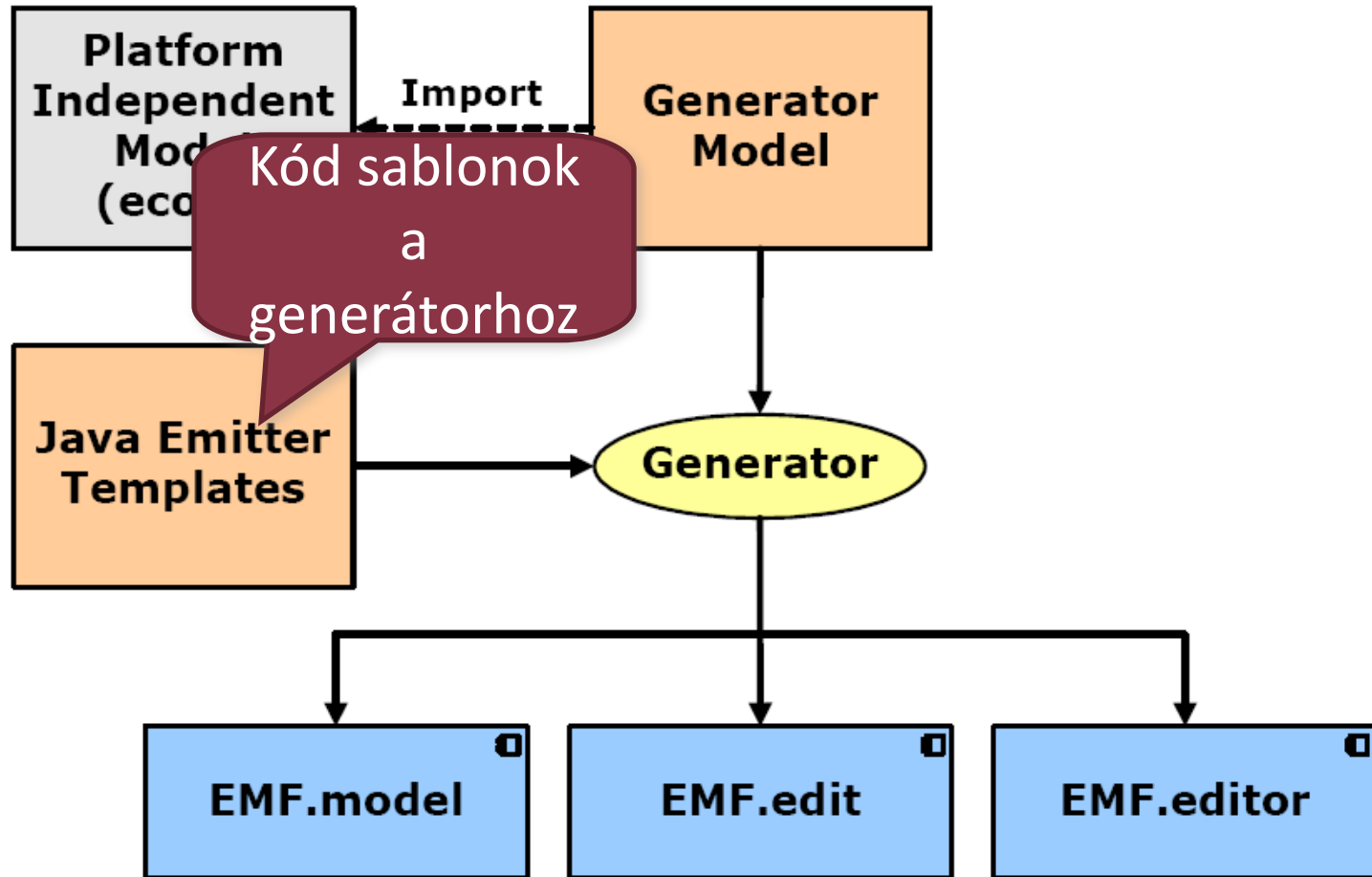
Az EMF eszközkészlet

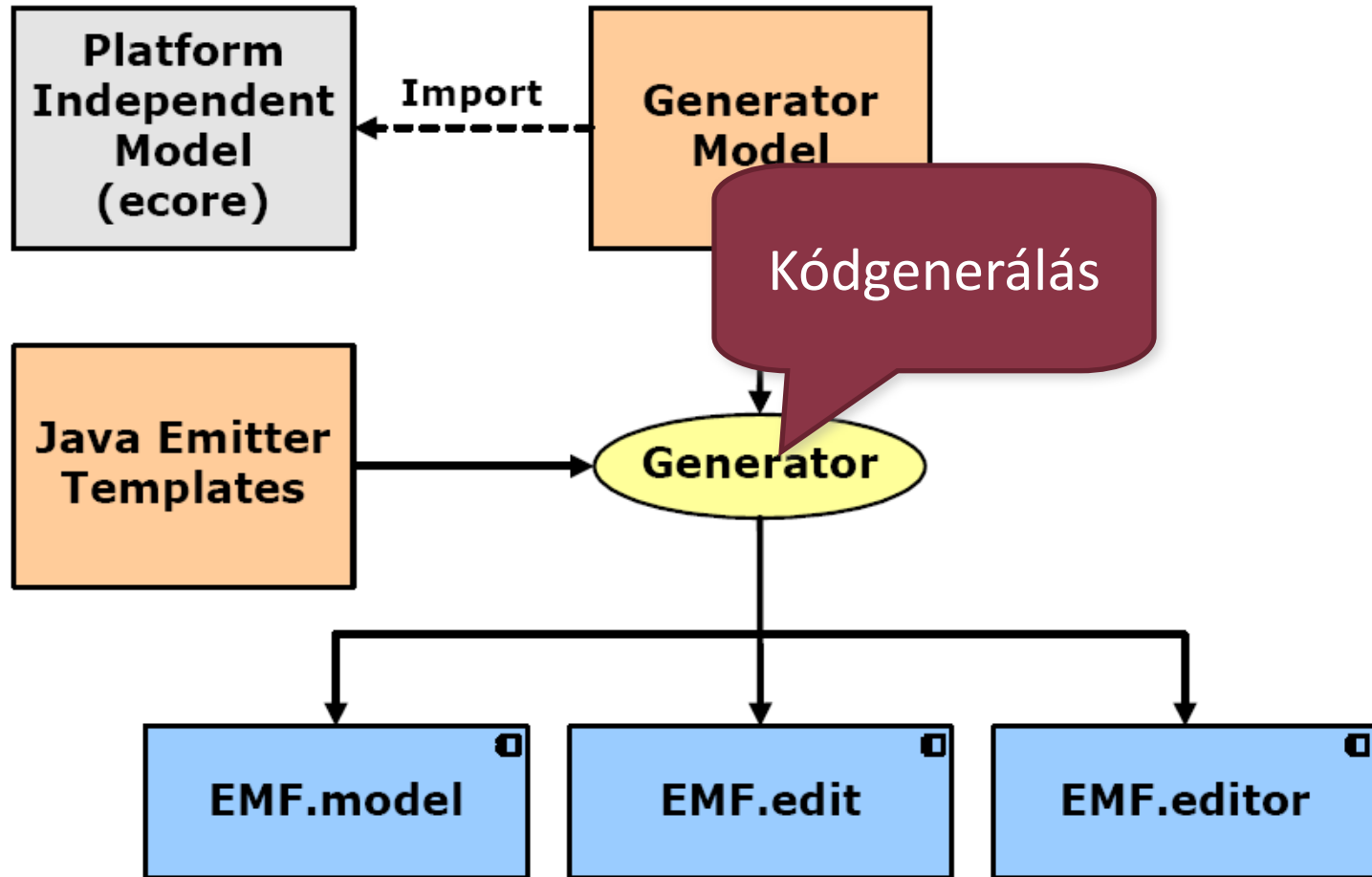
Az EMF eszközkészlet

Az EMF eszközkészlet

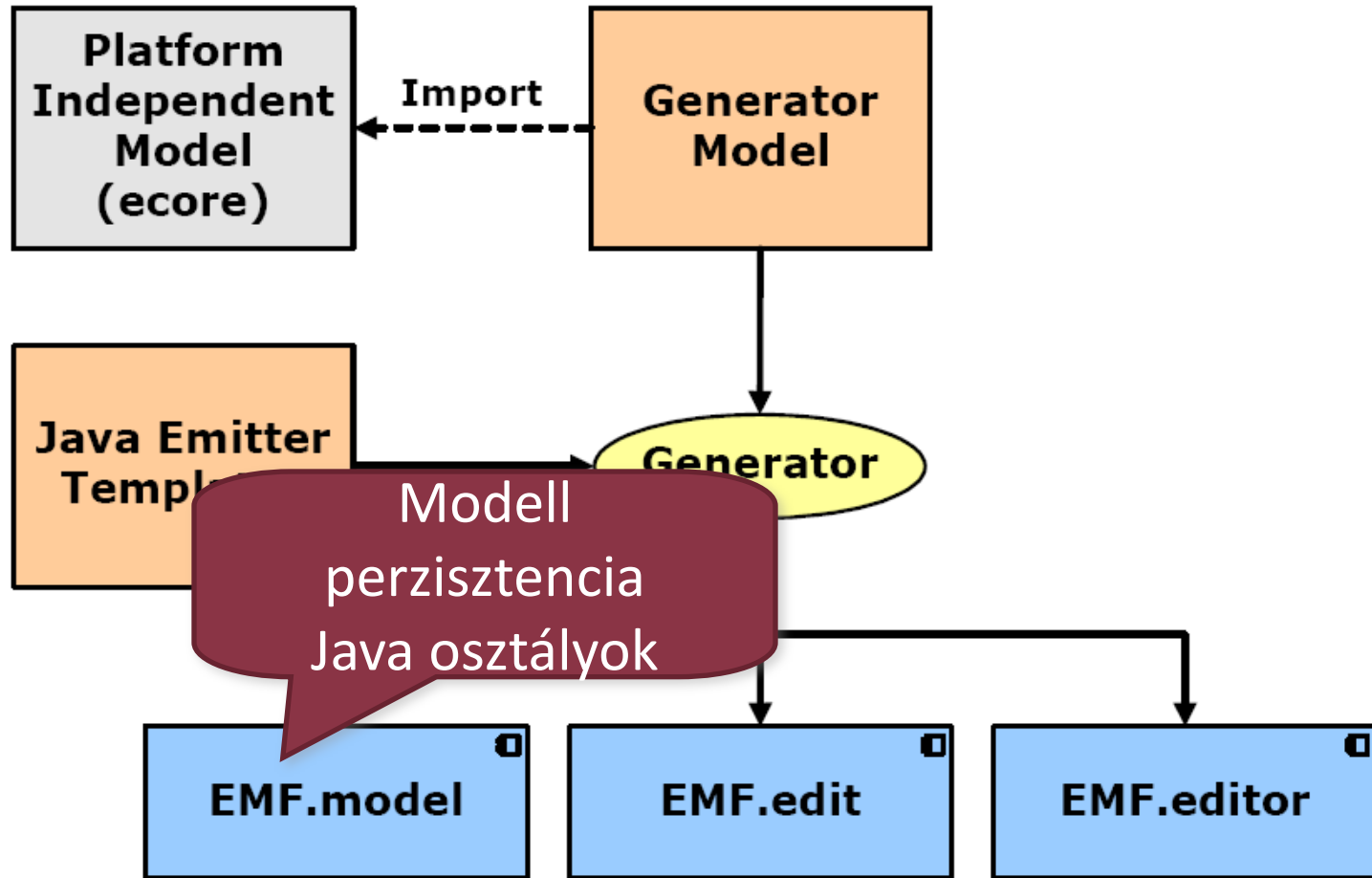

Az EMF eszközkészlet

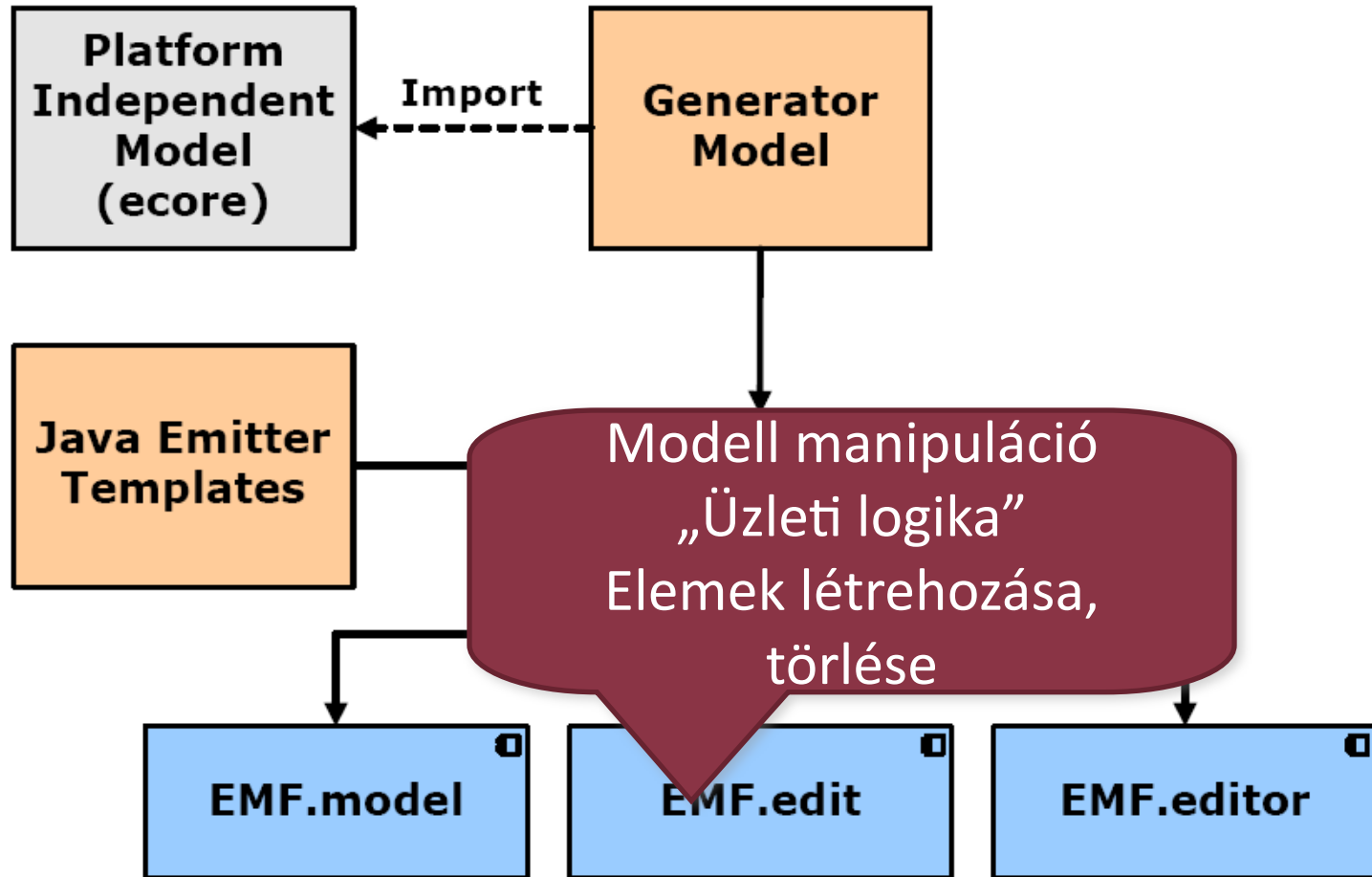

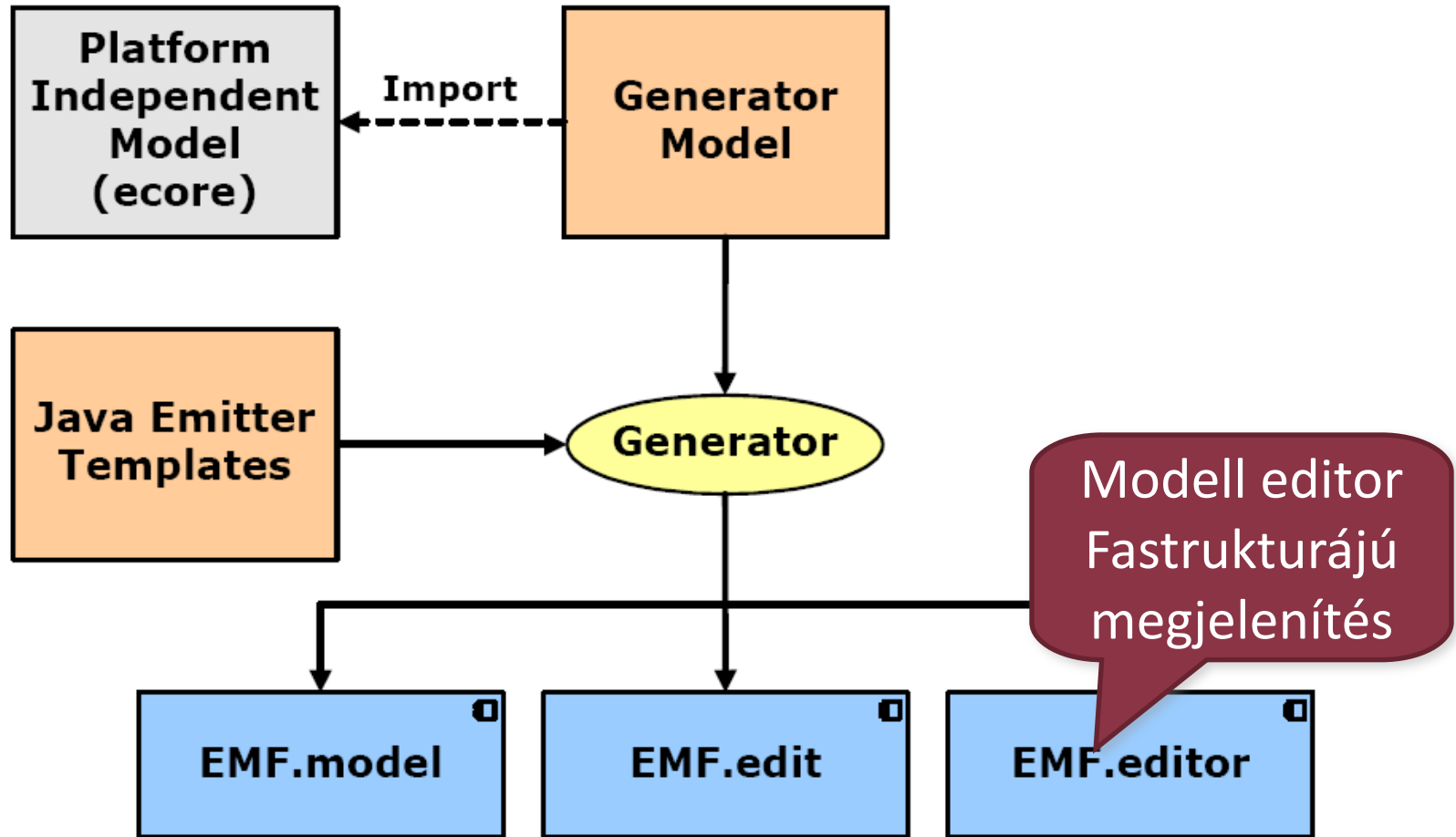
Az EMF eszközkészlet

Az EMF eszközkészlet

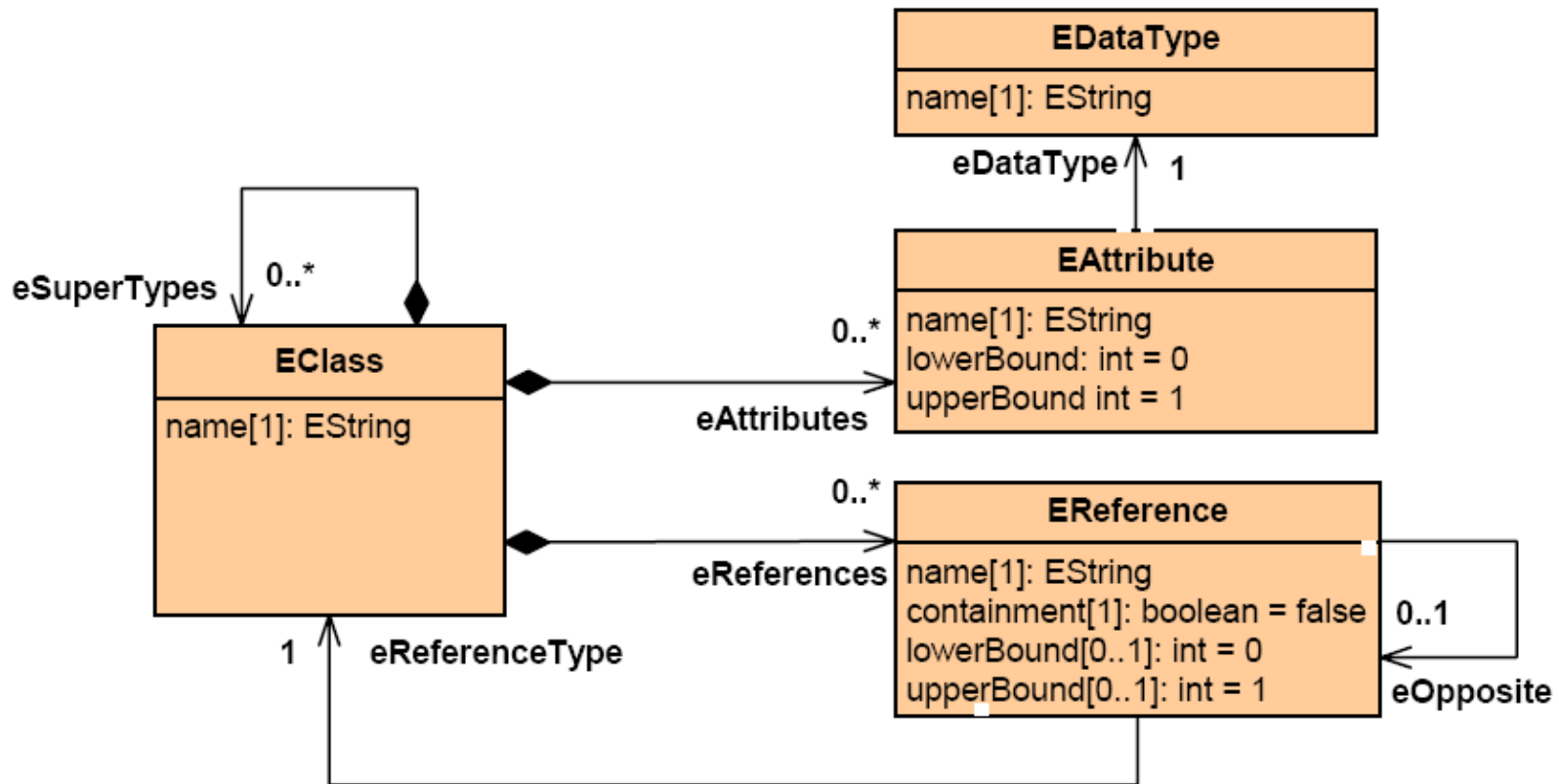
Az EMF eszközkészlet

ECore

- Az EMF metamodellező nyelve
  - Meta-nyelv: metamodellező nyelv
- A metamodellek platformfüggetlenek
  - További nyelv(ek) az implementáció-közeli modellezésre
- Strukturális modellek definíciójára szolgál

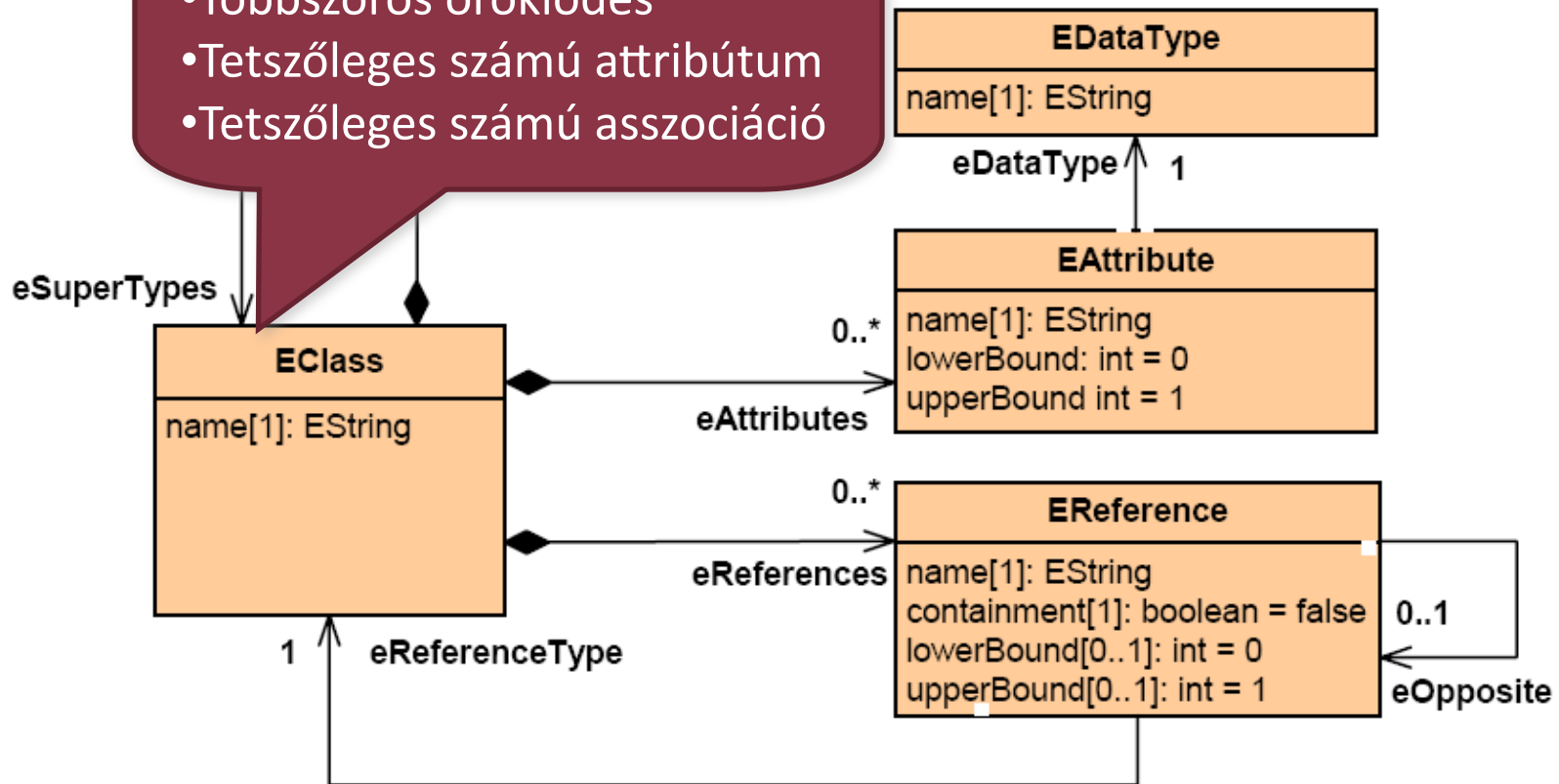
Ecore – A legfontosabb elemek

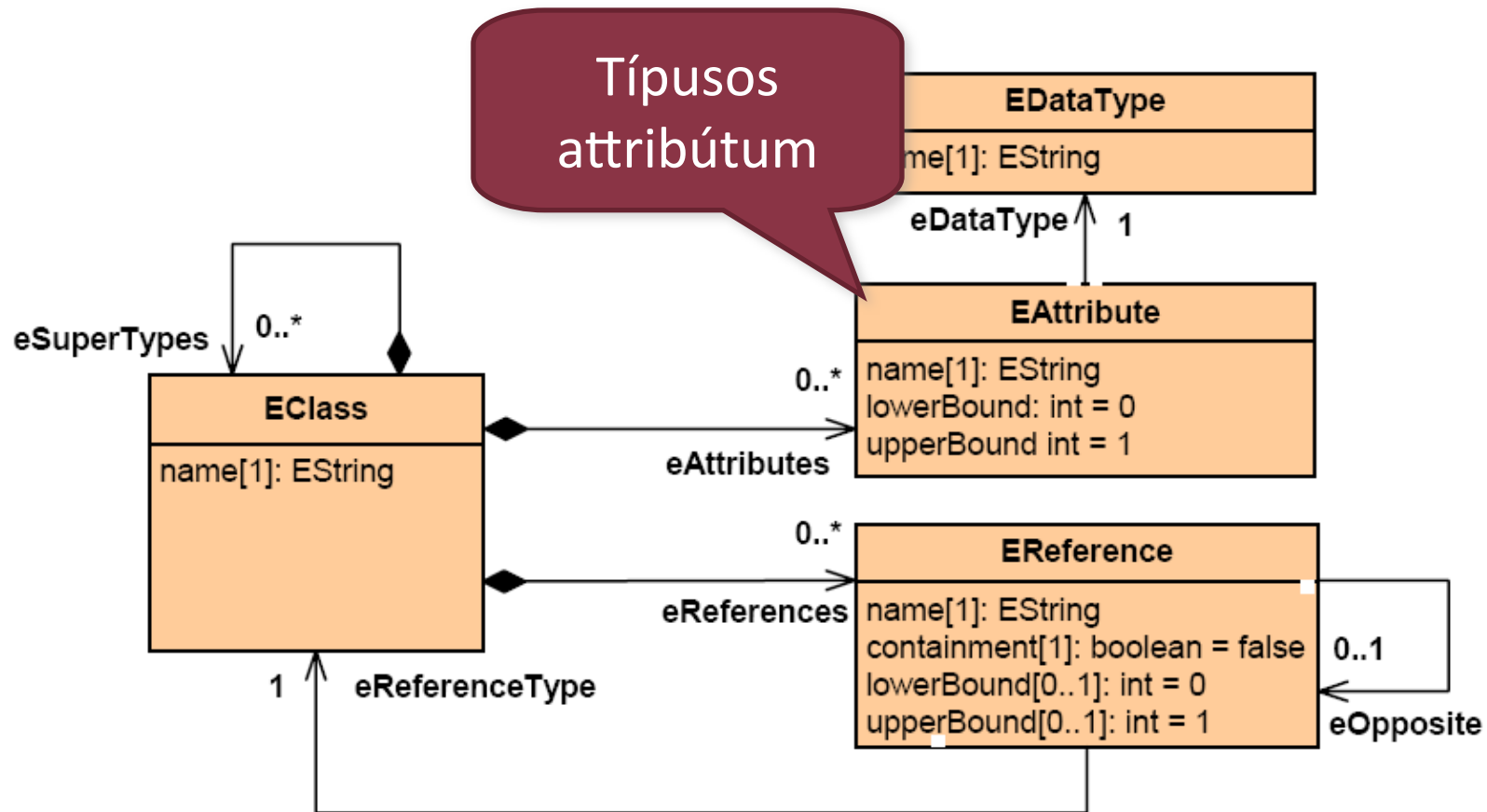
Ecore – A legfontosabb elemek

Egy típust jelképez

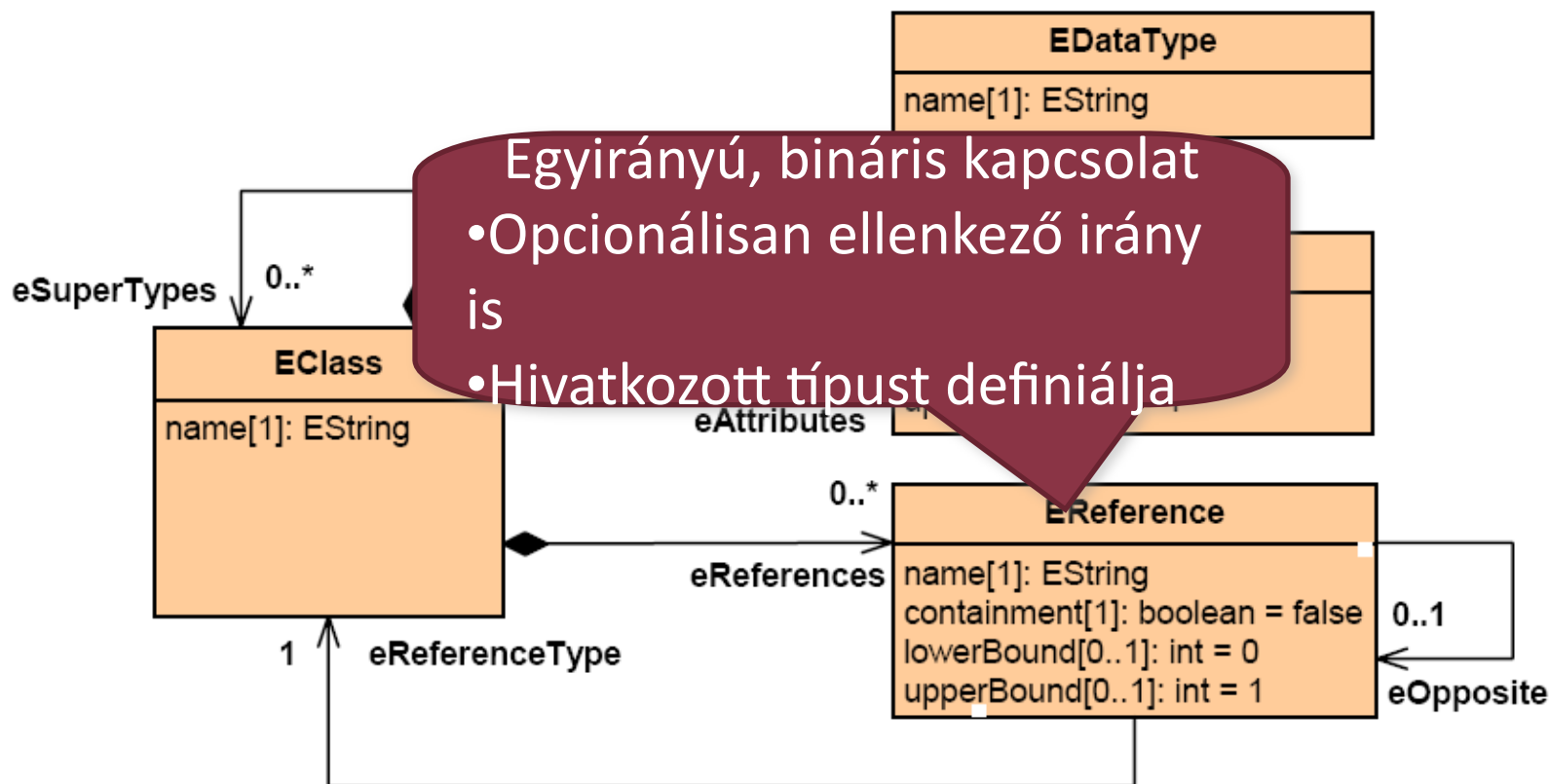
- Többszörös öröklődés
- Tetszőleges számú attribútum
- Tetszőleges számú asszociáció

Ecore – A legfontosabb elemek

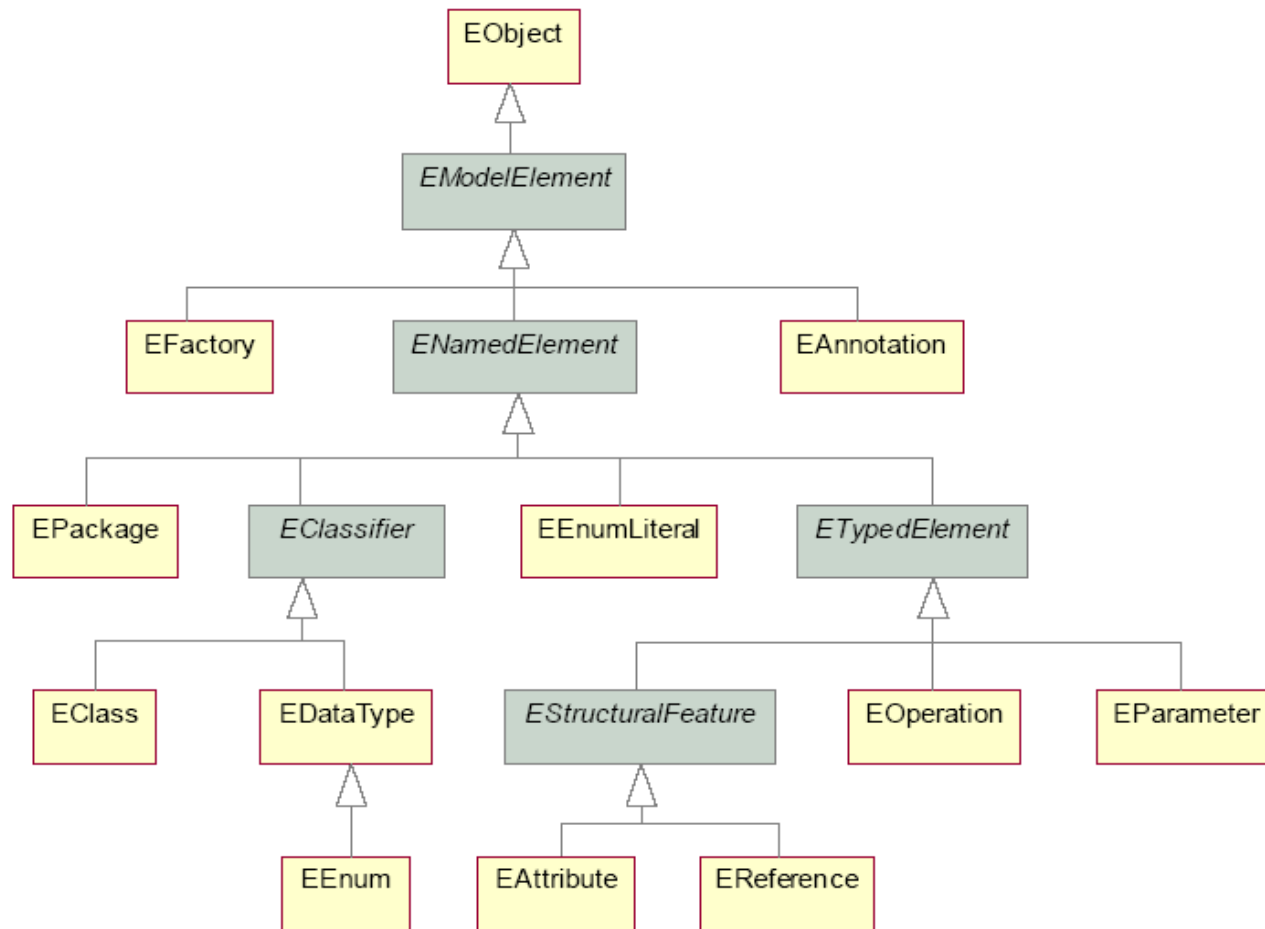

Ecore – A legfontosabb elemek

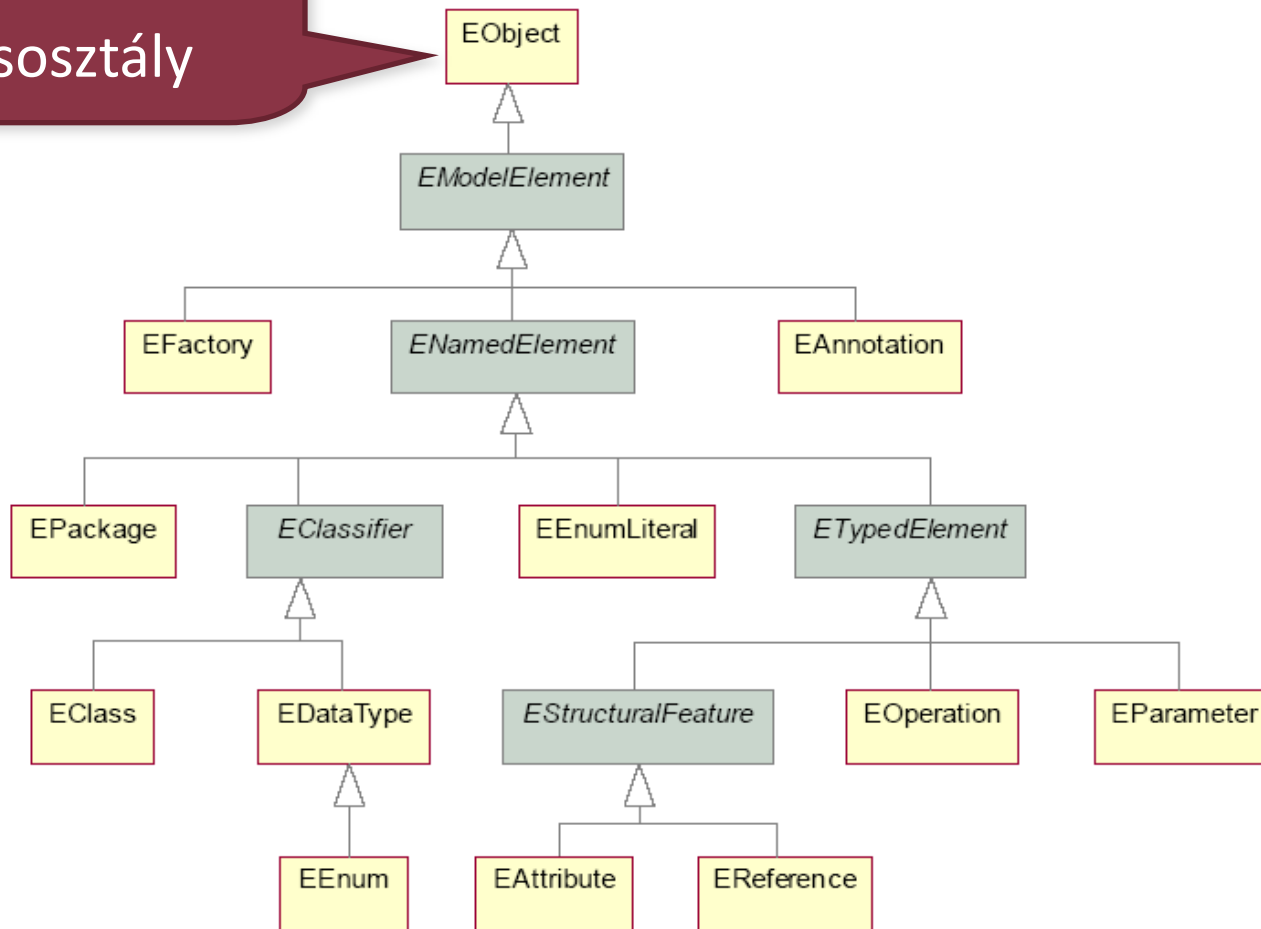

Teljes ECore hierarchia

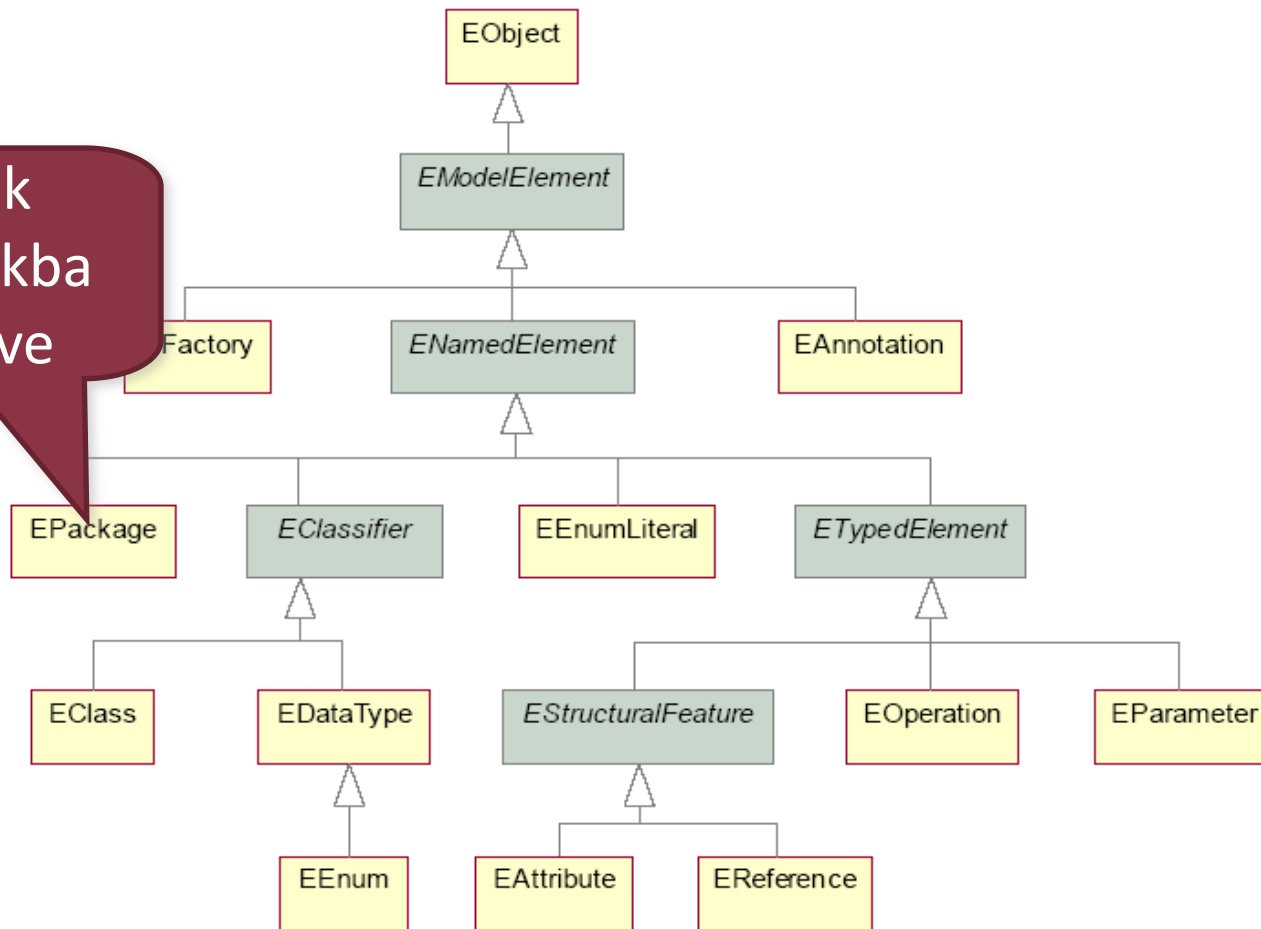
Teljes ECore hierarchia

Közös
ősosztály

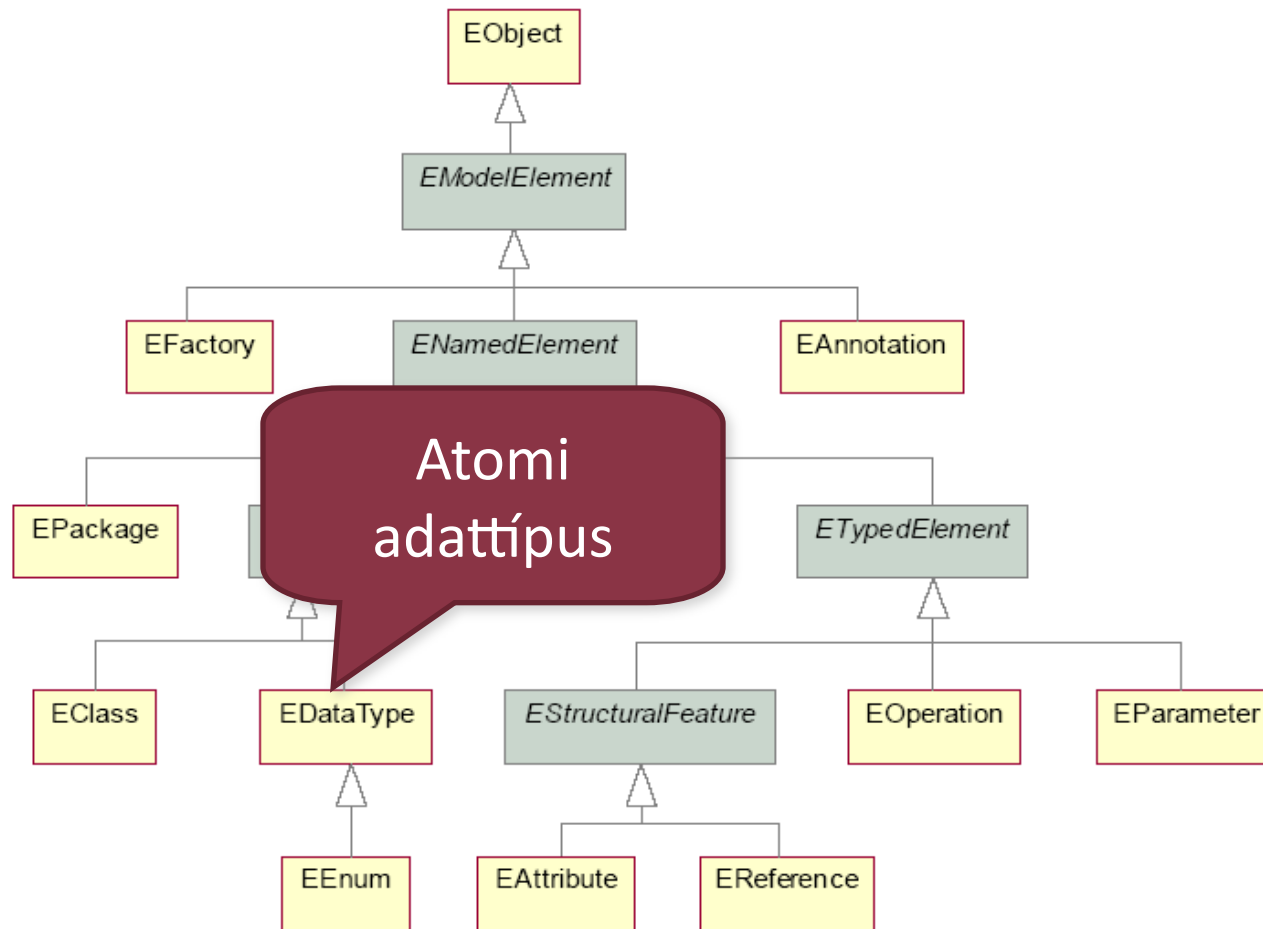

Teljes ECore hierarchia

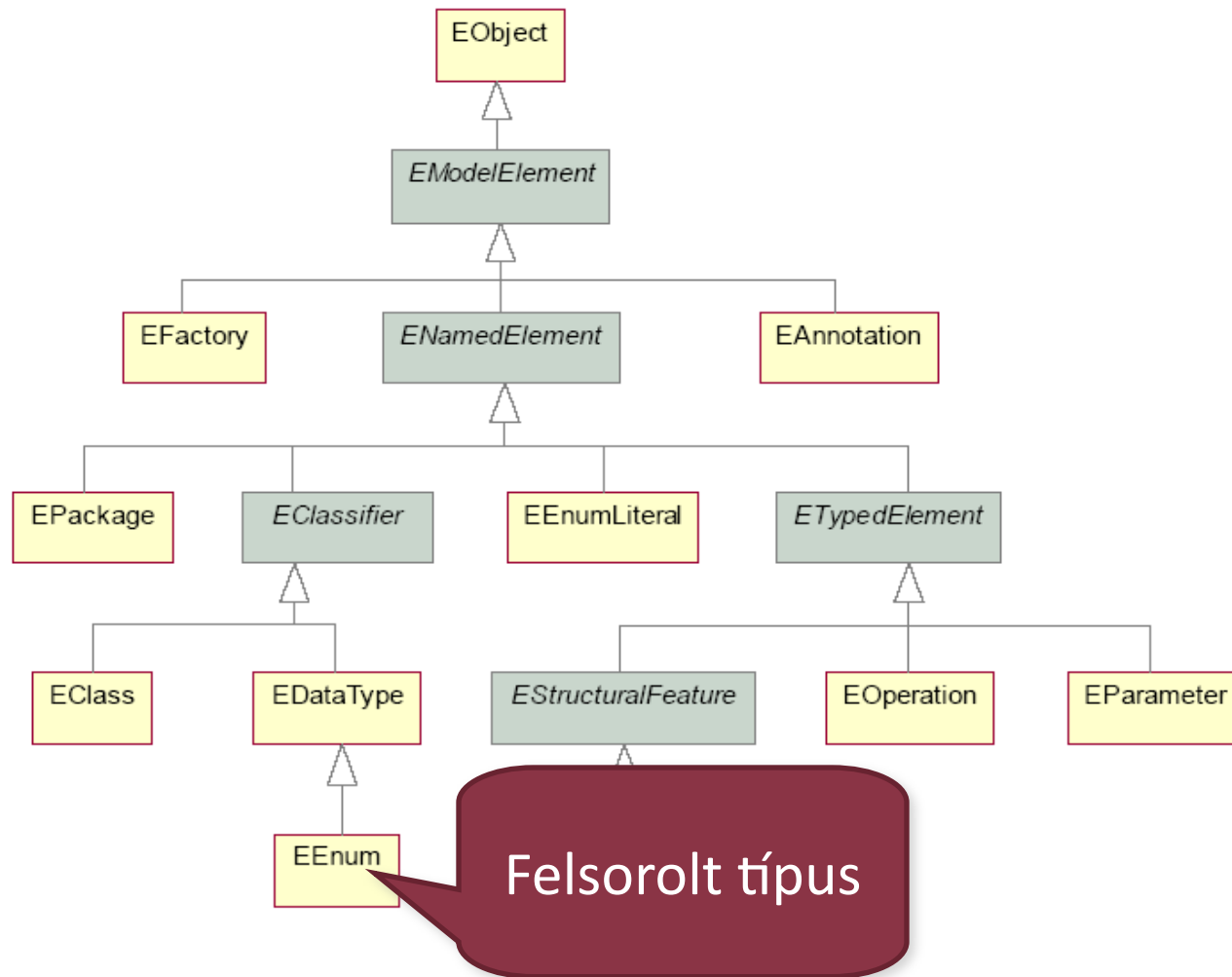
Típusok
csomagokba
szervezve

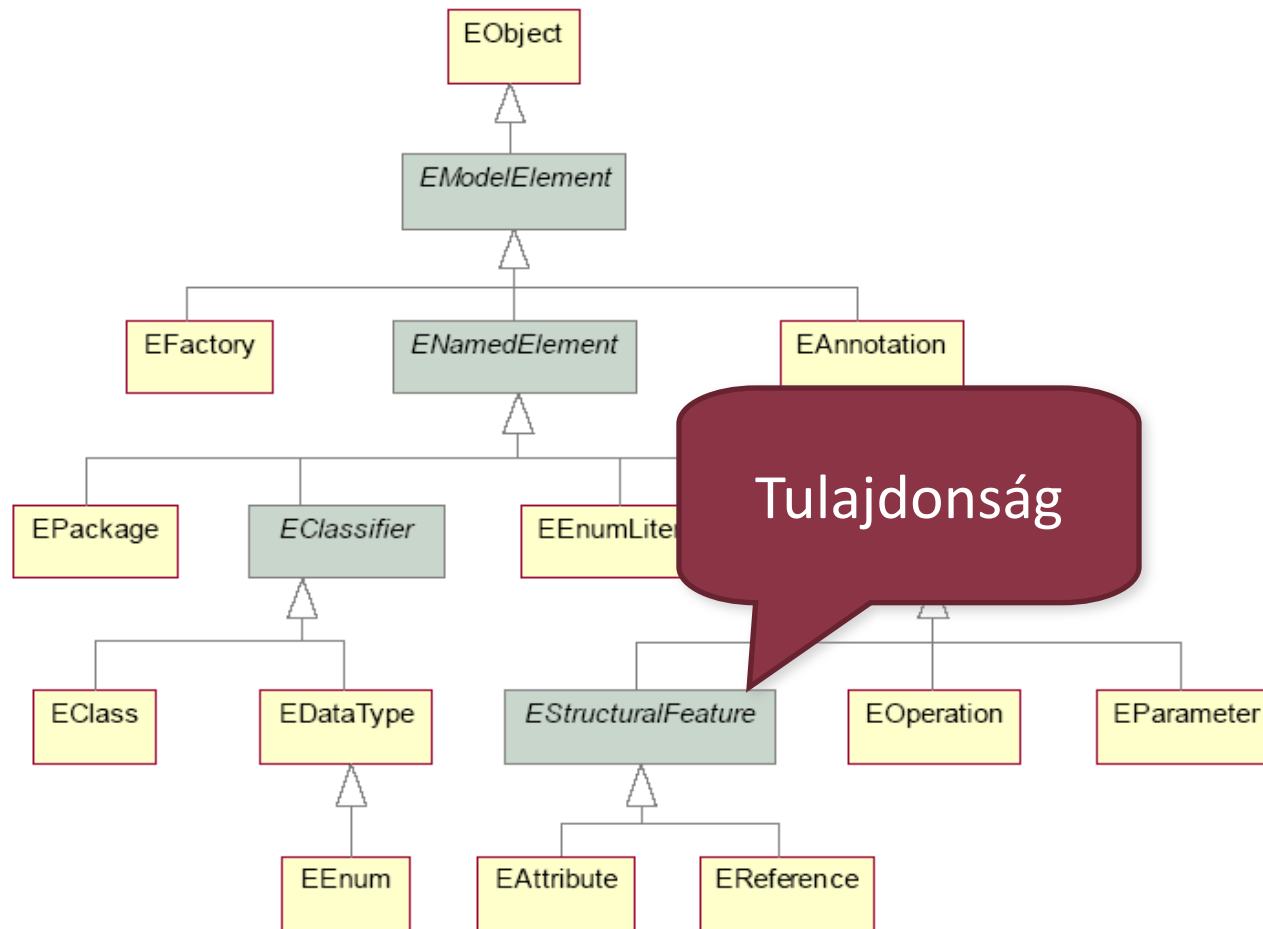
Teljes ECore hierarchia

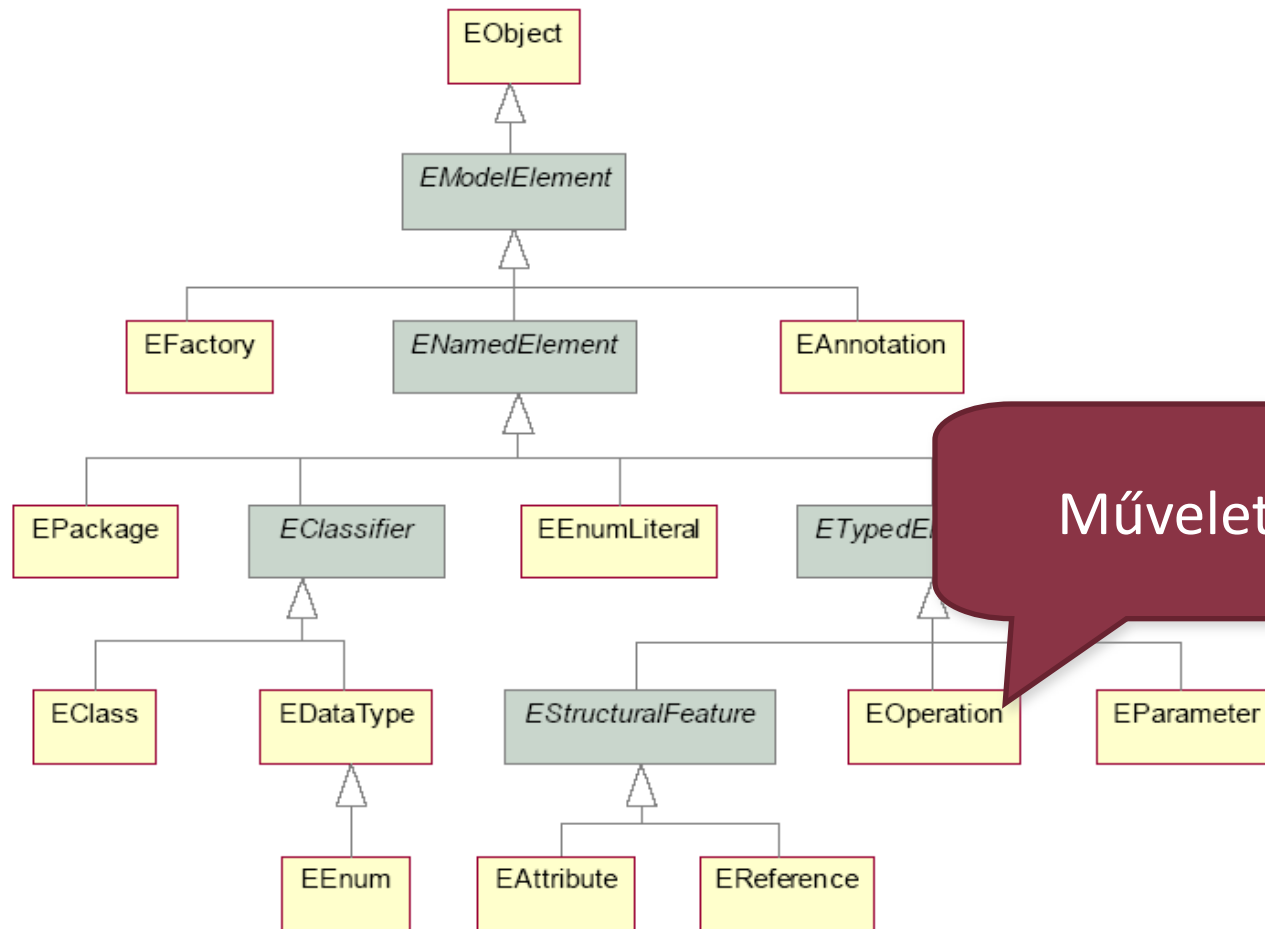
Teljes ECore hierarchia

Teljes ECore hierarchia

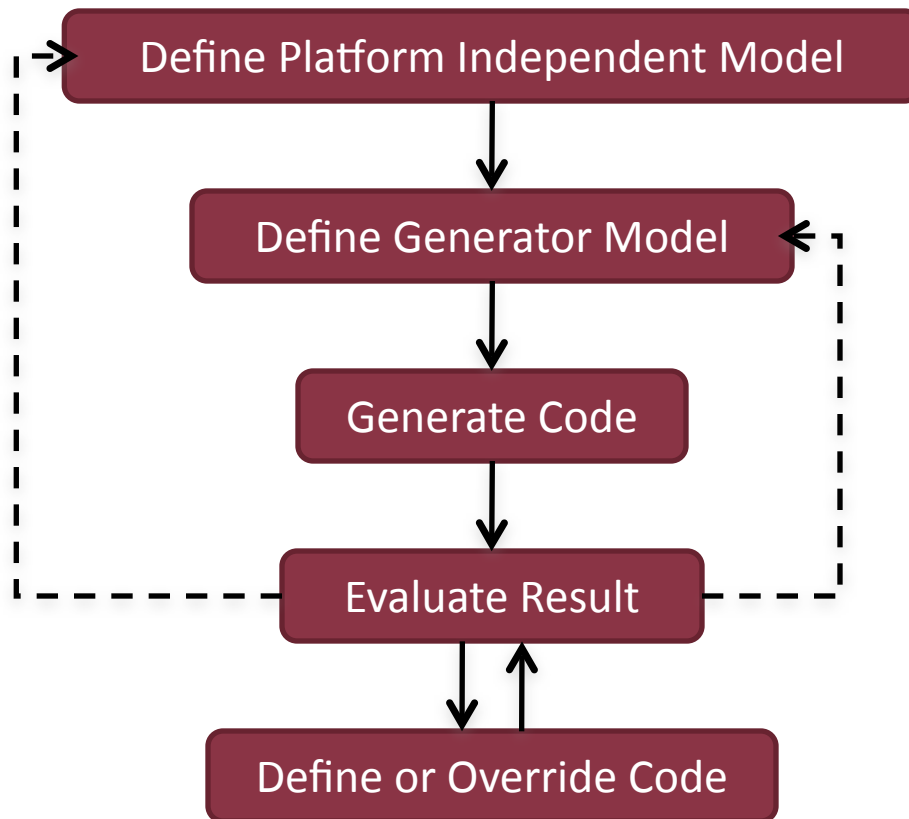

Teljes ECore hierarchia

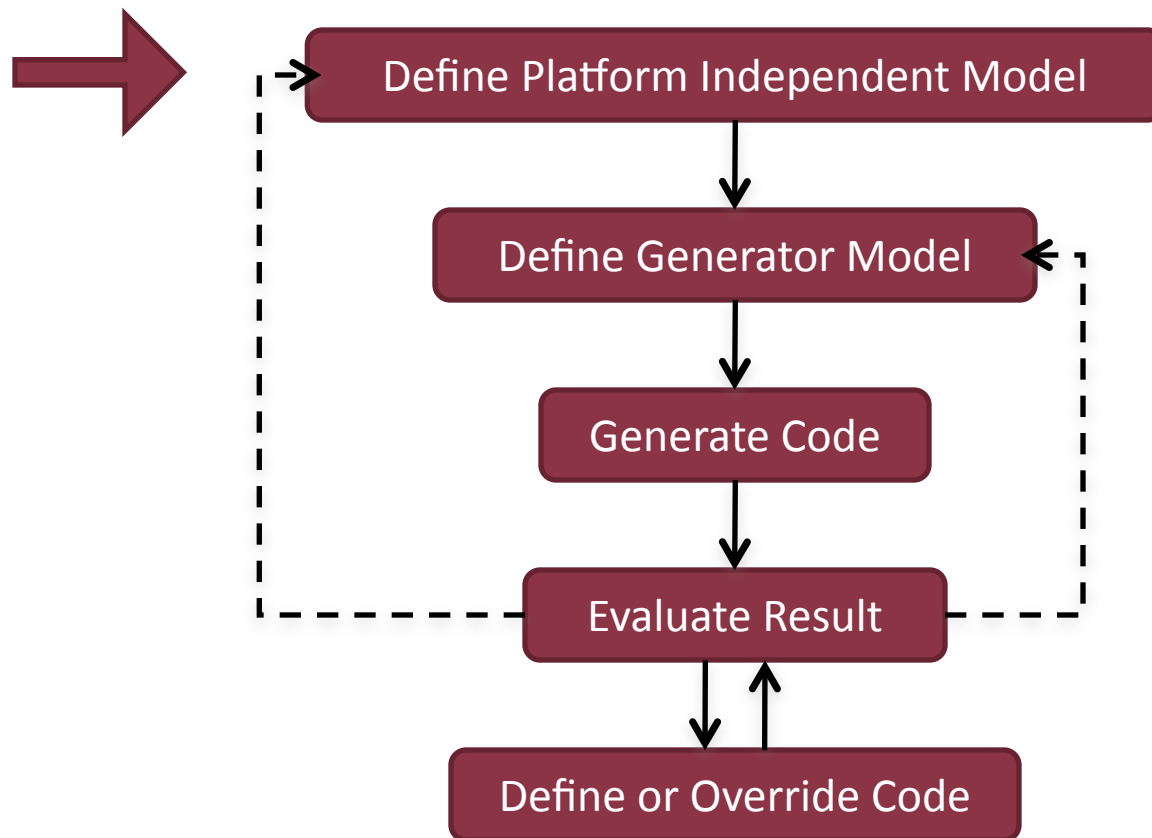
Művelet

Az EMF felhasználása

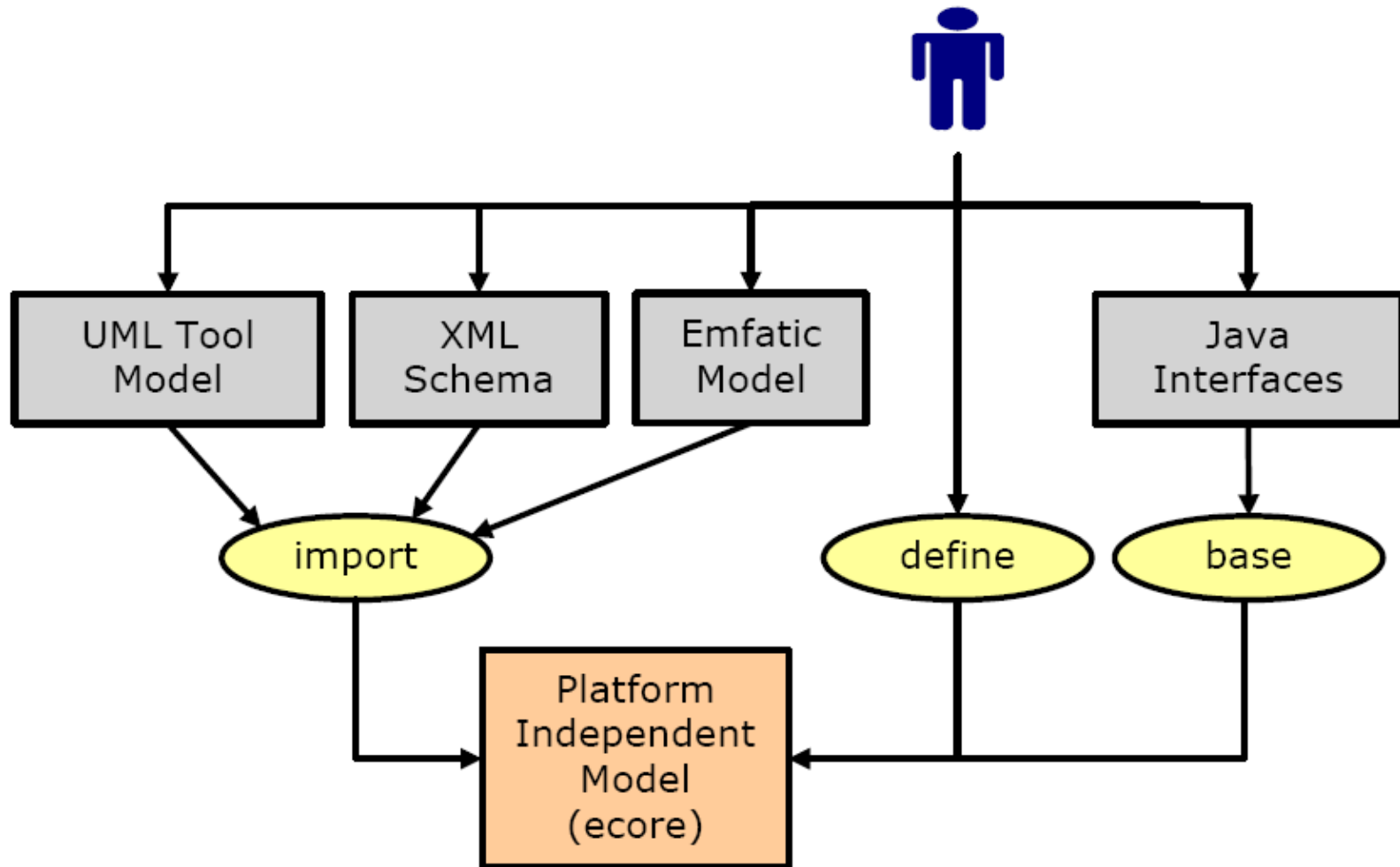

Az EMF felhasználása

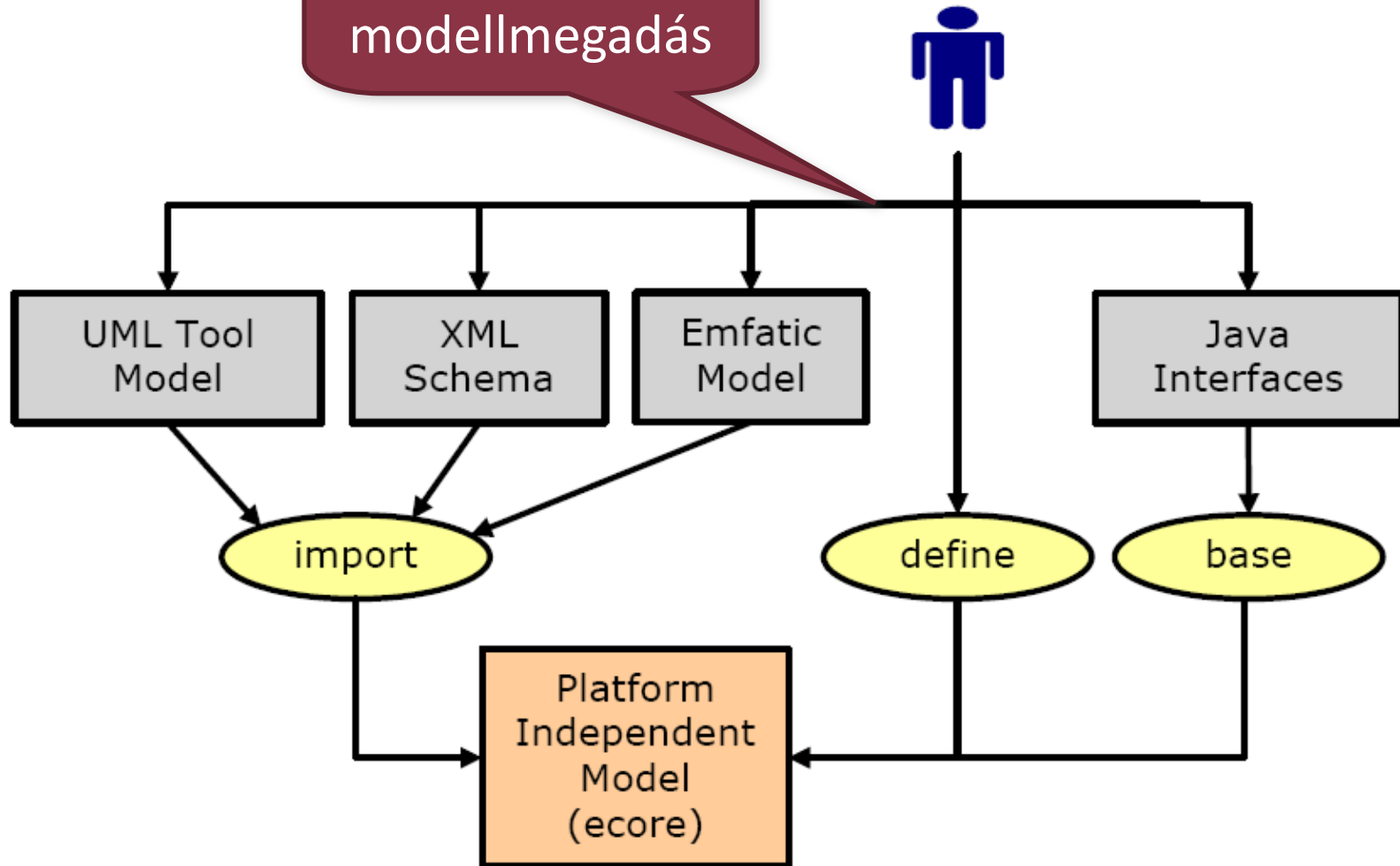

ECore modell létrehozása

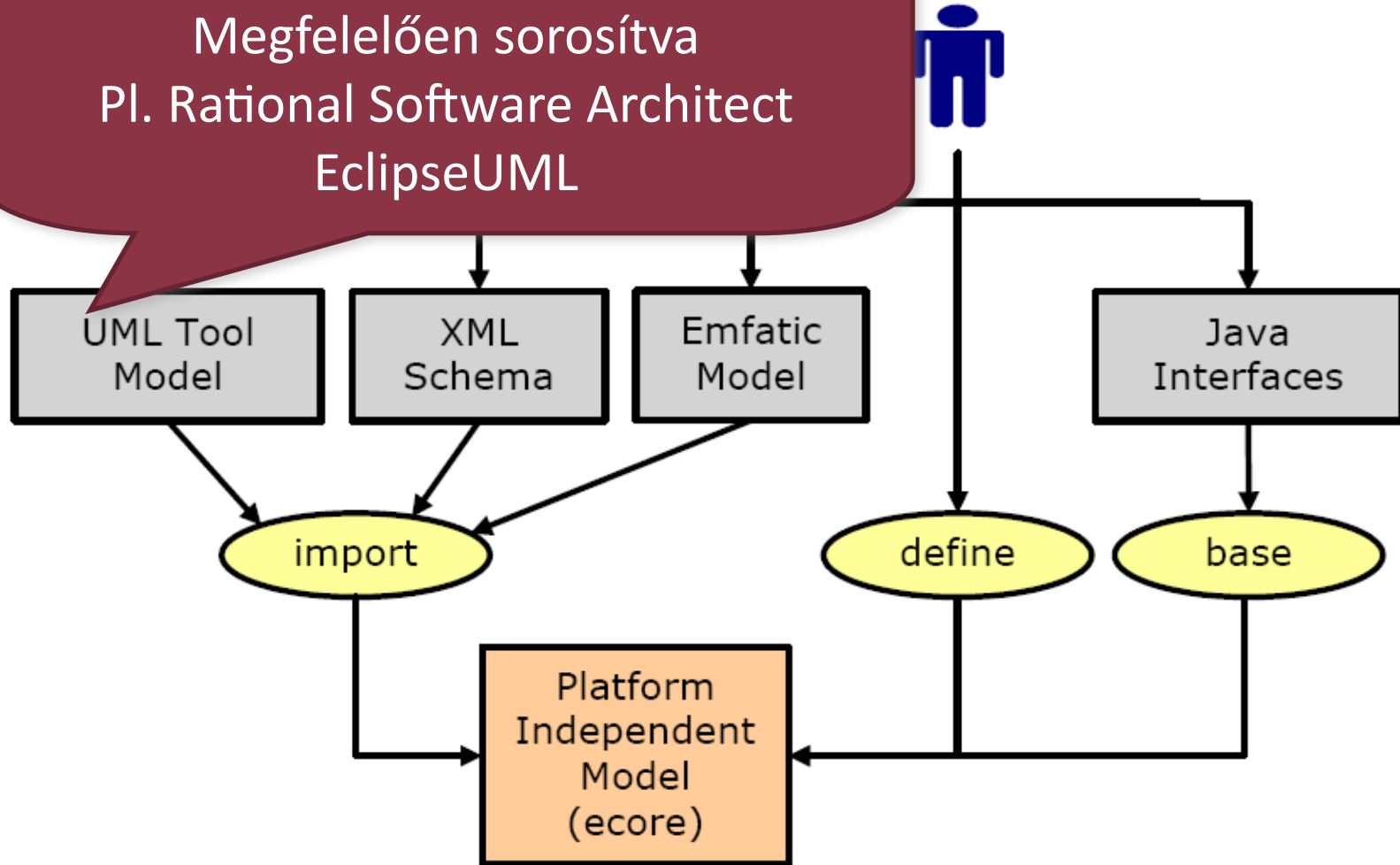
ECore modell létrehozása

Többféle konkrét
modellmegadás

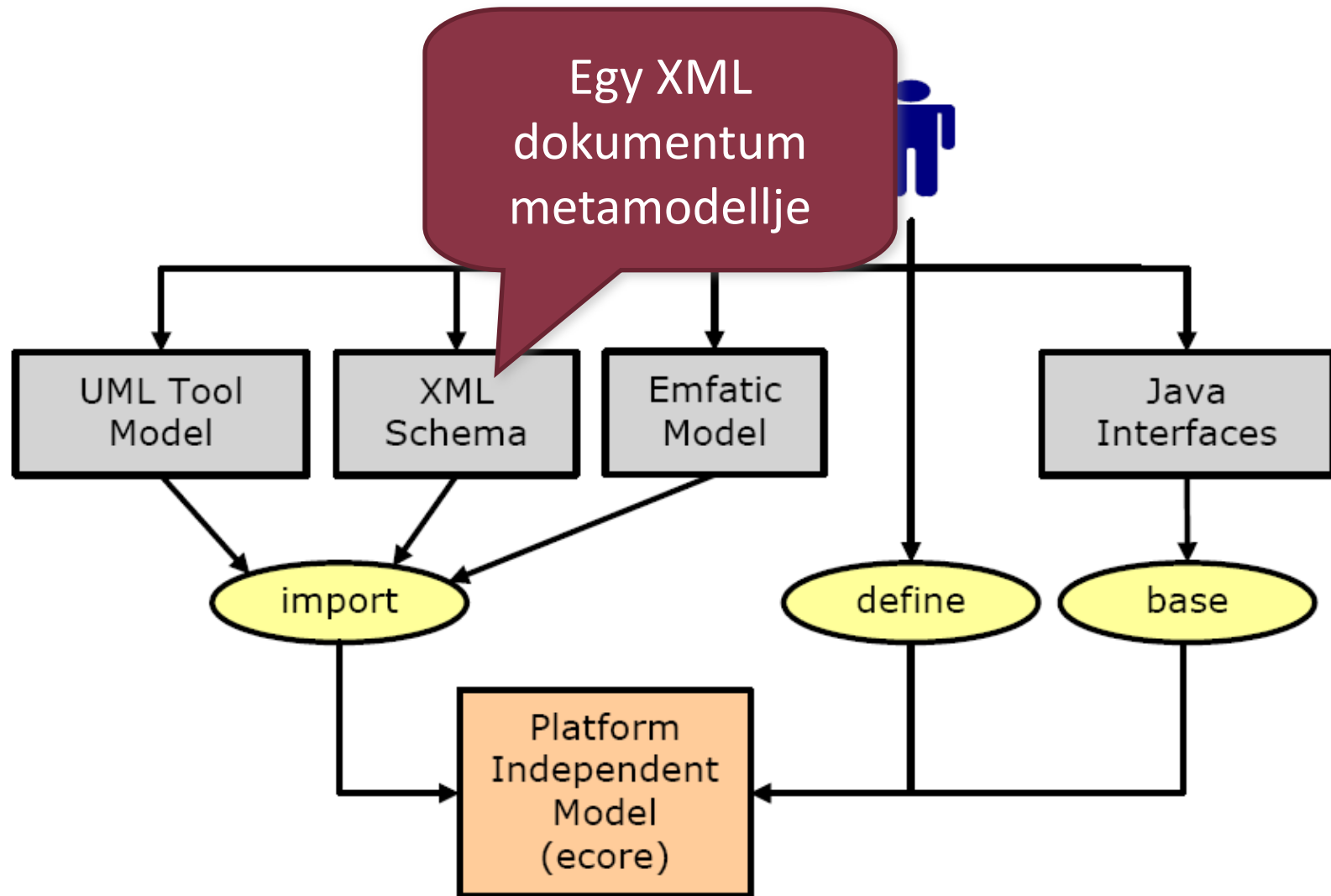

ECore modell létrehozása

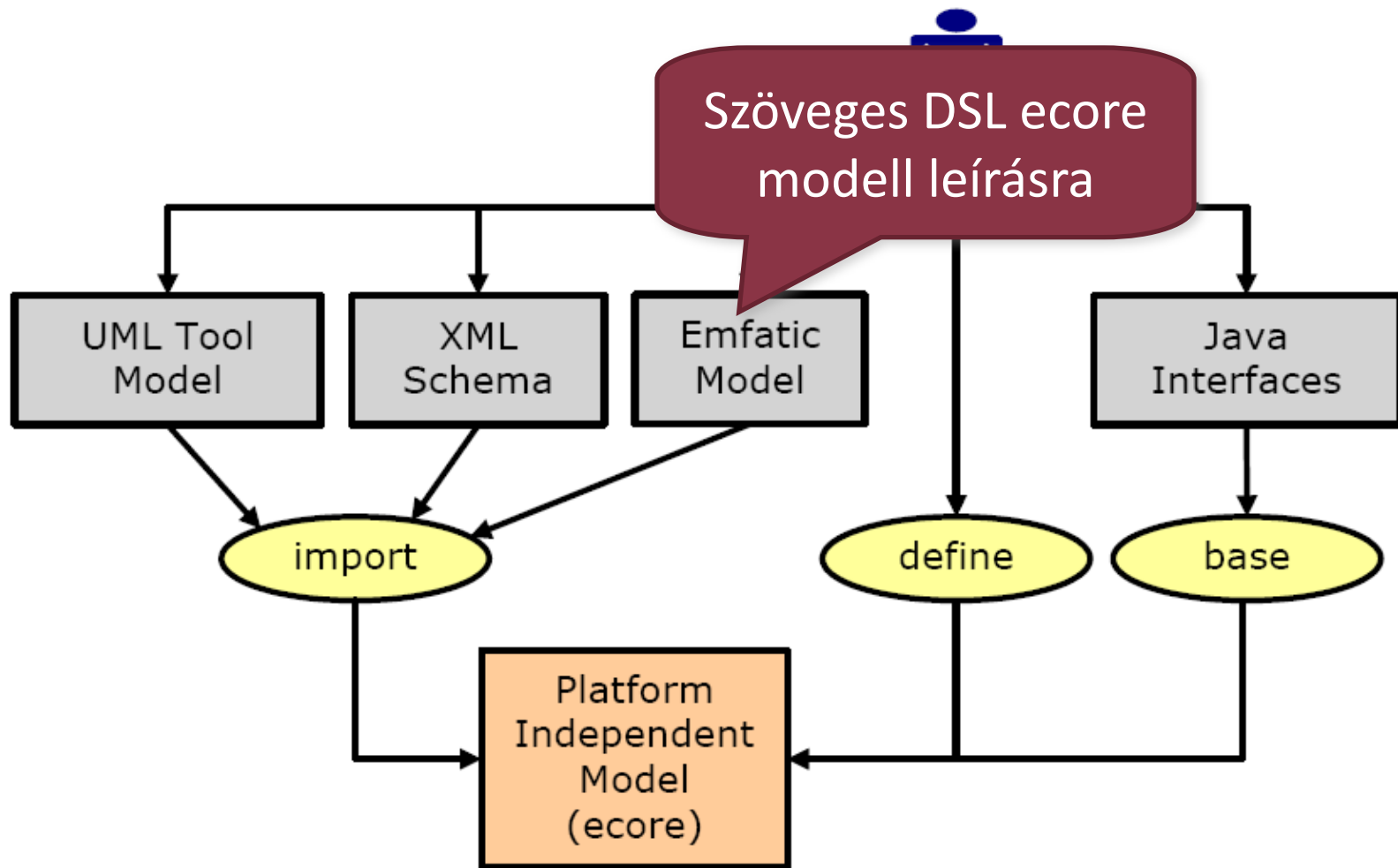
UML osztálydiagram
Megfelelően sorosítva
Pl. Rational Software Architect
EclipseUML

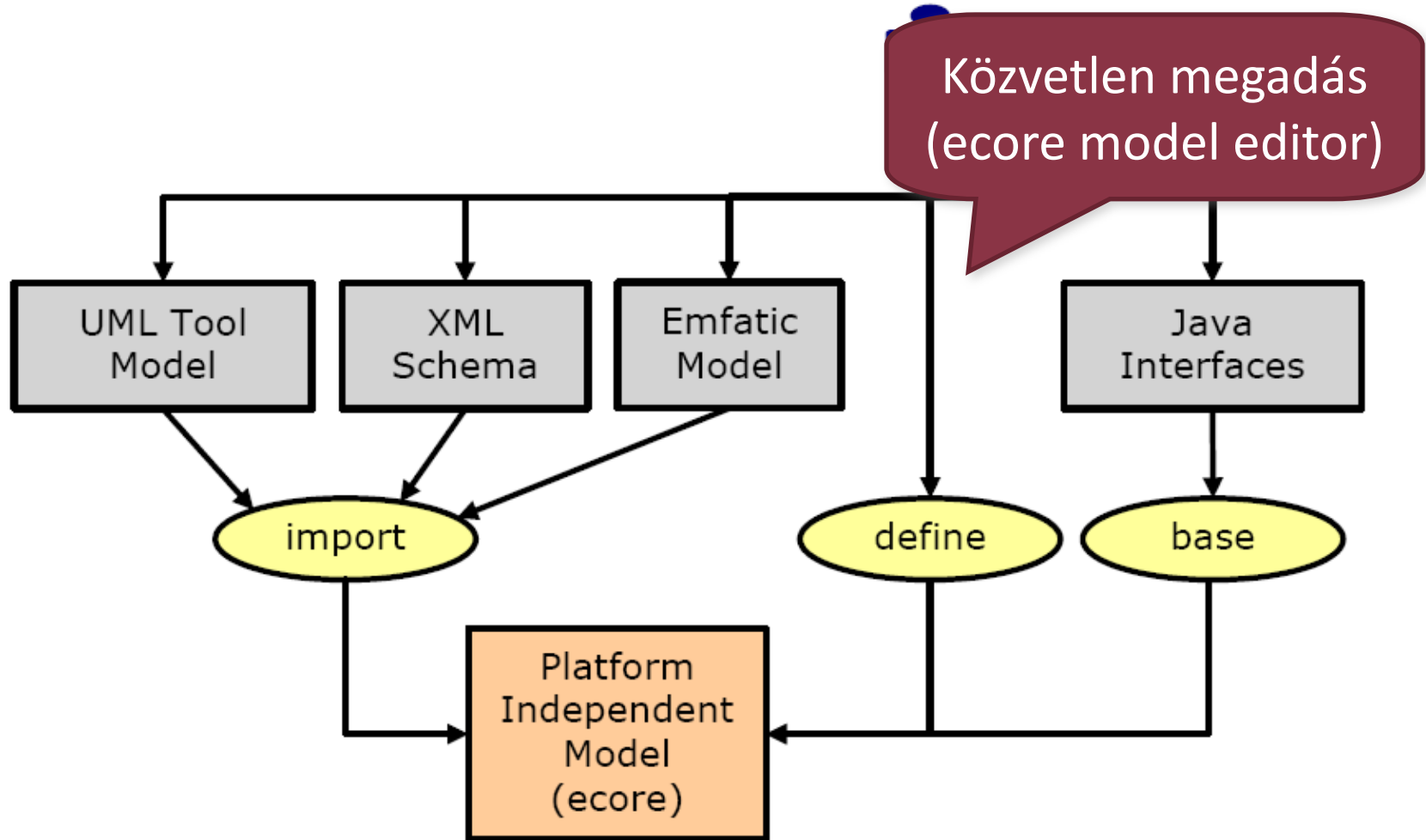
ECore modell létrehozása

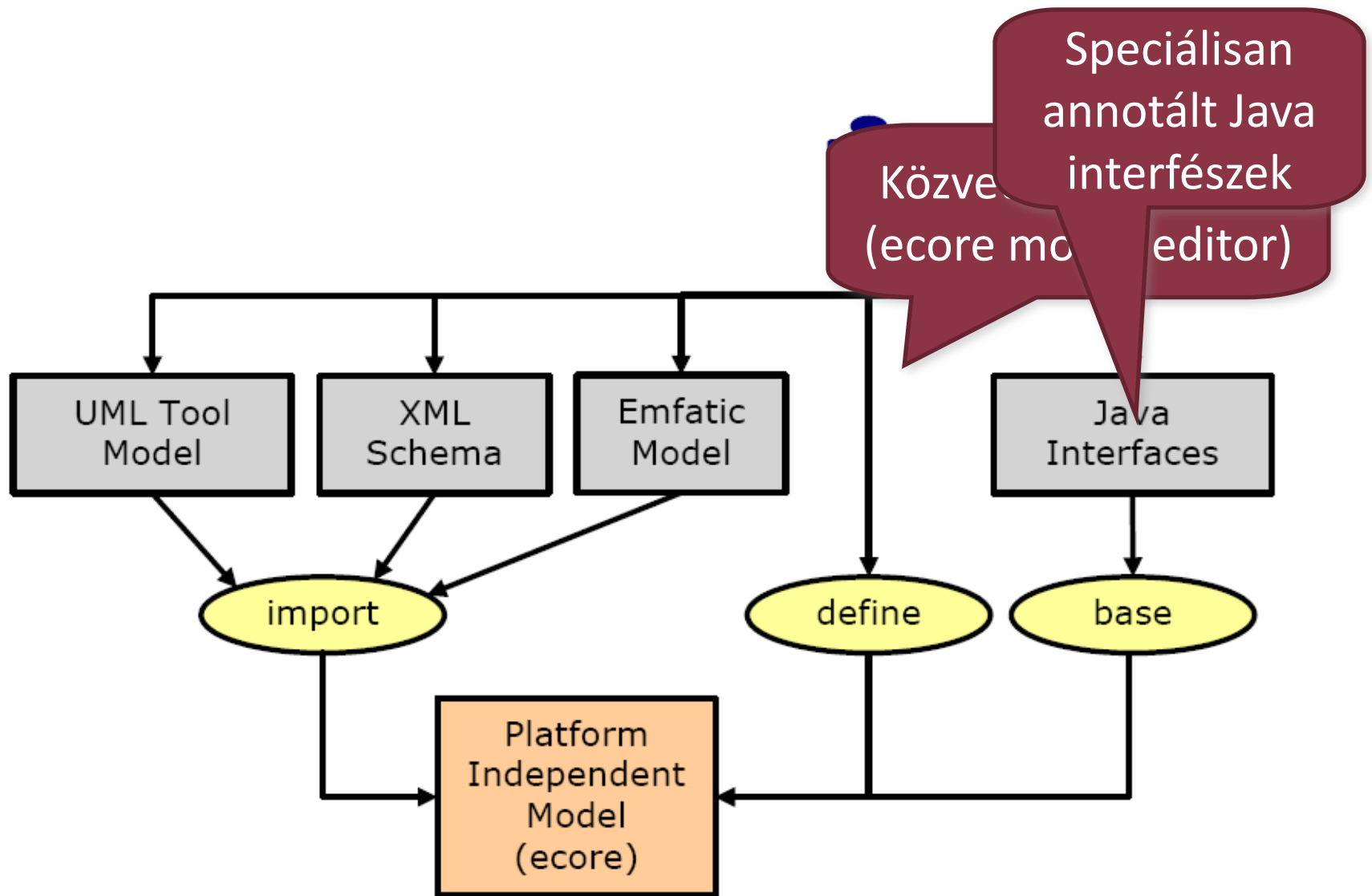
ECore modell létrehozása

ECore modell létrehozása

ECore modell létrehozása

Emfatic

- Szöveges DSL EMF metamodellek számára

The image shows a screenshot of the Eclipse IDE with two windows open. The left window, titled 'ppo.ecoredsl', displays the source code of an EMF DSL metamodel. The code defines an import statement, a package, datatypes, and two classes: 'Item' and 'USAddress'. The 'Item' class has attributes for product name, quantity, price, comment, ship date, and part number. The 'USAddress' class has attributes for name, street, city, state, zip, and country, and a read-only attribute for country. It also has an operation 'hasUSState' that returns a boolean and a diagnostic chain.

```
import "platform:/resource/org.xtext.dsl.test/src/Ecore.ecore";
@"http://www.eclipse.org/emf/2002/Ecore"(
  constraints="NonNegativeQuantity ValidShipDate"
)
package ppo nsURI="http://com/example/ppo.ecore" nsPrefix=com.example.ppo {

  datatype Date : java.util.Date;
  datatype SKU : java.lang.String;

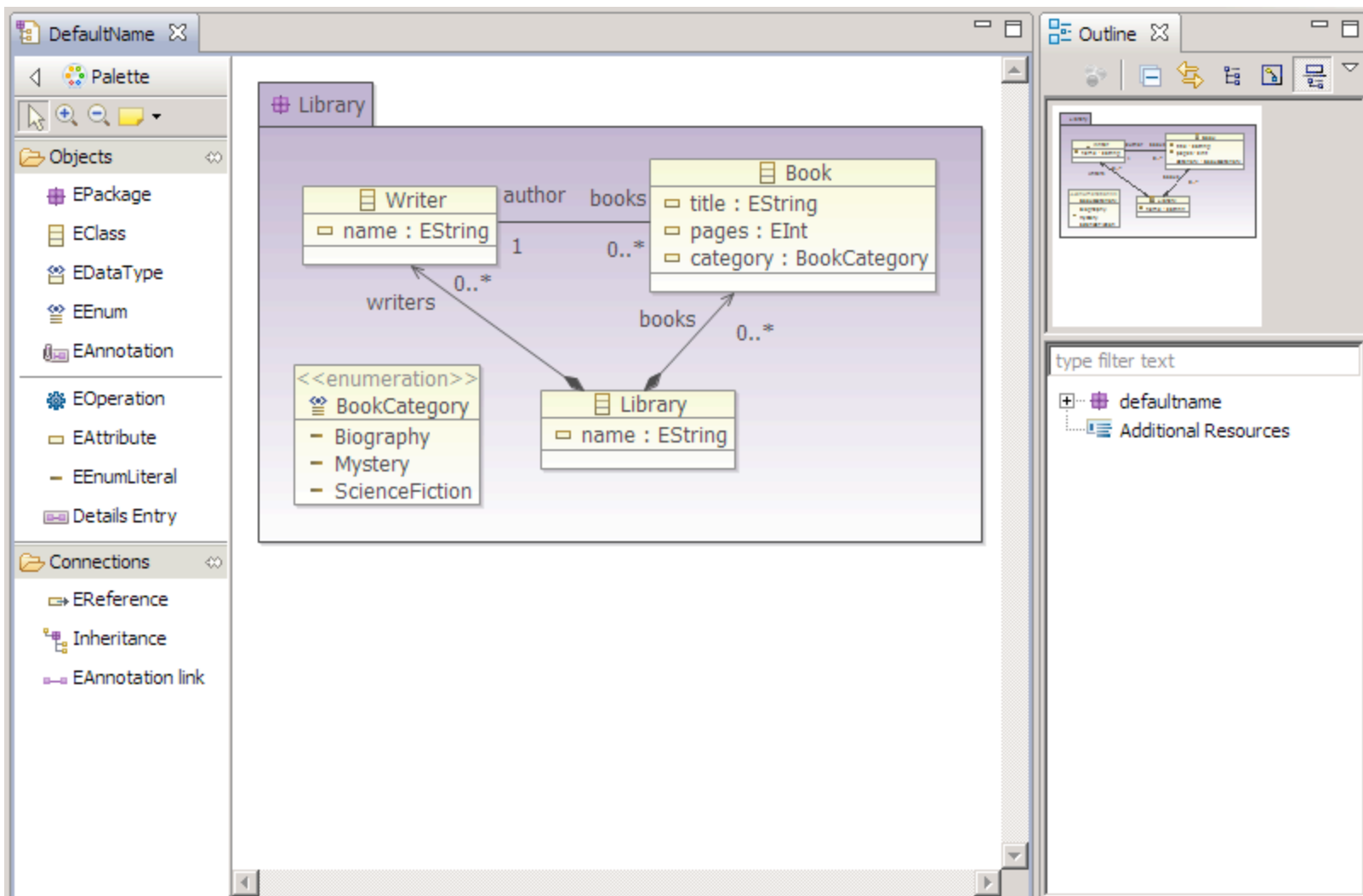
  class Item {
    attr EString productName;
    attr EInt quantity;
    attr EInt USPrice;
    attr EString comment;
    attr Date shipDate;
    attr SKU partNum;
  }

  class USAddress {
    attr EString name;
    attr EString street;
    attr EString city;
    attr EString state;
    attr EString zip;
    readonly attr EString country = "US";
    op EBoolean hasUSState (
      EDiagnosticChain diagnostics,
      EMap<EObject,EObject> context);
  }
}
```

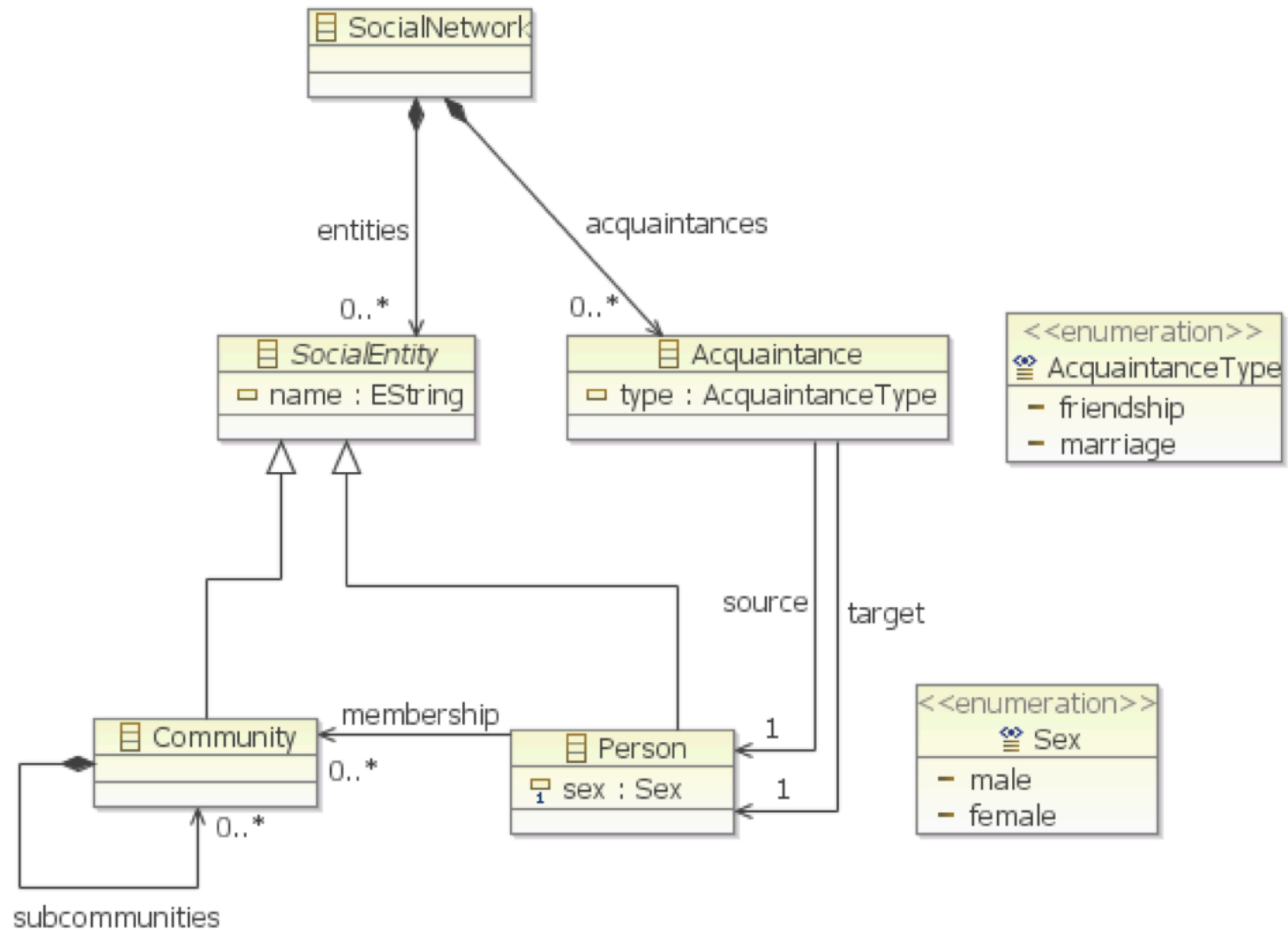
The right window, titled 'Outline', shows the project structure. The root is 'Ecore Dsl', which contains an 'Import Statement Decl'. Below it is the 'ppo' package, which contains three classes: 'Ecore', 'Item', and 'USAddress'. The 'USAddress' class is expanded to show its attributes: 'name', 'street', 'city', 'state', 'zip', and 'country', all of type 'EString'. It also shows the 'hasUSState' operation, which returns an 'EBoolean' and has a diagnostic chain and a context map.

ECore Tools: ECore Diagram Editor

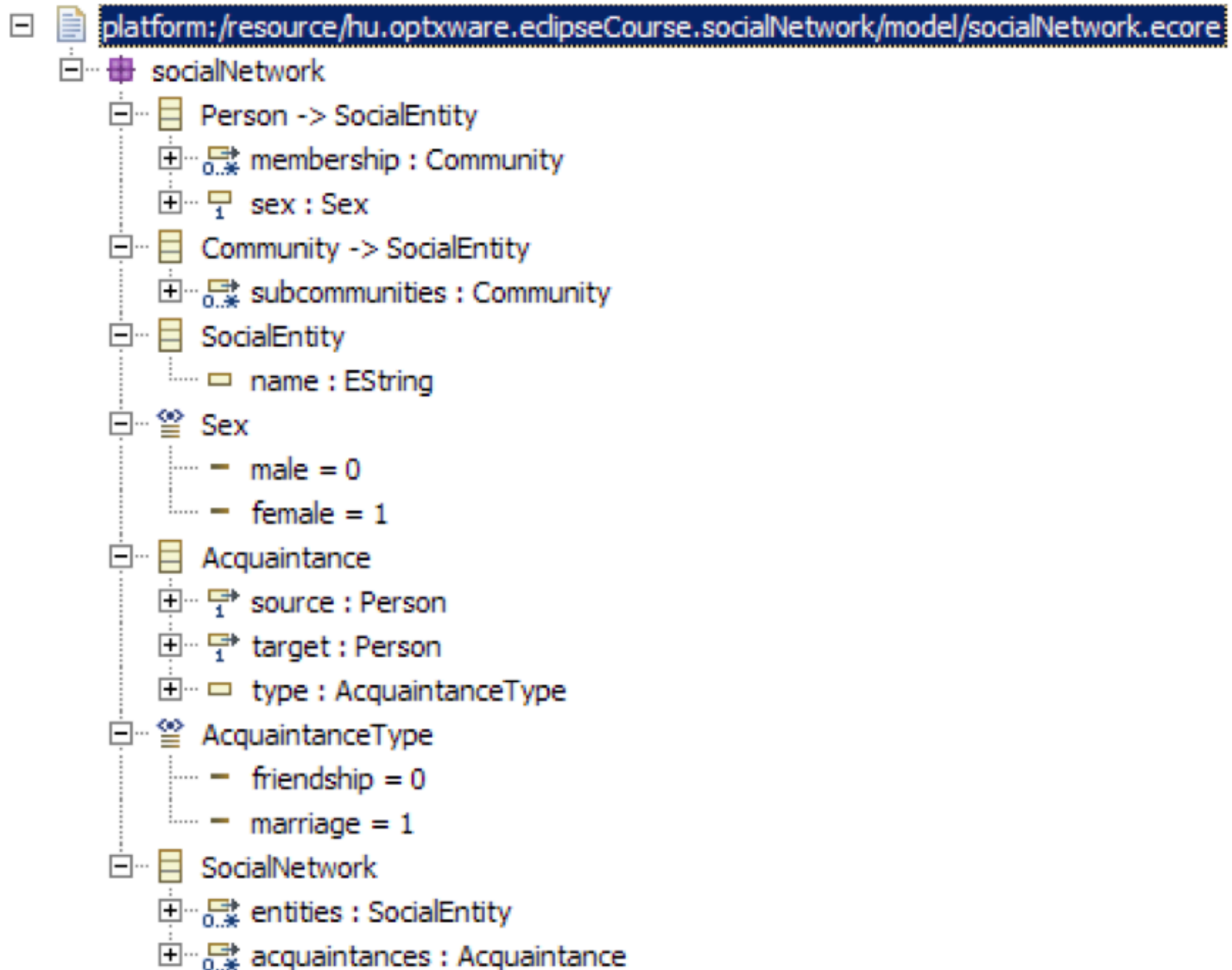
- Grafikus DSL EMF metamodellek számára

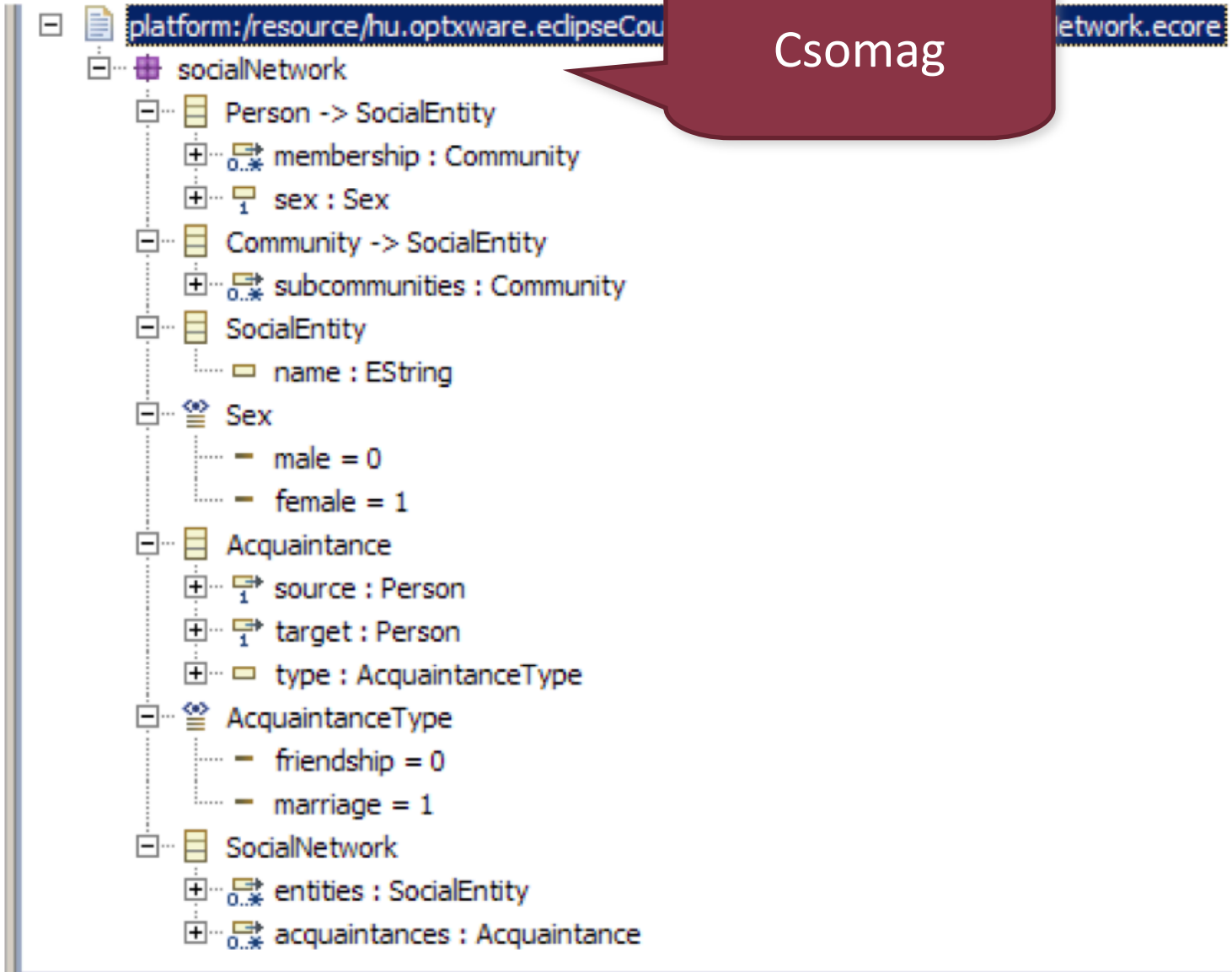
Példa: Kapcsolati háló

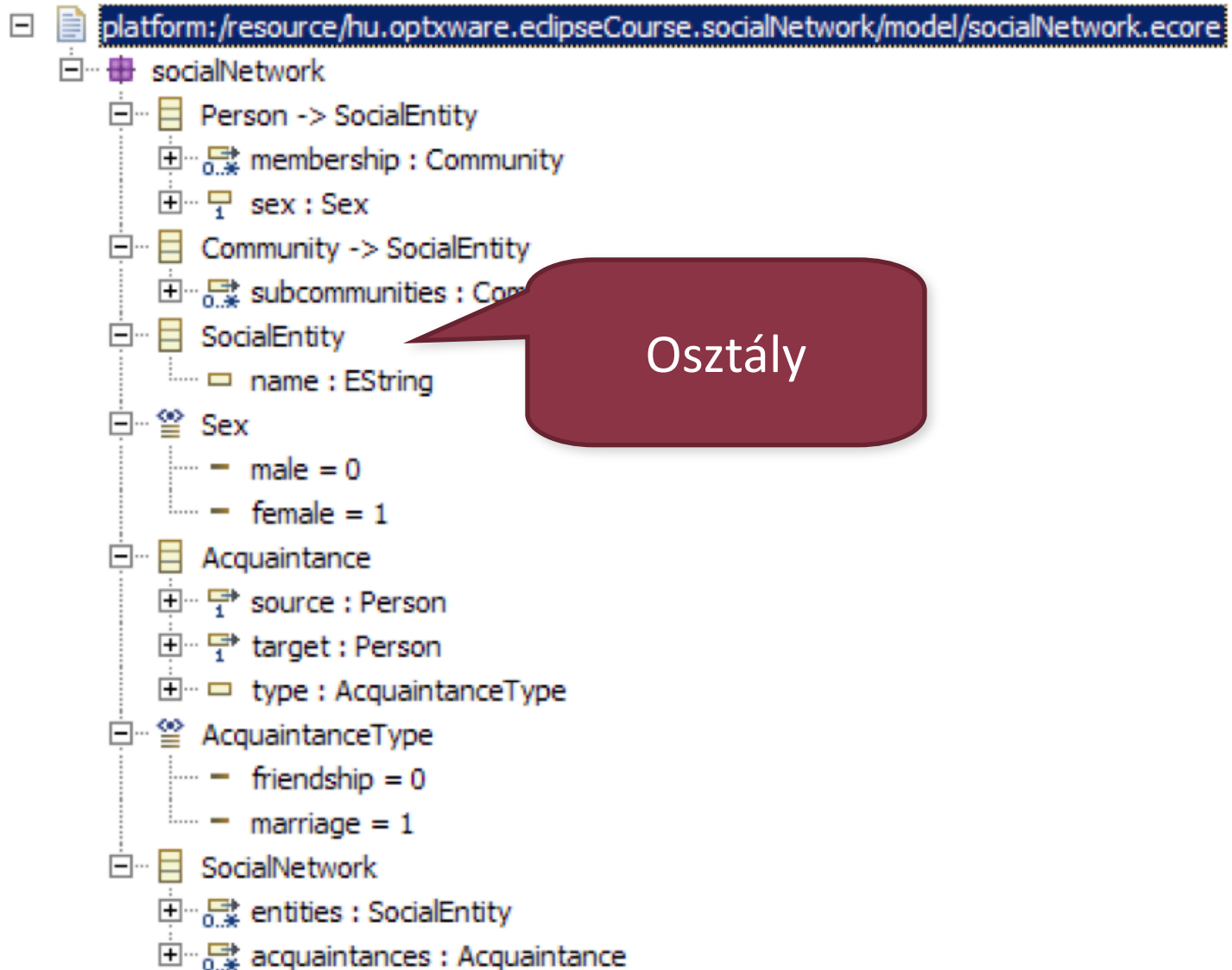
Példa: Az ECore metamodel

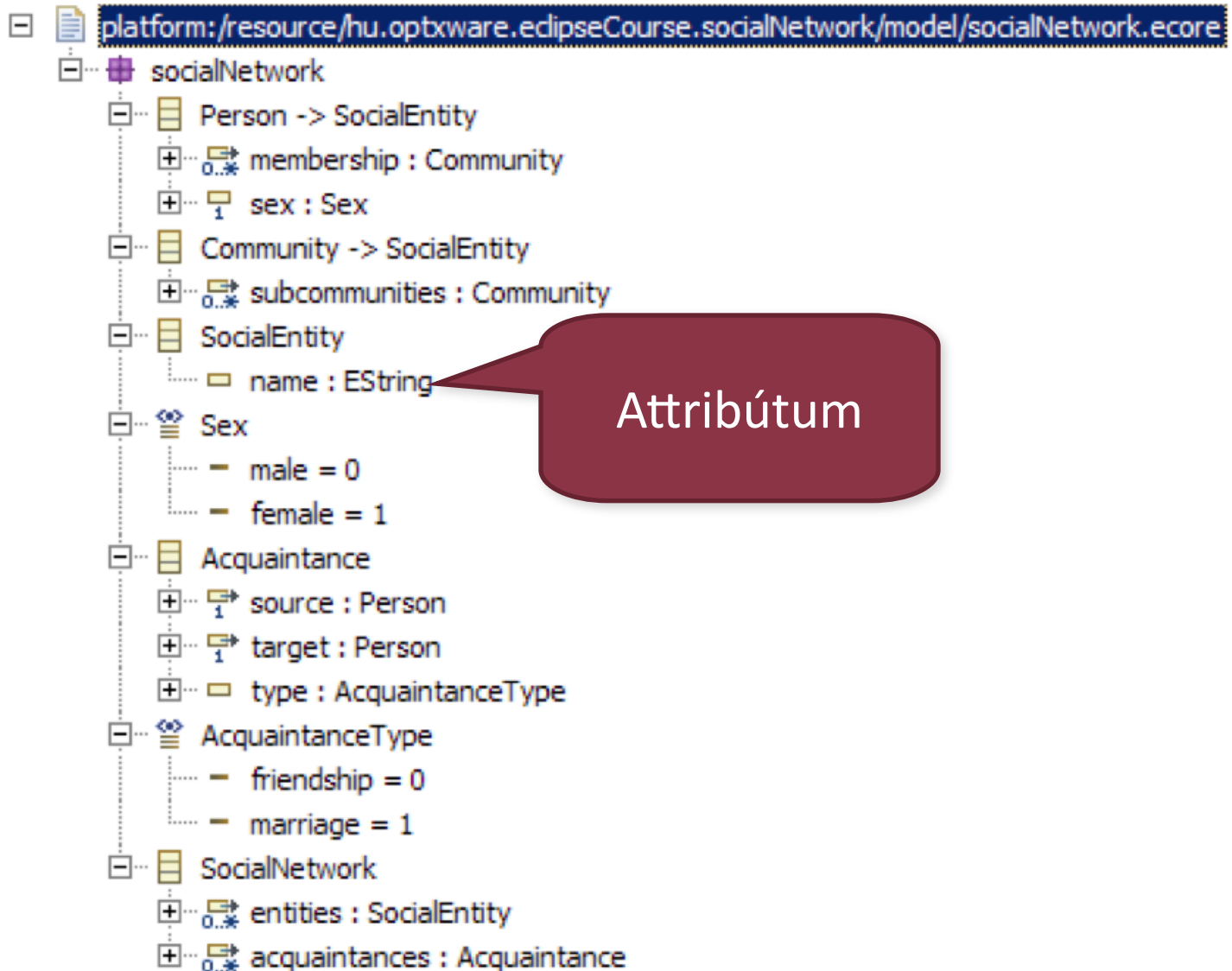
Példa: Az ECore metamodel

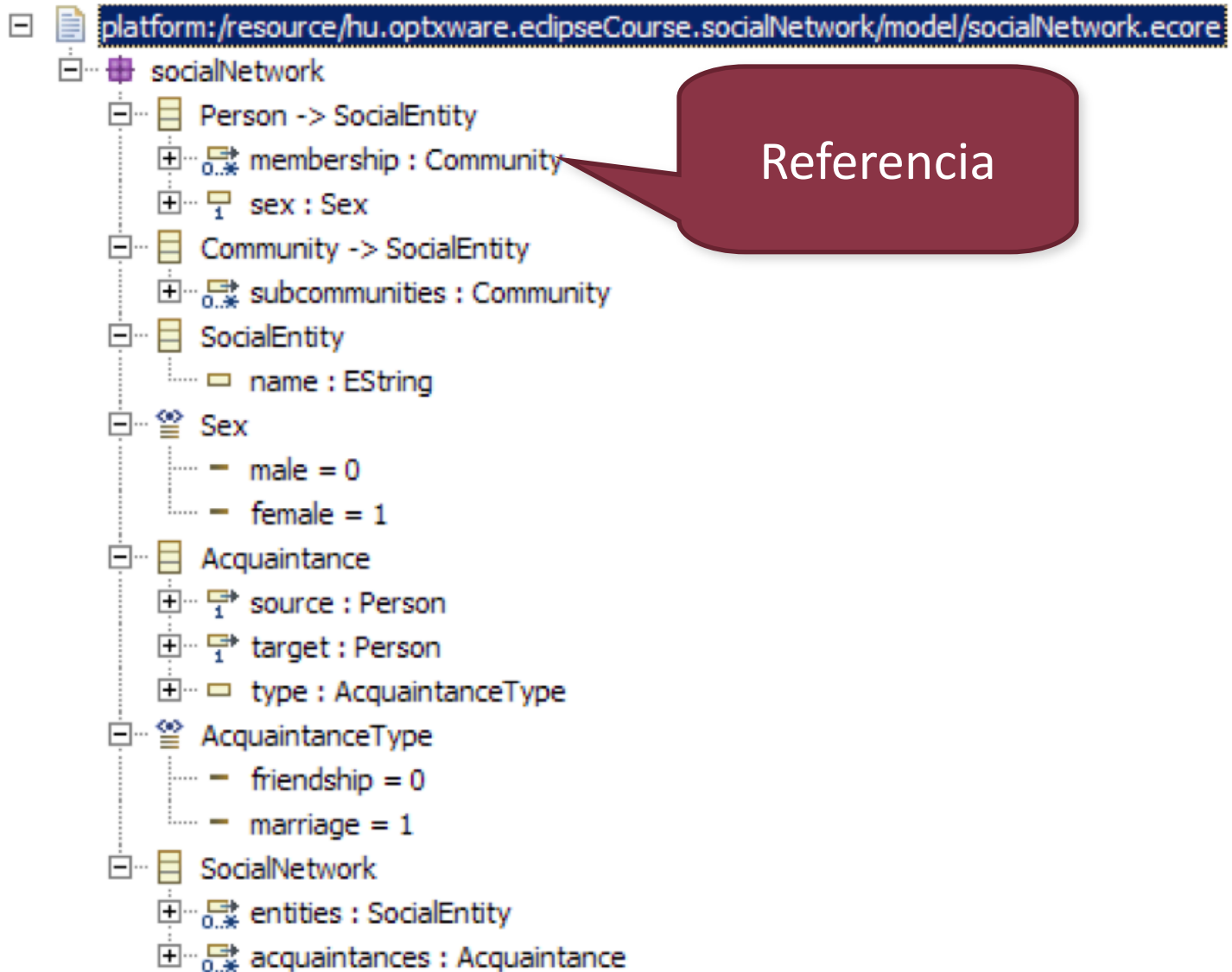
Példa: Az ECore metamodel

Példa: Az ECore metamodel

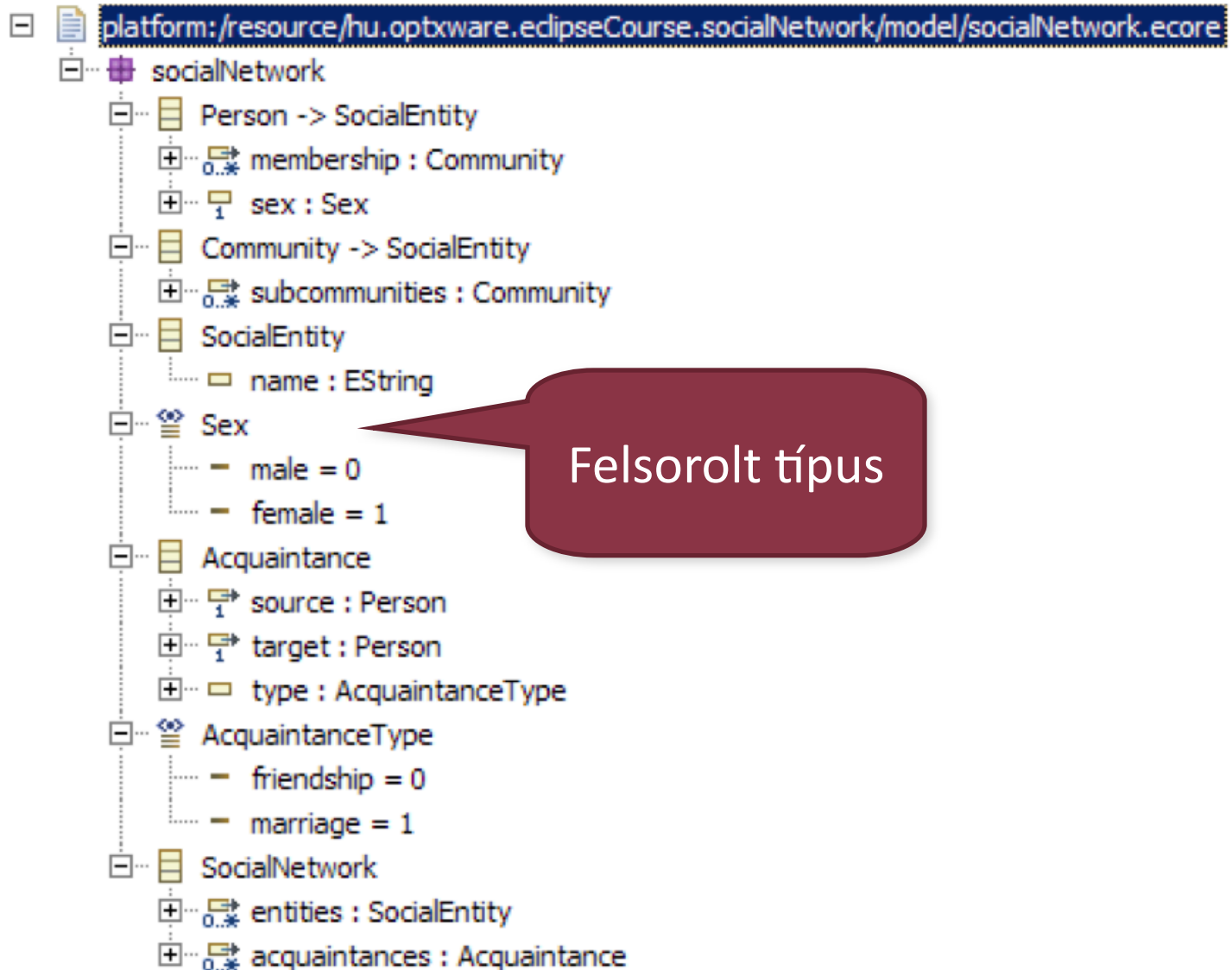

Példa: Az ECore metamodel

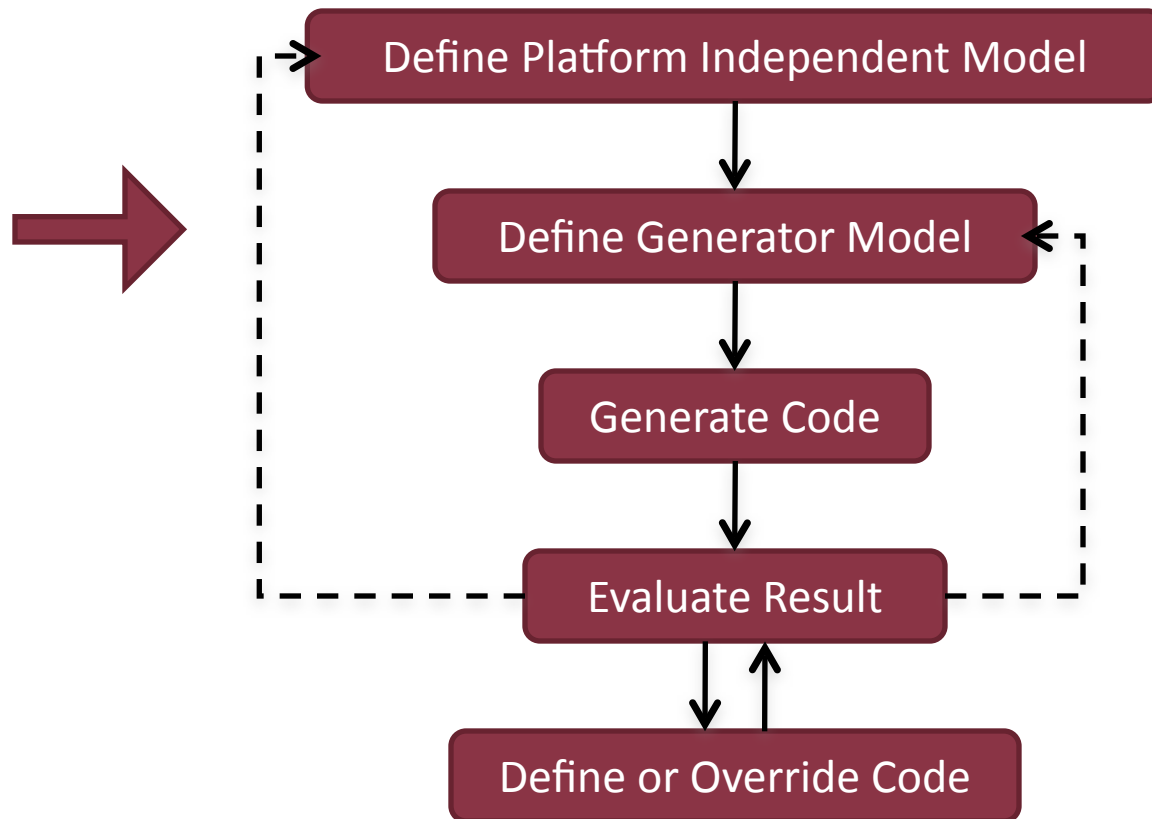

Példa: Az ECore metamodel

Felsorolt típus

Az EMF felhasználása

Kódgenerálás

- ECore modellből forráskód generálható
  - Modell perzisztencia
  - Modell menedzsment
  - Modell editor
  - Modell tesztelés
- Ezek testre szabhatóak
  - Generátor modell
  - Kód sablonok

Kódgenerálás

- A generálás alapja egy genmodel fájl
  - Platform-specifikus
  - Az ECore modell alapján készül
  - Részletes
- Létrejön néhány Eclipse plug-in
  - Alapértelmezett editor
  - Perzisztencia kezelés
  - Modell manipulációs

Kódgenerálás

- Nem kulcsrakész megoldás
  - Az editor nem túl felhasználóbarát
  - Az “üzleti logika” sem feltétlenül elégséges

Generátor modell

- Cél:
  - Kódgenerálási beállítások megadása
- EMF modell
  - Tree Editor
  - Hivatkozik a saját ecore modellünkre
- Kódgenerálási beállítások
  - Java verzió (pl. Java 5 esetén enumok használata)
  - Package/projektnevek
  - ...

Generátor modell

The screenshot displays the Eclipse IDE interface. The top-left pane shows the project structure for 'Social Network', which includes the following elements:

- SocialNetwork
  - Person -> SocialEntity
  - Community -> SocialEntity
  - SocialEntity
  - Acquaintance
  - SocialNetwork
  - Sex
  - AcquaintanceType

The bottom-right pane shows the 'Properties' view for the selected project, listing various properties and their values:

Property	Value
All	
Bundle Manifest	true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	false
Runtime Compatibility	false
Runtime Jar	false
Runtime Version	2.5
Edit	
Color Providers	false
Creation Commands	true
Creation Icons	true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	false
Optimized Has Children	false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	false
Editor	
Creation Sub-menus	false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor/src
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPlugin
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	false
Model	
Array Accessors	false
Binary Compatible Reflective Methods	false
Class Name Pattern	

Generátor modell

Hivatkozott ECore
modellelemek
(akár több ECore
modellből is)

The screenshot shows the Eclipse IDE interface. The top part displays the 'Social Network' project structure in the Package Explorer, including packages like Person, Community, SocialEntity, Acquaintance, SocialNetwork, Sex, and AcquaintanceType. Below this is the 'Property' view, which lists various properties and their values for the selected project.

Property	Value
Bundle Manifest	true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	false
Runtime Compatibility	false
Runtime Jar	false
Runtime Version	2.5
Color Providers	false
Creation Commands	true
Creation Icons	true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	false
Optimized Has Children	false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	false
Creation Sub-menus	false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor/src
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPlugin
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	false
Array Accessors	false
Binary Compatible Reflective Methods	false
Class Name Pattern	

Generátor modell

The screenshot shows the Eclipse IDE interface. The top part displays the project structure for 'Social Network', which includes a package 'SocialNetwork' containing classes: 'Person -> SocialEntity', 'Community -> SocialEntity', 'SocialEntity', 'Acquaintance', 'SocialNetwork', 'Sex', and 'AcquaintanceType'. Below this is the 'Properties' dialog for the 'Social Network' project. The dialog is divided into several sections: 'All', 'Edit', 'Editor', and 'Model'. Each section contains various properties with their corresponding values.

Property	Value
Bundle Manifest	☒ true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	☒ false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	☒ false
Runtime Compatibility	☒ false
Runtime Jar	☒ false
Runtime Version	2.5
Color Providers	☒ false
Creation Commands	☒ true
Creation Icons	☒ true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	☒ false
Optimized Has Children	☒ false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	☒ false
Creation Sub-menus	☒ false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor/src
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPlugin
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	☒ false
Array Accessors	☒ false
Binary Compatible Reflective Methods	☒ false
Class Name Pattern	

Általános paraméterek

Generátor modell

The screenshot displays the Eclipse IDE interface. The top-left pane shows the project structure for 'Social Network', which includes several packages and classes: SocialNetwork, Person -> SocialEntity, Community -> SocialEntity, SocialEntity, Acquaintance, SocialNetwork, Sex, and AcquaintanceType. The bottom pane shows the 'Properties' view for the selected project, listing various properties and their values. A red speech bubble points to the 'Model Name' property, which is set to 'Social Network'.

Property	Value
Bundle Manifest	true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	false
Runtime Compatibility	false
Runtime Jar	false
Runtime Version	2.5
Color Providers	false
Creation Commands	true
Creation Icons	true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	false
Optimized Has Children	false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	false
Creation Sub-menus	false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor/src
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPlugin
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	false
Array Accessors	false
Binary Compatible Reflective Methods	false
Class Name Pattern	

Modellmanipuláció
ó paraméterei

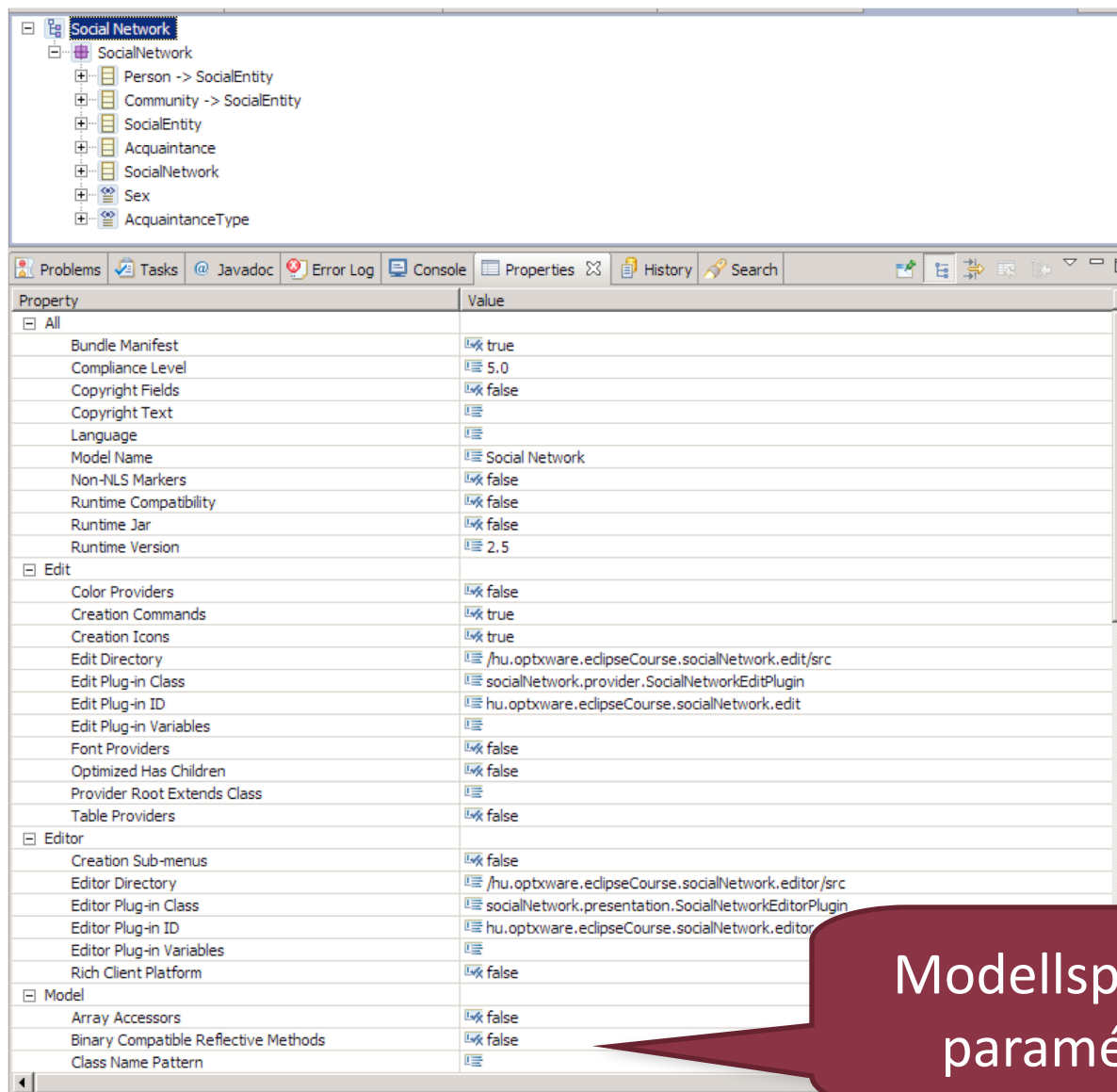
Generátor modell

The screenshot shows the Eclipse IDE interface with the 'Social Network' project selected. The Properties view is open, displaying the following table of properties and values:

Property	Value
Bundle Manifest	true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	false
Runtime Compatibility	false
Runtime Jar	false
Runtime Version	2.5
Color Providers	false
Creation Commands	true
Creation Icons	true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	false
Optimized Has Children	false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	false
Creation Sub-menus	false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPL
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	false
Array Accessors	false
Binary Compatible Reflective Methods	false
Class Name Pattern	

Szerkesztőspecifiku
s paraméterek

Generátor modell

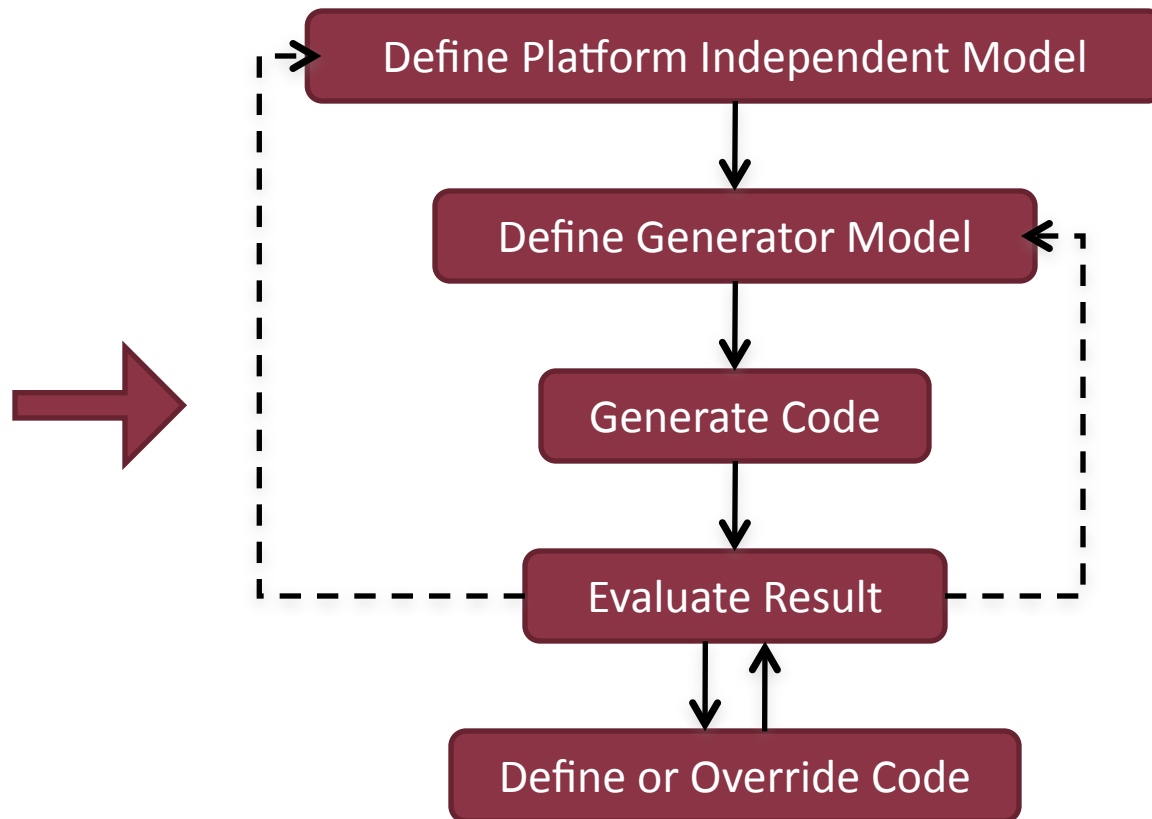

The screenshot displays the Eclipse IDE interface. The top-left pane shows the project structure for 'Social Network', including sub-projects like 'Person -> SocialEntity', 'Community -> SocialEntity', 'SocialEntity', 'Acquaintance', 'SocialNetwork', 'Sex', and 'AcquaintanceType'. The bottom pane shows the 'Properties' dialog for the 'Social Network' project, with the 'All' tab selected. The dialog lists various properties and their values, such as 'Bundle Manifest' (true), 'Compliance Level' (5.0), 'Model Name' (Social Network), and 'Runtime Version' (2.5).

Property	Value
Bundle Manifest	true
Compliance Level	5.0
Copyright Fields	false
Copyright Text	
Language	
Model Name	Social Network
Non-NLS Markers	false
Runtime Compatibility	false
Runtime Jar	false
Runtime Version	2.5
Color Providers	false
Creation Commands	true
Creation Icons	true
Edit Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit/src
Edit Plug-in Class	socialNetwork.provider.SocialNetworkEditPlugin
Edit Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.edit
Edit Plug-in Variables	
Font Providers	false
Optimized Has Children	false
Provider Root Extends Class	
Table Providers	false
Creation Sub-menus	false
Editor Directory	/hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor/src
Editor Plug-in Class	socialNetwork.presentation.SocialNetworkEditorPlugin
Editor Plug-in ID	hu.optxware.eclipseCourse.socialNetwork.editor
Editor Plug-in Variables	
Rich Client Platform	false
Array Accessors	false
Binary Compatible Reflective Methods	false
Class Name Pattern	

Modellspecifikus
paraméterek

Az EMF felhasználása

Kódgenerátor keretrendszerek

- Java
  - Java Emitter Templates (JET)
  - Velocity (Jakarta)
  - JSP (XML/HTML)
- .NET
  - CodeDOM

Java Emitter Templates

- Java Emitter Templates (JET)
  - JSP alapú template nyelv
  - Szabad kimeneti formátum (Szöveges)
  - Java objektumok átadhatóak
- Az EMF generátor használja

JET példa

```
<%@ jet package="hello"  
    imports="java.util.*"  
    class="XMLDemoTemplate" %>  
<% List elementList = (List) argument; %>  
  
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>  
<demo>  
  
<% for (Iterator i = elementList.iterator();  
    i.hasNext(); ) { %>  
    <element><%=i.next().toString() %></element>  
  
<% } %>  
  
</demo>
```


JET példa

```
<%@ jet package="hello"
    imports="java.util.*"
    class="XMLDemoTemplate" %>
<% List elementList = (List) argument; %>

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<demo>

<% for (Iterator i = elementList.iterator();
    i.hasNext(); ) { %>
    <element><%=i.next().toString() %></element>

<% } %>

</demo>
```

JET fejléc

JET példa

```
<%@ jet package="hello"
    imports="java.util.*"
    class="XMLDemoTemplate" %>
<% List elementList = (List) argument; %>
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" %>
<demo>
<% for (Iterator i = elementList.iterator();
    i.hasNext(); ) { %>
    <element><%=i.next().toString() %></element>
<% } %>
</demo>
```

Bemenő paraméter
definíció

JET példa

```
<%@ jet package="hello"
    imports="java.util.*"
    class="XMLDemoTemplate" %>
<% List elementList = (List) argument; %>

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<demo>

<% for (Iterator i = elementList.iterator();
    i.hasNext(); ) { %>
    <element><%=i.next().toString()%>/element>

<% } %>

</demo>
```

Céldokumentum kezdete

JET példa

```
<%@ jet package="hello"  
    imports="java.util.*"  
    class="XMLDemoTemplate" %>  
<% List elementList = (List) argument; %>  
  
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>  
<demo>  
  
<% for (Iterator i = elementList.iterator();  
    i.hasNext(); ) { %>  
    <element><%=i.next().toString() %></element>  
  
<% } %>  
  
</demo>
```

Ciklus a bemenő
paraméter alapján

JET példa

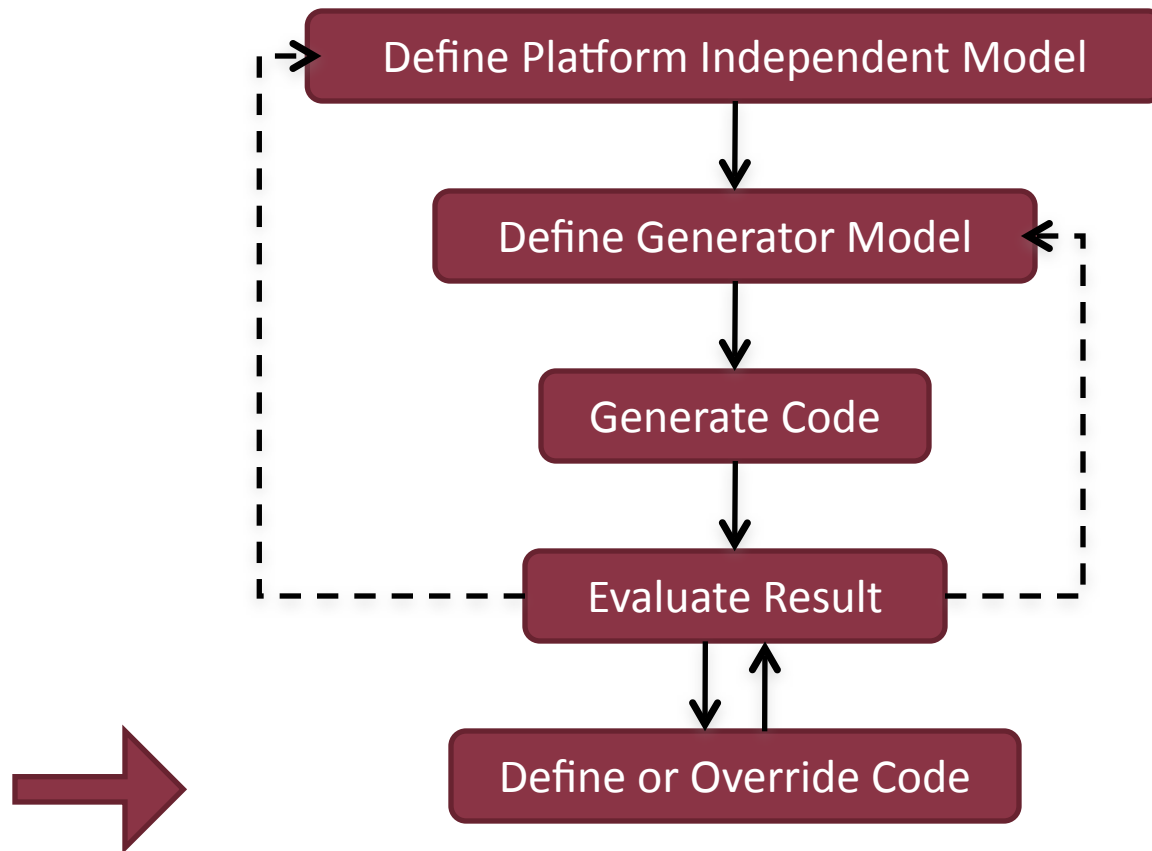
```
<%@ jet package="hello"  
    imports="java.util.*"  
    class="XMLDemoTemplate" %>  
<% List elementList = (List) argument; %>  
  
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>  
<demo>  
  
<% for (Iterator i = elementList.iterator();  
    i.hasNext(); ) { %>  
    <element><%=i.next().toString() %></element>  
  
<% } %>  
  
</demo>
```

JET példa

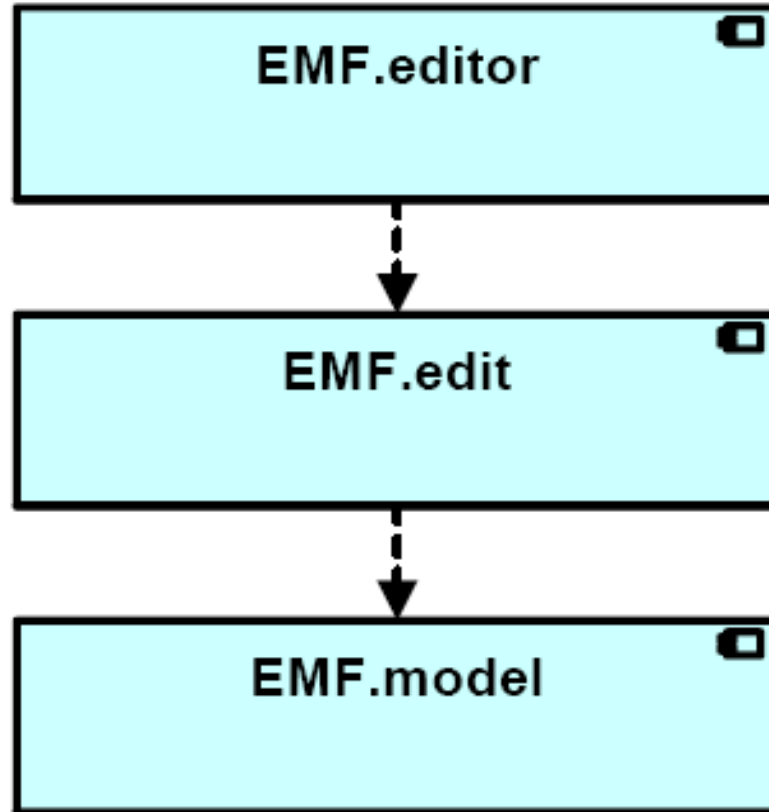
```
<%@ jet package="hello"  
  imports="java.util.*"  
  class="XMLDemoTemplate" %>  
<% List elementList = (List) argument; %>  
  
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>  
<demo>  
  
<% for (Iterator i = elementList.iterator();  
  i.hasNext(); ) { %>  
  <element><%=i.next().toString() %></element>  
  
<% } %>  
  
</demo>
```

Ciklusmag

Az EMF felhasználása

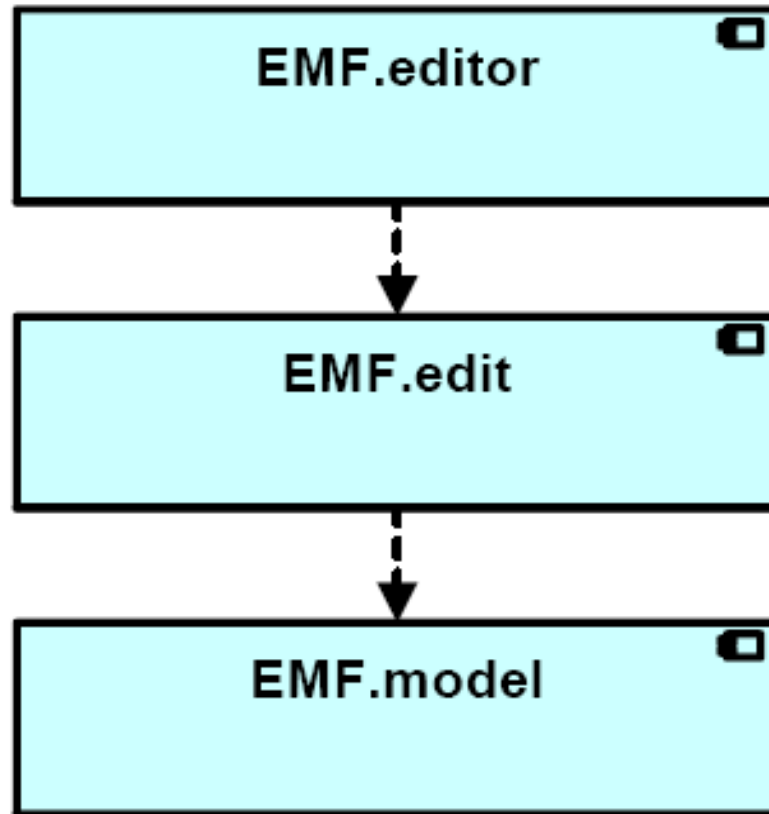
A generált EMF komponensek

- ❖ 3. Tree editor
- ❖ 2. Modellmanipuláció
- ❖ 1. Modell tárolása

A generált EMF komponensek

EMF.Model

- Az ECore modell teljes implementációja
- Hatékony perzisztenciakezelés
  - XMI technológia
- A modell és a kód közel van egymáshoz
  - Előre tudjuk, mit kapunk
  - Általában nem szükséges módosítani

- Lehetséges kiegészítések
  - Saját fájlformátum támogatás
    - Parser
    - Okos szerkesztő
    - Xtext projekt így működik
  - Extra információk beszúrása a generált forrásfájlokba
    - Kerülendő
    - Inkább legyen az ecore modell része

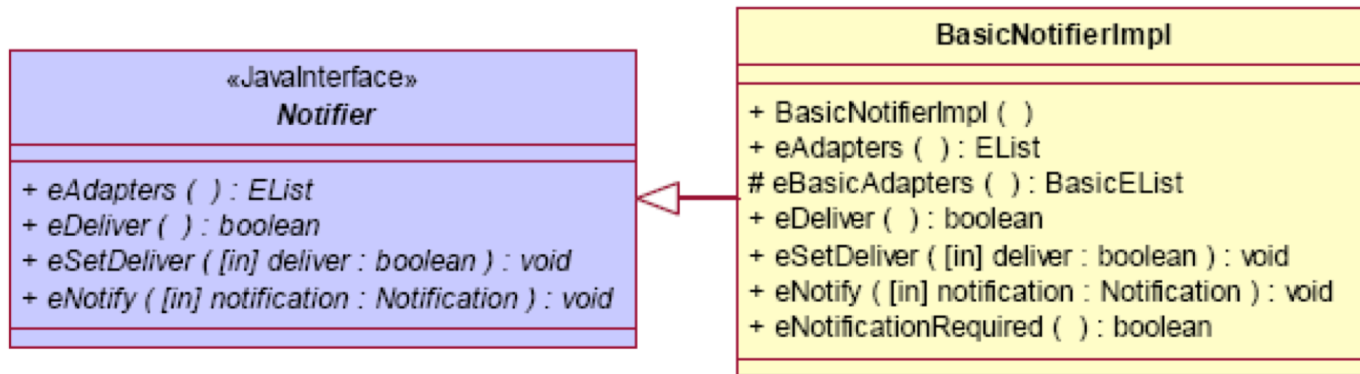
Az ECore keretrendszer

- Főbb képességek
  - Reflexió
  - Értesítés (notification)
  - Perzisztencia
  - Asszociációk kezelése
  - Többszörös öröklődés

Reflexió

- `eClass()`
  - Minden üzleti objektum megkaphatja a saját `EClass` reprezentációját
  - Hasonló a Java `getClass()` hívásához
    - `eGet/eSet/elsSet/eSet/eUnset()`
  - Tulajdonságok generikus kezelése
- `eContainer/eContents()`
  - Hierarchia
  - Szülő/gyerekek visszaadása tartalmazások mentén

Értesítés

- Minden modellobjektum támogatja az értesítésküldést
  - Observer minta
  - Event objektumok az értesítésben
  - Genmodellben állítható, hogy mi vált ki értesítést

Értesítés

- Feliratkozás
  - `eAdapters().add(Adapter)`
- Értesítésküldés
  - `eNotify(Notification)`
- A megvalósítást nem részletezzük
  - EMF biztosítja
  - Tipikusan sose akarjuk módosítani...

Perzisztencia

- EMF modellek tárolása: erőforrásokban (resource)
- Egy objektumhoz rendelhetünk egy Resource példányt
  - `eResource()` adja vissza
- Beépített implementáció: `XMIResourceImpl`
  - Betöltés/mentés XMI formátumú fájlokból/fájlokba

EPackage implementáció

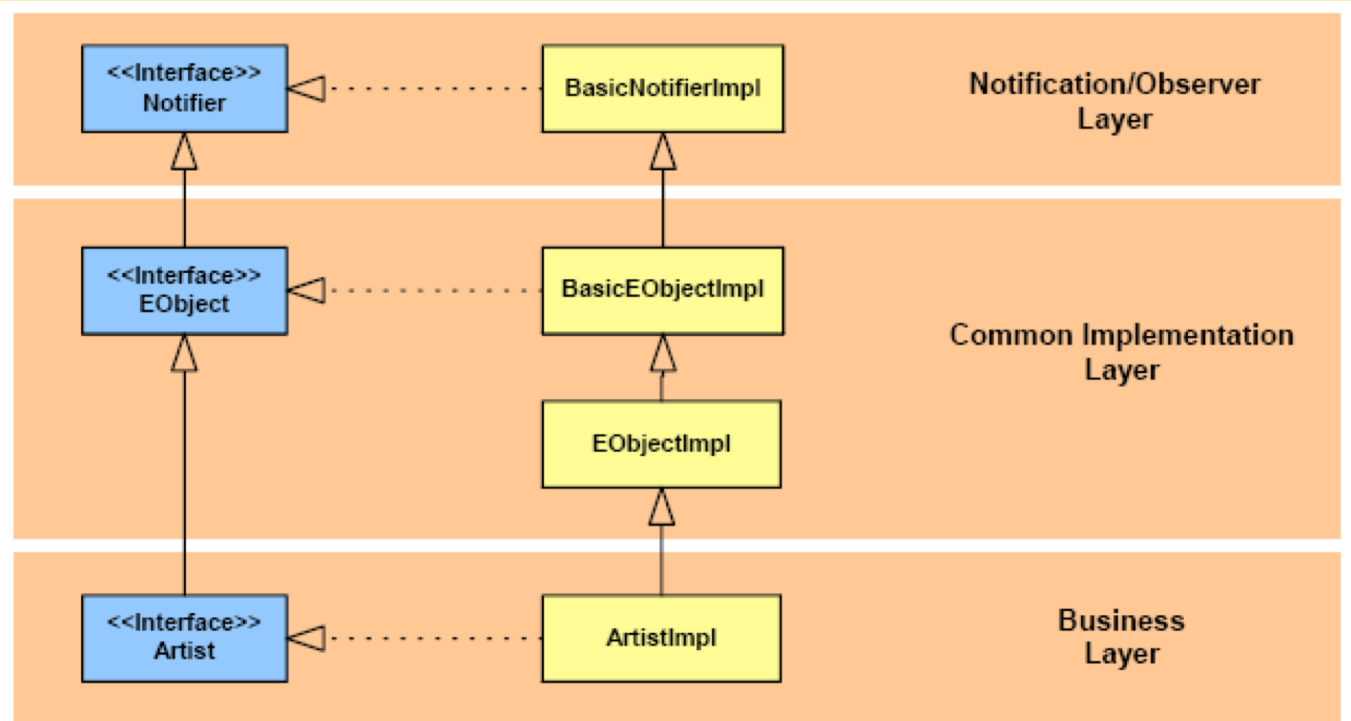
- Példány elérése: `<csomagnév>Package.eINSTANCE`
- Minden osztályhoz metódus
  - `EClass get<osztálynév>`
- Minden osztály minden tulajdonságához metódus
  - `EStructuralFeature
get<osztálynév>_<tulajdonságnév>`

EFactory implementáció

- **Példány elérése:**
  - `<csomagnév>Factory.eINSTANCE`
  - `<csomagnév>Package.eINSTANCE`
`.get<csomagnév>Factory`
- **Minden osztály példányosítására metódus**
  - `<osztálynév> create<osztálynév>`

EClass implementáció

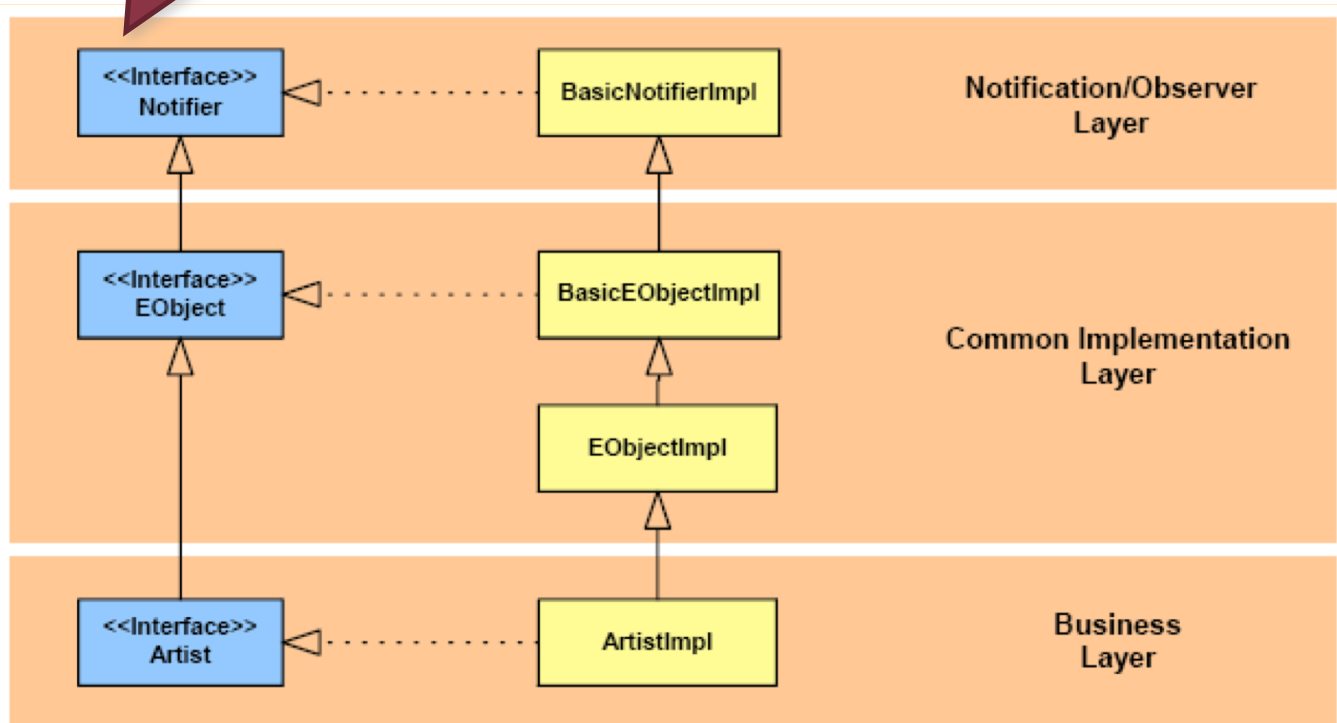
- A generált kód egy előre definiált keretrendszerterjeszt ki

EClass implementáció

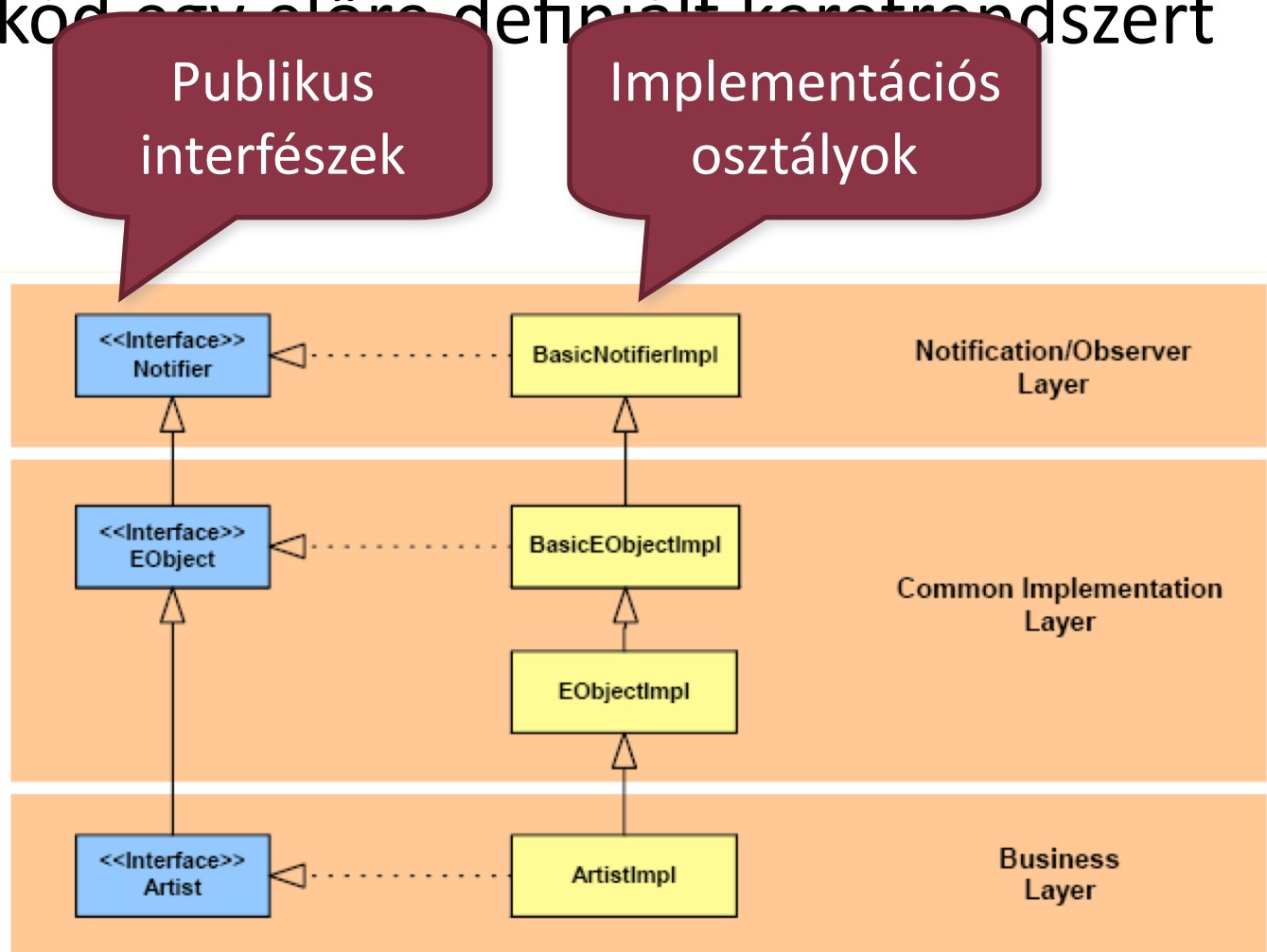
- A generált kód egy előre definiált keretrendszerterjeszt ki

Publikus
interfészek

EClass implementáció

- A generált kód egy előre definiált keretrendszerterjeszt ki

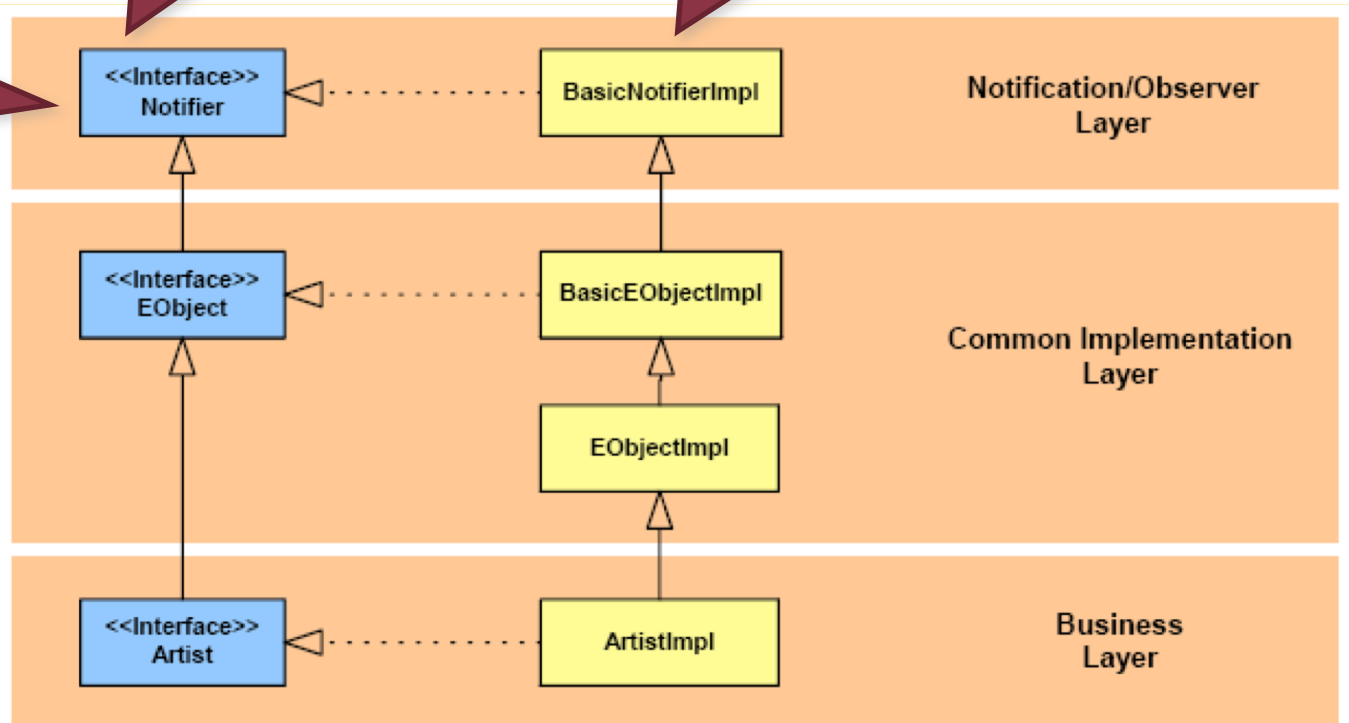
EClass implementáció

- A generált kód egy előre definiált keretrendszer terjeszt ki

Általános értesítési mechanizmus

Publikus interfészek

Implementációs osztályok

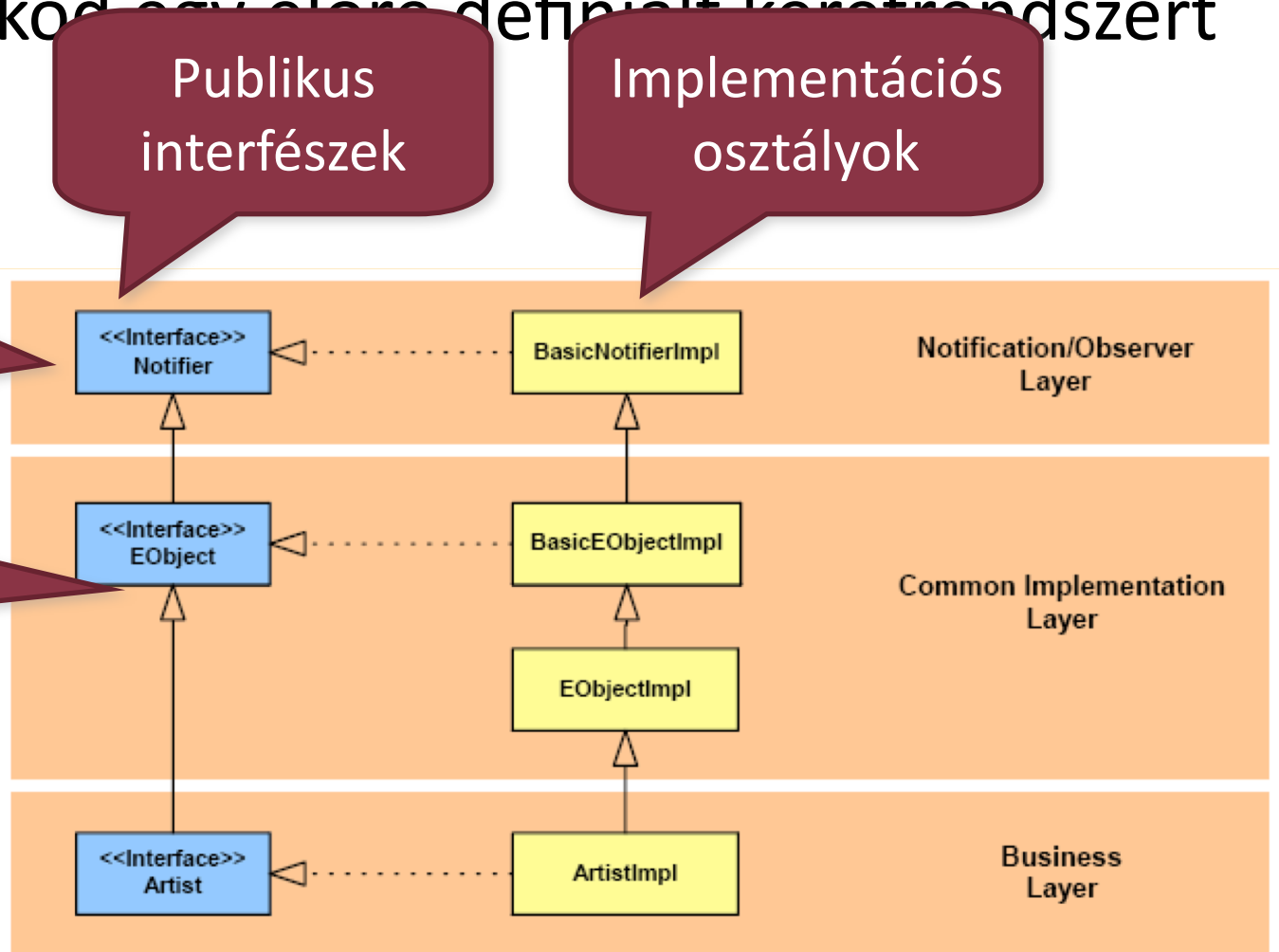

EClass implementáció

- A generált kód egy előre definiált keretrendszer terjeszt ki

Általános értesítési mechanizmus

EMF megvalósítás

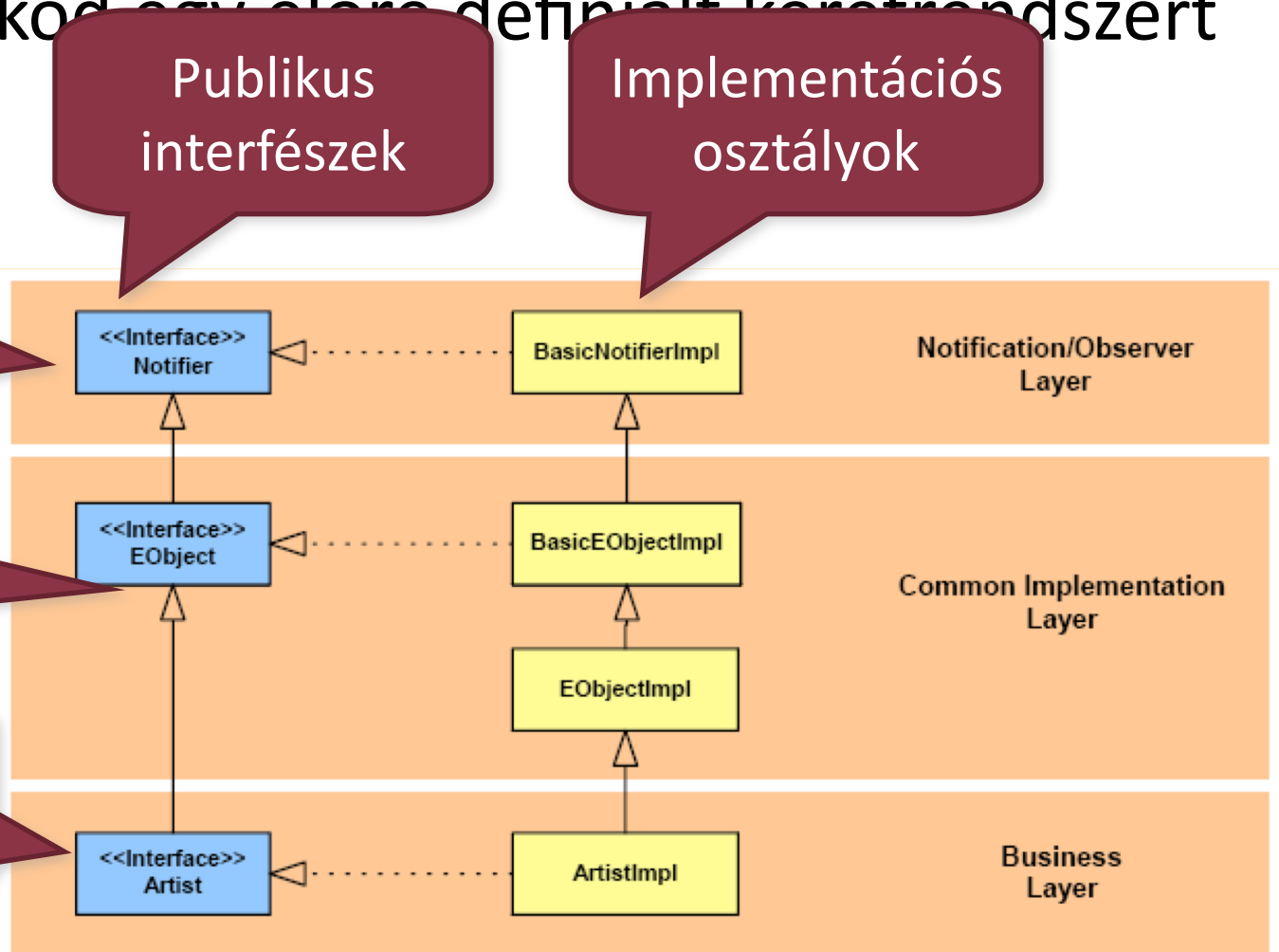
EClass implementáció

- A generált kód egy előre definiált keretrendszer terjeszt ki

Általános értesítési mechanizmus

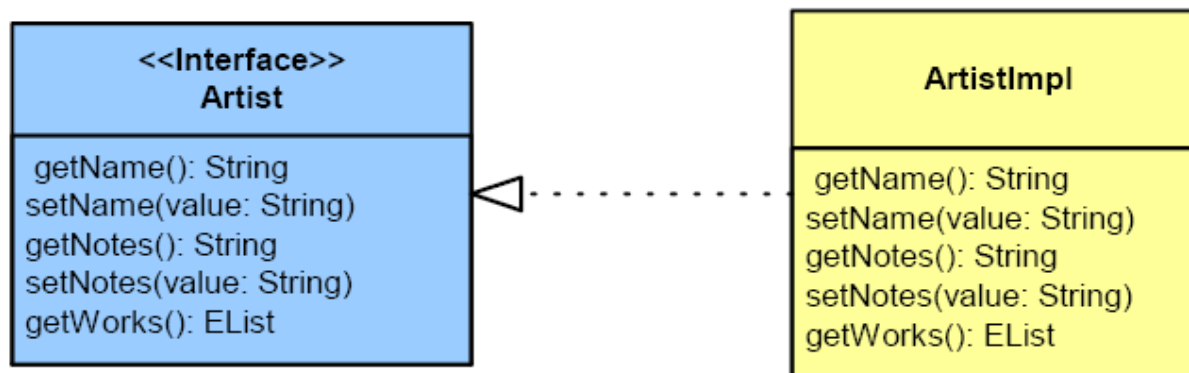
EMF megvalósítás

Saját meta-modell elemei

Eclass implementáció

- **Attribútumok és referenciák kezelése**
  - EAttribute: getter és setter metódusok
  - EReference: multiplicitásfüggő
    - “many”: szerkeszthető kollekciónak, hozzá egy getter metódus
    - “one”: getter metódus az értékre
- **Kezdőértékek tárolása és inicializálása**

EAttribute implementáció

```
protected static final String NAME_EDEFAULT = null;

protected String name = NAME_EDEFAULT;

public String getName() {
    return name;
}

public void setName(String newName) {
    String oldName = name;
    name = newName;
    if (eNotificationRequired()) {
        eNotify(new ENotificationImpl(...));
    }
}
```

- Általában nem akarjuk módosítani az implementációt
  - Kivéve pl. származtatott tulajdonságok

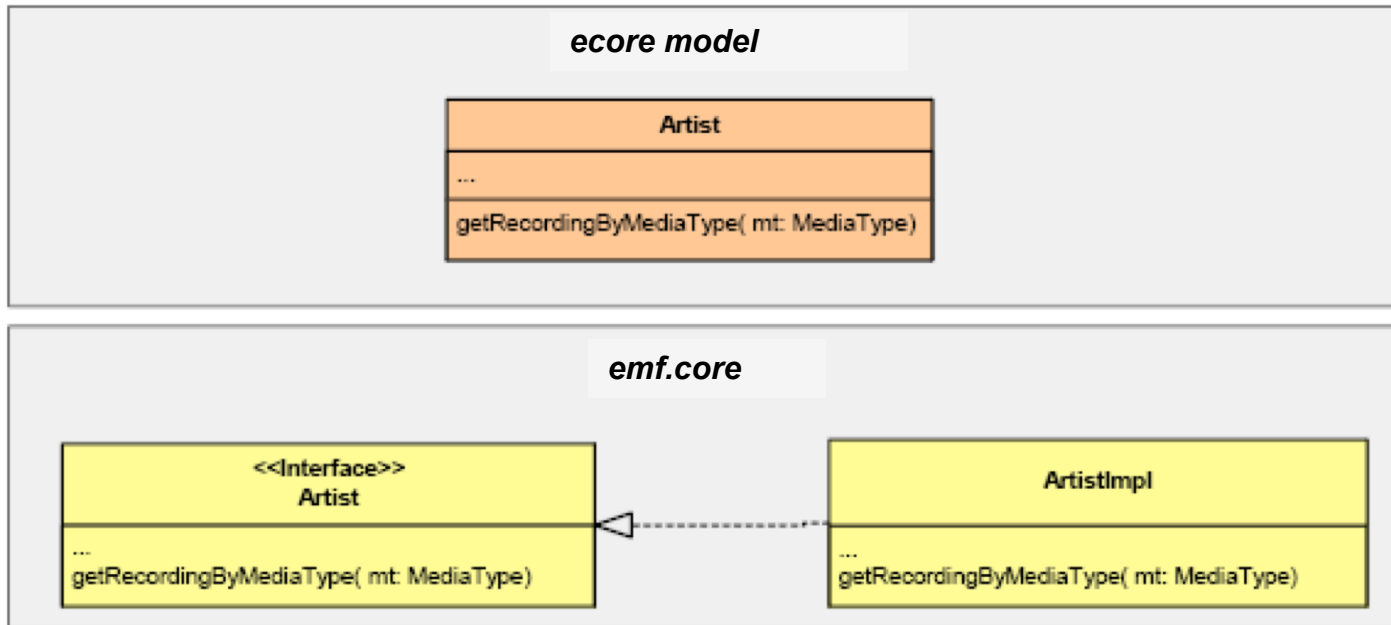
Ereference implementáció

- Hasonló az EAttribute-hoz
- A típus itt egy másik objektum lesz
- Néhány kiegészítés szükséges, ha nem tartalmazás jellegű reláció van
  - Az objektum más tárban is lehet
    - Referencia-feloldás
  - Ellenőrizni kell a kétirányú referenciák integritását
    - Ellenkező oldal frissítése

Operation implementáció

- Az ECore modellben metódusokat is megadhatunk
- Nincs támogatás a szemantika definiálására
- Ötlet
  - Az ECore modellben definiáljuk a metódus
    - Nevét
    - Paramétereit, típusukat
    - Visszatérési értékének típusát
  - Implementáljuk Java-ban
- A kódgenerátor csak kódvázat generál

EOperation implementáció

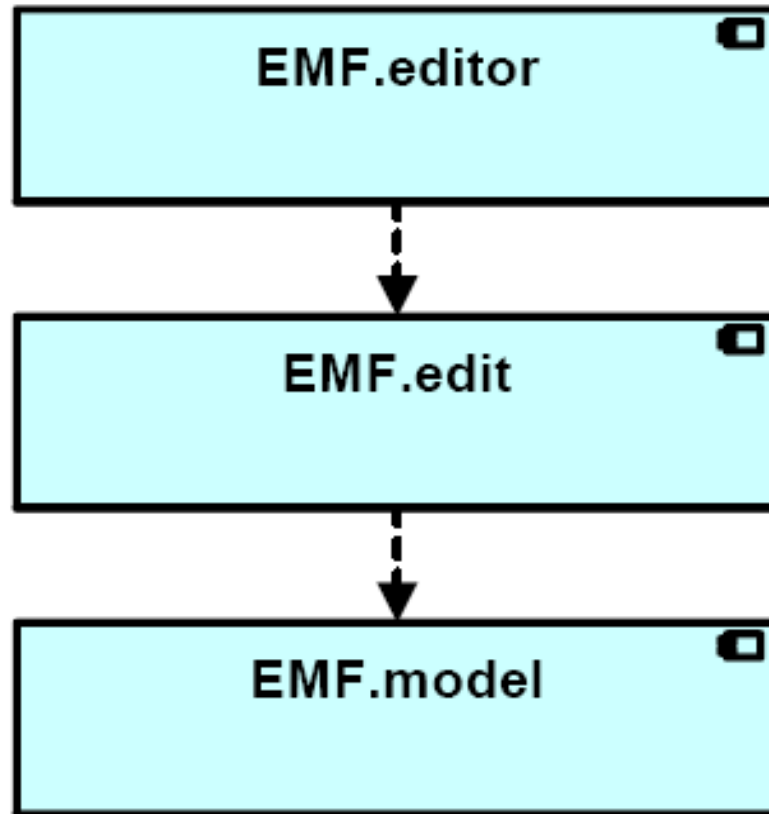
- Ha definiáltunk egy metódust
  - Hozzáadja az interfészhez
  - Egy üres implementációt készít az implementáló osztályban

EOperation implementáció

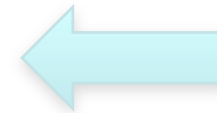
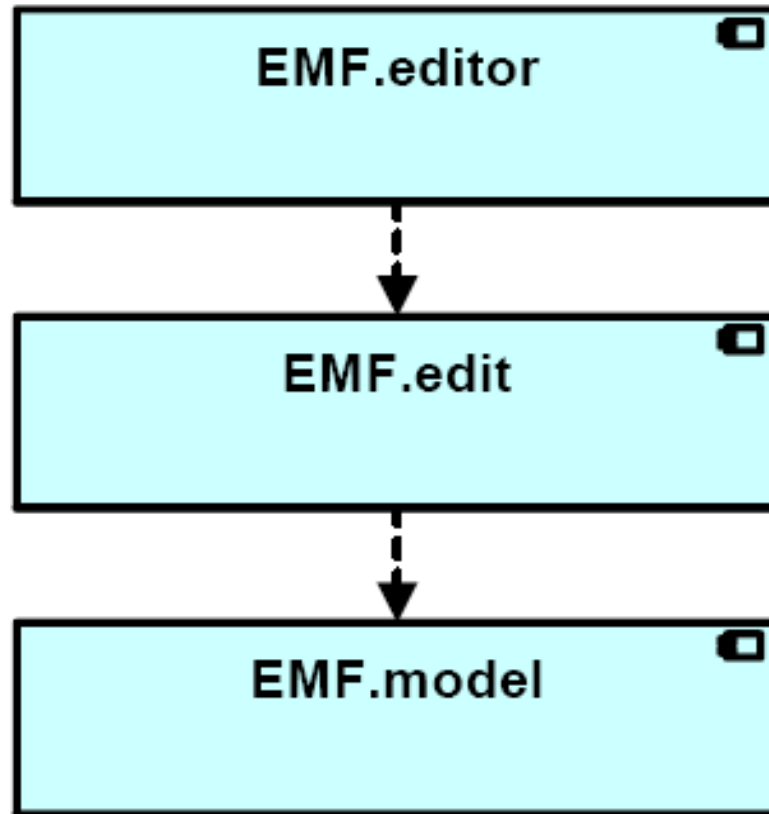
```
public class Ximpl extends EObjectImpl implements X {  
  
    /**  
     * @generated NOT  
     */  
    void f() {  
        // Provide the implementation  
    }  
}
```

- Első generálásnál az EMF egy Exception-t dobó implementációt készít
- Át kell venni a felügyeletet
  - Beállítjuk a @generated taget NOT-ra
  - Implementáljuk a metódust

A generált EMF komponensek

A generált EMF komponensek

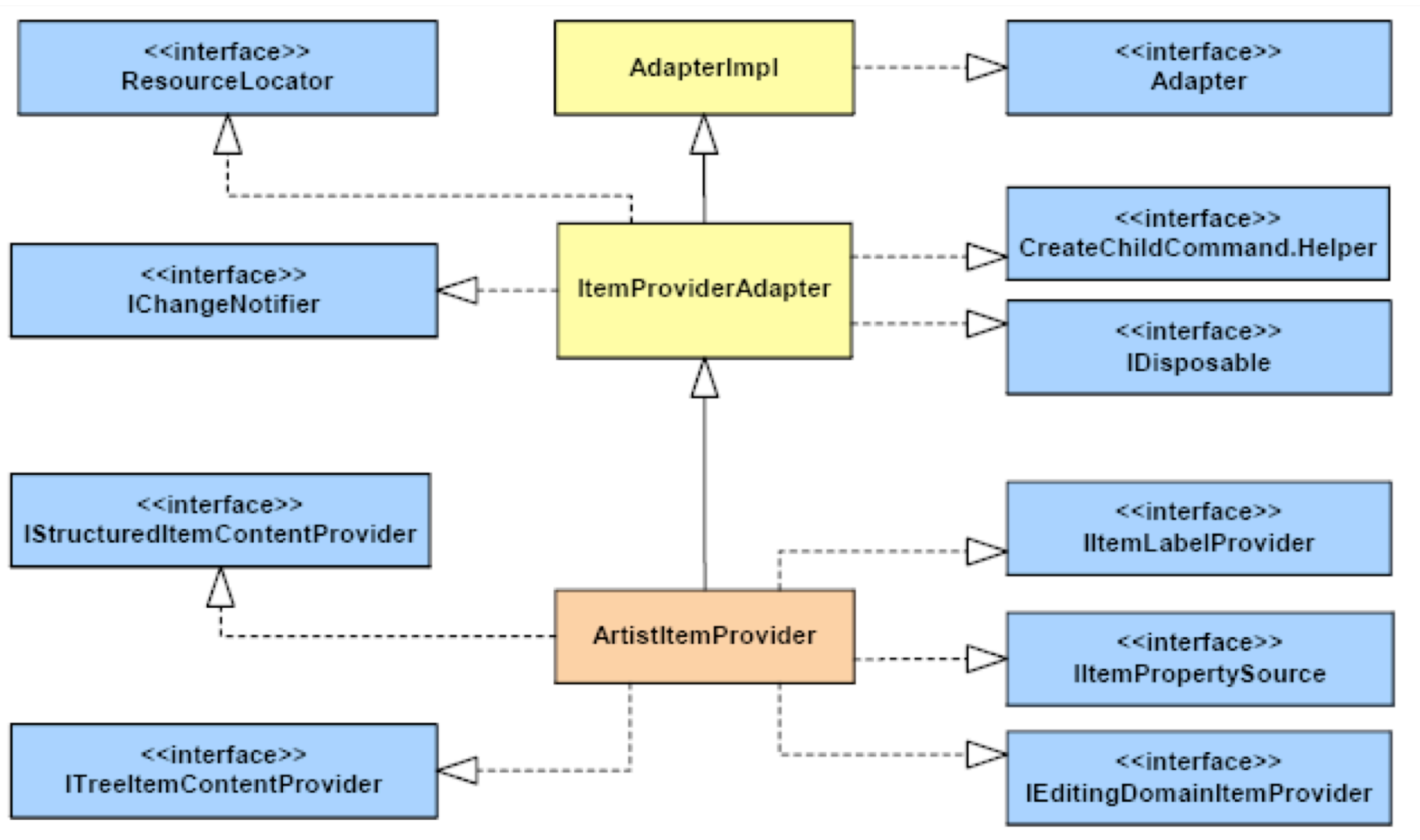

- Szerepe
  - A GUI és a modell szétválasztása
  - GUI független akciók implementálása
- Nagyobb eséllyel módosítjuk
  - Módosítjuk az element providert
  - Új parancsokat adunk hozzá

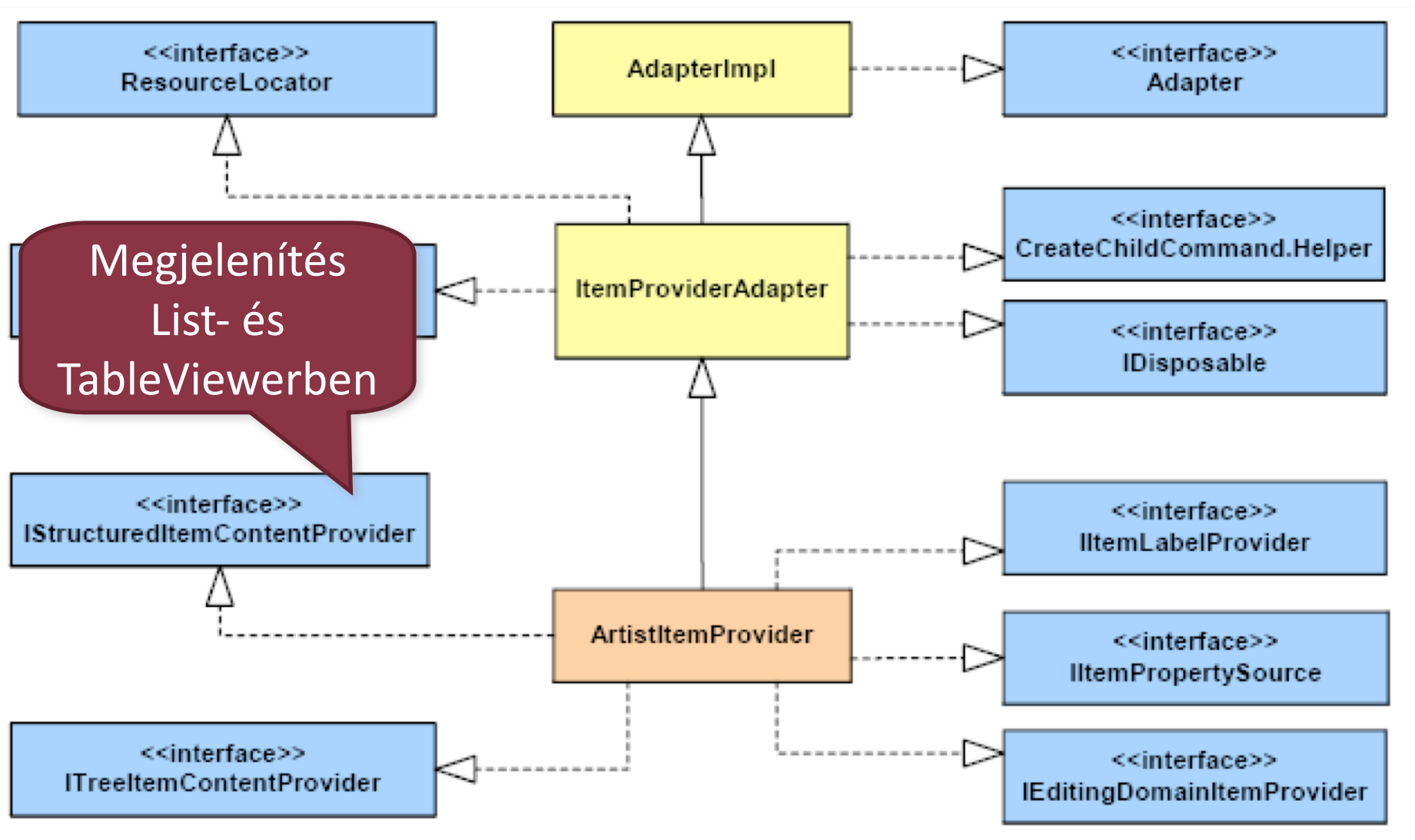
Generator minta

- Minden modell objektumhoz
  - Egy adapter jön létre
    - Neve: ItemProvider
    - Pl. ArtistItemProvider
- A providerek közös őse:
  - `org.eclipse.emf.edit.provider.ItemProviderAdapter`
    - Alapértelmezett implementáció alap funkcionalitáshoz
    - Egy részét definiáljuk felül

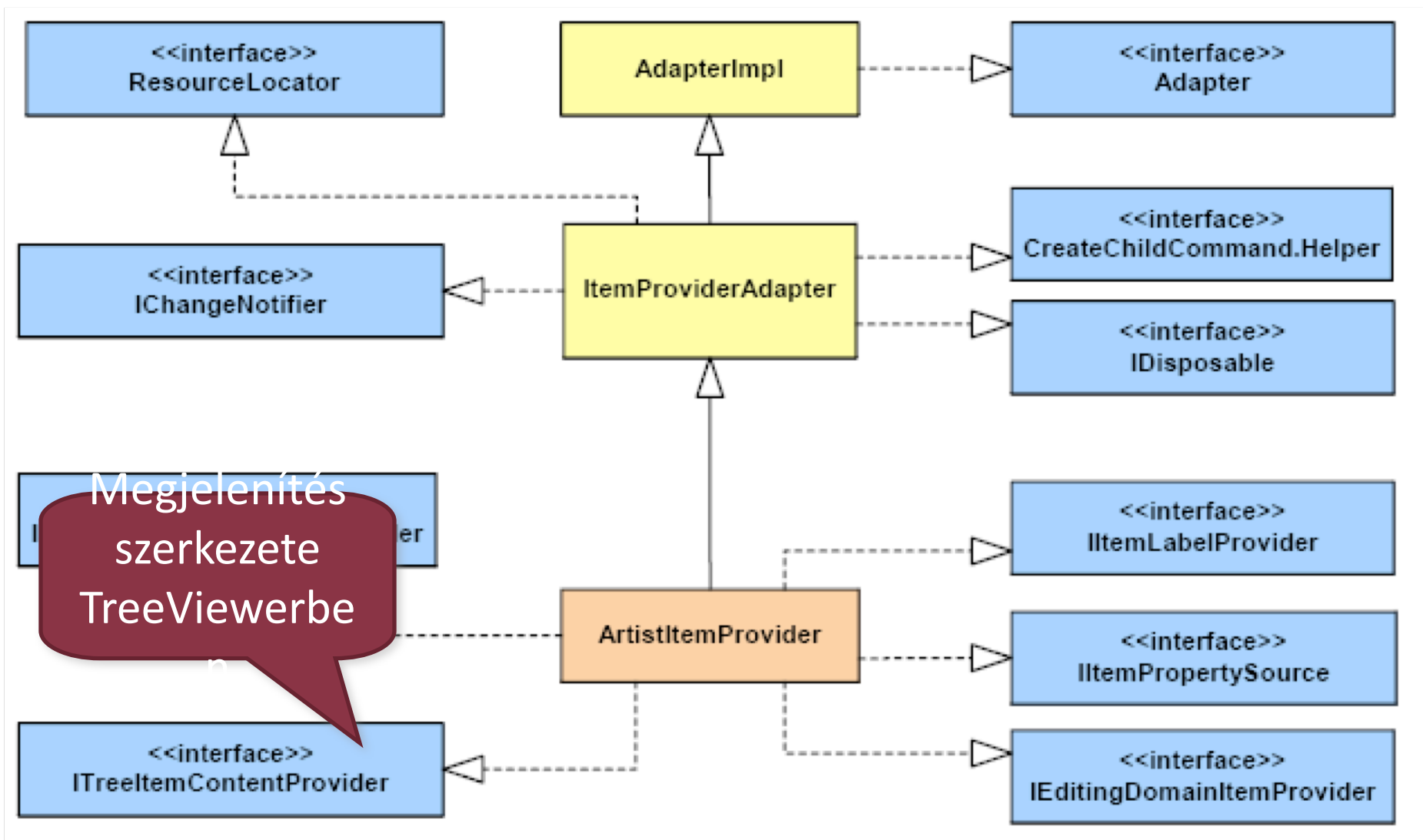
Generator struktúra

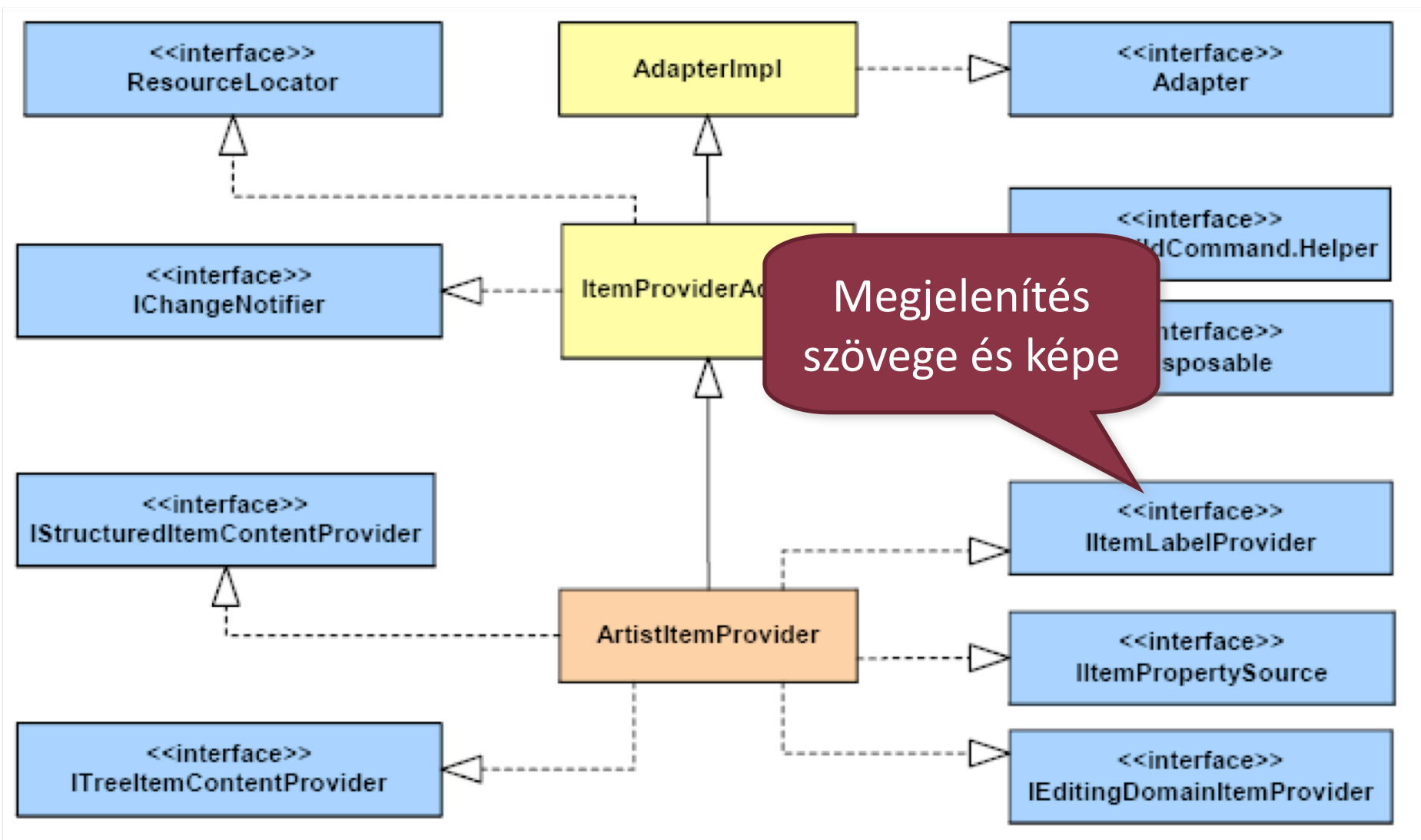
Generator struktúra

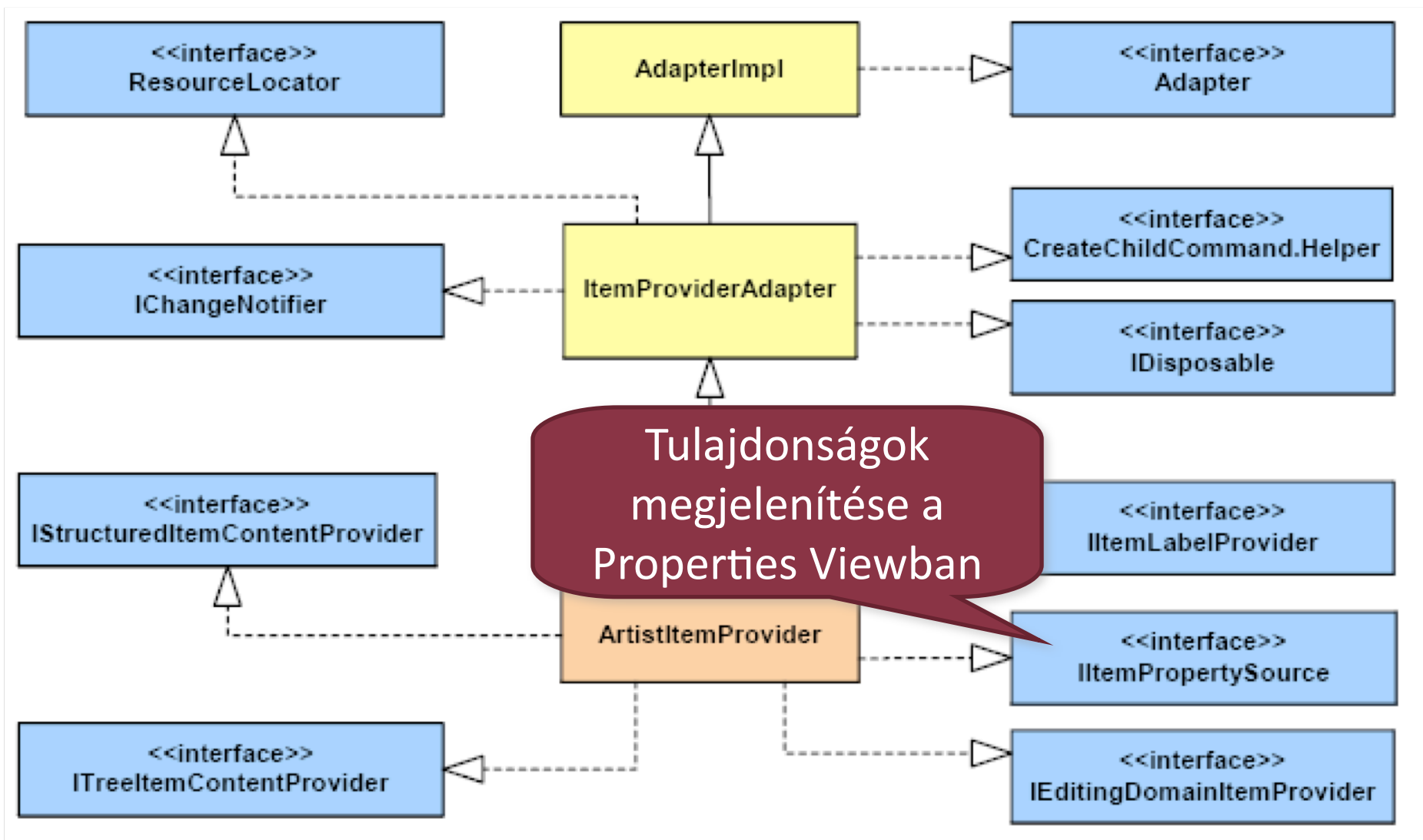
Generator struktúra

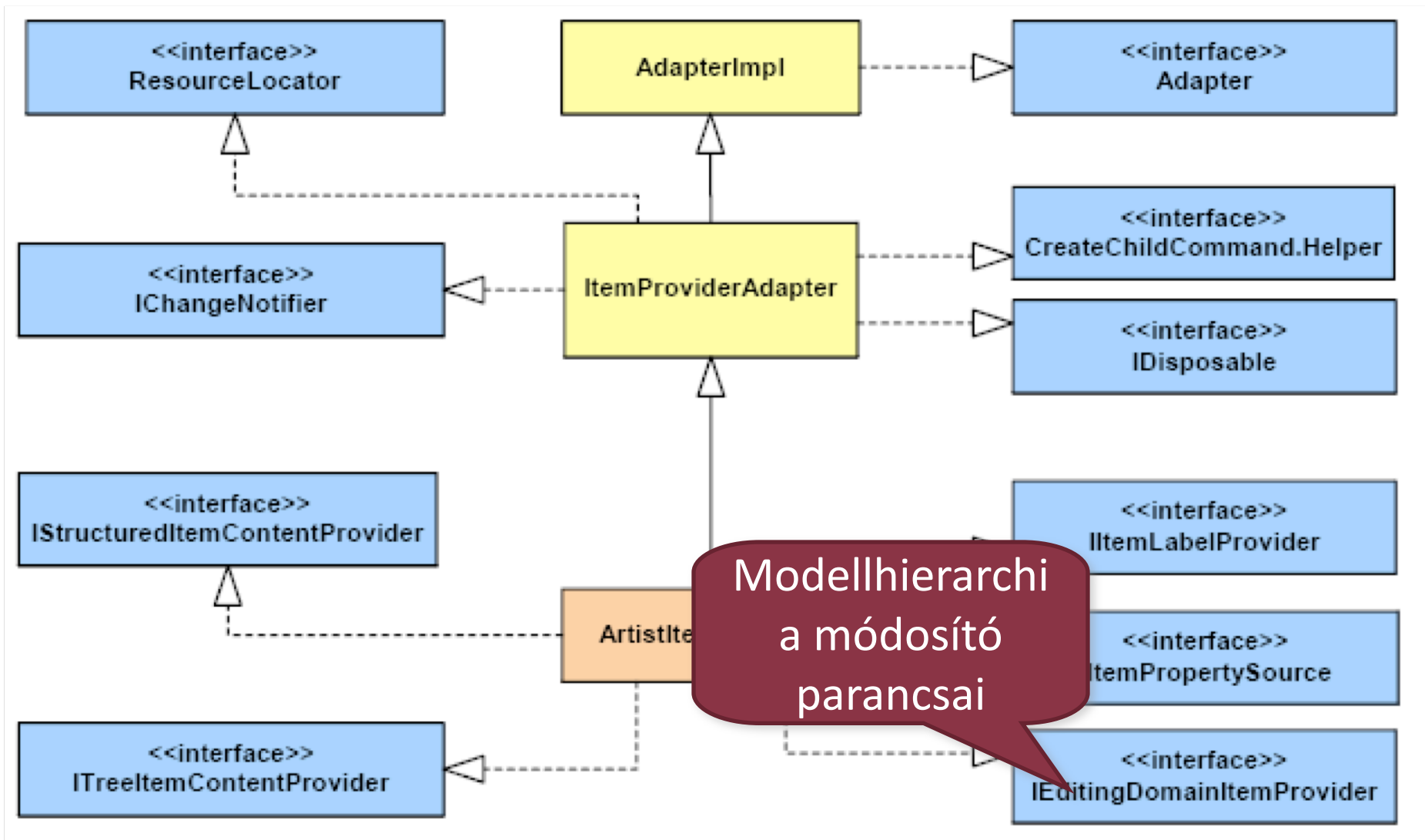
Generator struktúra

Generator struktúra

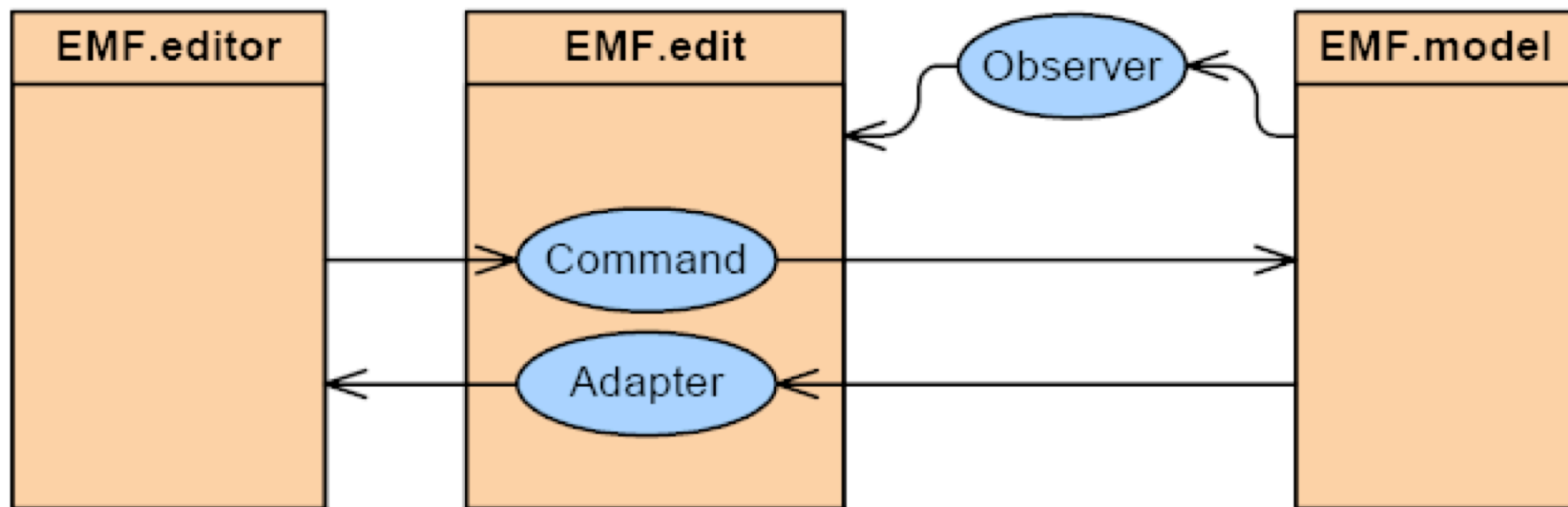

Generator struktúra

EMF.Edit és a tervezési minták

Címkék változtatása

- A testreszabás tipikus példája a címkék változtatása
  - A genmodel-ben megadhatjuk, hogy egy objektum mely attribútuma jelenjen meg címkeként
  - Mi van, ha többől akarjuk összerakni?
- Változtatni kell a `ItemProvider.getText`-en
  - Töröljük/NOT-ra állítjuk a `@generated` taget
  - Saját implementációt írunk

Ikonok változtatása

- Másik tipikus példa az ikonok megváltoztatása
- A genmodel egy egyszerű ikont rendel minden elemhez
  - Az elemek az edit projekt icons/full könyvtárában találhatóak
    - obj16: konkrét osztályokhoz
    - ctool16: gyerekelem-létrehozási parancsokhoz
- A legegyszerűbb a fájlok lecserélése saját ikonra
- Ha logika alapján kell: `ItemProvider.getImage` felülírása

EMF.Edit parancsok

- Minden módosítás parancsokon (command) keresztül történik
  - Menü akció
  - Attribútum változtatás
  - Drag-n-drop
- Undo/redo támogatás
- A keretrendszer generált és már létező kód keverékét használja
  - EMF Common Command Framework (CCF)
  - EMF.Edit által generált parancsok

Parancsok használata EMF.Edit-ben

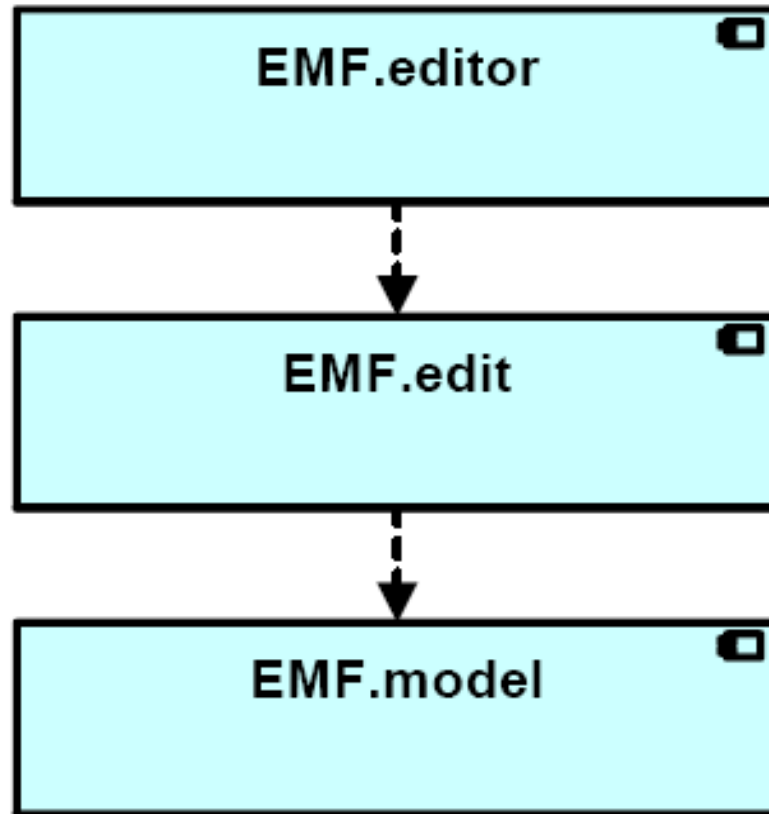
- A parancsok használata a Template Method mintára épül
- Az ItemProvider implementálja a `createCommand()` metódust, a kéréseket továbbítja `protected` metódusaiknak
  - `createAddCommand()`
  - `createRemoveCommand()`
  - ...
- A módosítás során a `protected` metódusok egyikét módosítjuk általában

Parancsok az EMF.Edit-ben: Példa

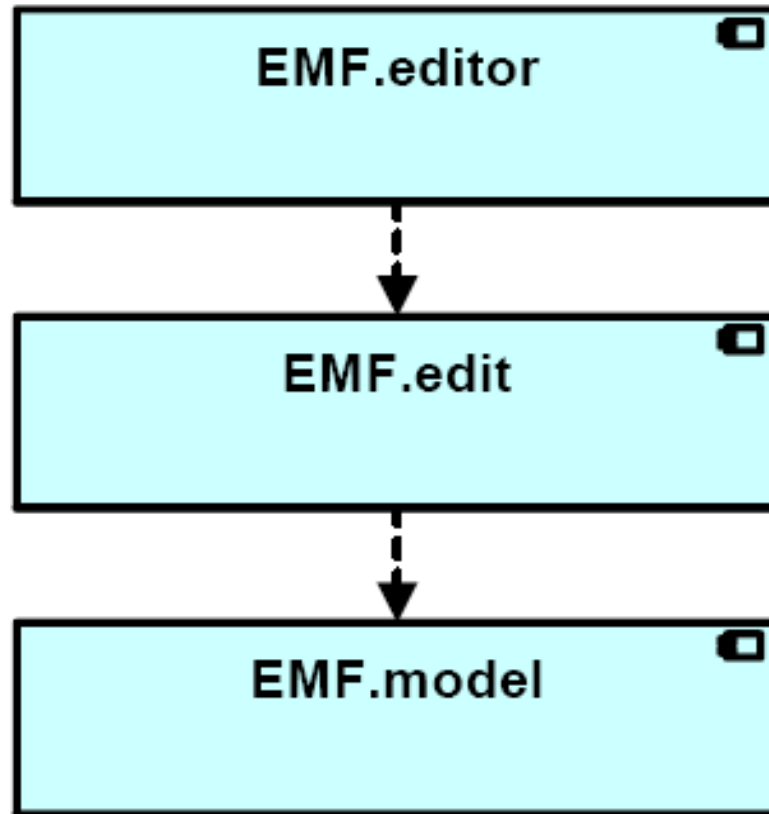
```
public class SetArtistNameCommand extends SetCommand {  
  
    public SetArtistNameCommand(EditingDomain domain, Eobject owner,  
        EStructuralFeature feature, Object value) {  
        super(domain, owner, feature, value);  
    }  
  
    public void doExecute() {  
        Artist artist = (Artist)this.owner;  
        Logger.log(MessageFormat.format(  
            "Name of artist changed from {0} to {1}",  
            artist.getName(), value.toString()));  
        super.doExecute();  
    }  
  
}
```

- Egyszerű példa: loggolás hozzáadása
- Bonyolultabb példák esetén az összetett parancsok módosítása is szükséges lehet

A generált EMF komponensek

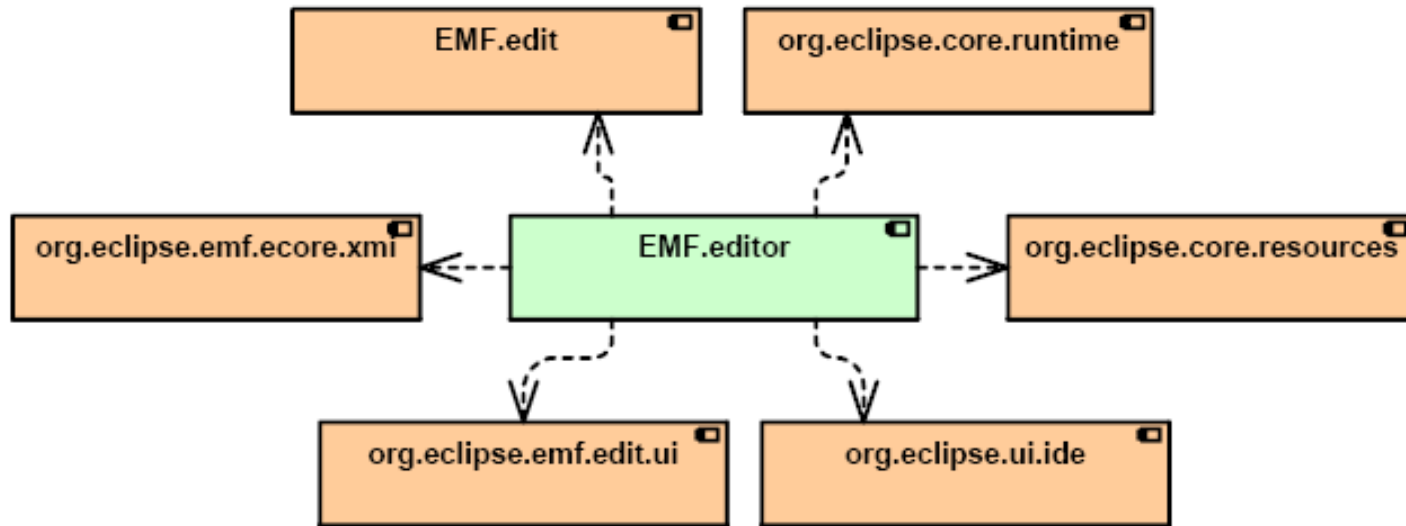

A generált EMF komponensek

EMF.Editor

- Az EMF.Editor generálja az SWT/JFace kódot a grafikus editorhoz
- Két fő opció
  - Meghagyjuk alapértelmezetten
  - Újraimplementáljuk teljes egészében

Mi generálódik?

- Editor (JFace alapú)
  - Fastruktúra
  - Események – akciók összekötése
  - Workbench elemek beállítása
- Menük
- Varázsló (új modell...)
- Plugin activator

A generált szerkesztő

The screenshot displays a software interface for editing a resource set. The main window is titled "default.socialnetwork" and contains a "Resource Set" tree. The tree structure is as follows:

- platform:/resource/Examples/default.socialnetwork
  - Social Network
    - Person John Doe (selected)
    - Community SpongeBob Fan Club
    - Person Jane Doe
    - Acquaintance friendship

The "Outline" view on the right shows the same structure, with the root node selected. Below the tree views is a "Selection" bar with tabs for "Parent", "List", "Tree", "Table", and "Tree with Columns".

The "Properties" table at the bottom shows the following data:

Property	Value
Membership	Community SpongeBob Fan Club
Name	John Doe
Sex	male

EMF.Editor - Összefoglalás

- A generált editor elsődlegesen tesztelésre való
  - Fastruktúra nehezen átlátható
  - Alapszintű műveletek
- Alternatív megoldások
  - GMF: GEF technológiára alapuló grafikus editor EMF modellekhez
  - Xtext: szöveges editor EMF modellekhez

EMF - Összefoglalás

- Általános modellező keretrendszer
  - Többféle bemenet
  - Sorosítási és szerkesztési támogatás
- Kódgenerálás
  - Testreszabható
  - Jó alapértelmezések
- Sokan használják
  - Sokféle Eclipse-es projekt alaptechnológiája
  - Jól alkalmazható különféle területeken

További EMF alapú technológiák

- Validation
  - Kényszerek megadása és ellenőrzése
- Query
  - Magas szintű lekérdezések futtatása
- Compare
  - Modellek strukturális összehasonlítása (pl. verziókezeléshez)
- Teneo
  - EMF modellek perzisztenciája relációs adatbázisba
- SDO
  - Service Oriented Architecture megvalósítása EMF alapon
- CDO
  - Elosztott, kliens-szerver EMF modellek